

80 ГОДИНА ГИМНАЗИЈЕ У БОСИЛЕГРАДУ

Владимир Григоров
Јелена Стојковић Стојанов
Данијел Стојнев
Митко Николов

80 ГОДИНА ГИМНАЗИЈЕ У БОСИЛЕГРАДУ 1941 - 2021

*Књиге, браћо моја, књиге,
а не звона и прапорице.*

Доситеј Обрадовић

Гимназија
Босилеград, 2021.

Аутори: Владимир Григоров, Јелена Стојковић Стојанов, Данијел Стојнев,
Митко Николов

80 ГОДИНА ГИМНАЗИЈЕ У БОСИЛЕГРАДУ

Издавач
Гимназија, Босилеград

За издавача
Директор Владимир Григоров

Лектори
Јелена Стојковић Стојанов, Данијел Стојнев

Дизајн и припрема за штампу
Митко Николов

Штампа
Патуљак Тим Д.О.О. Врање

Тираж
200

Коришћене су фотографије из архиве Гимназије и монографије
БОСИЛЕГРАДСКА ГИМНАЗИЈА 1941 - 2001, аутора Александра Јовчева
Младенова

Садржај

Уводна реч	5
РЕЧ ДИРЕКТОРА	6
ОБЕЛЕЖЈА ШКОЛЕ	8
Основе образовања у Босилеградском Крајишту у 19. веку	9
Грађанска школа	15
Период између 1941. и 1946. године	18
Гимназија у раздобљу од 1946. до 1951.	29
Период промена (1951 – 1959)	35
Економска школа (1959 – 1960 године)	43
Нови задаци	46
Проширење школског простора и побољшање материјалне базе за образовање	47
Бројчани састав и успех ученика	51
Наставно и стручно особље	55
Реформа средњег образовања – усмерено образовање (1977 – 1990)	62
Ваннаставне активности	64
Руководство школе	66
Поново гимназија (1990 – 2001)	73
Подаци о ученицима	75
Поправка школске зграде	79
Директори Гимназије	96
Наставници Гимназије од њеног оснивања до данас	104
Пензионери - наставници наше школе	115
Доктори наука, ученици наше школе	118
Најбољи ученици у периоду од 2003. до 2021. године	121
Успеси ученика на републичким такмичењима	131
Радови ученика	133
Ученици Гимназије у школској 2021/2022. години	134
Запослени у Гимназији у школској 2021/2022. години	145
Захвалност	149

Уводна реч

Успешан рад наше школе у претходних 80 година ваљан је разлог и довољан мотив да се присетимо најбитних тренутака и најистакнутијих личности у развоју Гимназије. Током свих ових година наша школа је својим постојањем и радом исписивала историју, а ми смо се само потрудили да све то преточимо у ову монографију која првенствено представља сведочанство о једном времену када је изнад свега било најбитније поставити образовање на чврсте ноге.

Рад на овој монографији схватили смо озбиљно и радили предано, скоро онако како су то чинили сви запошљени у овој школи током њеног историјата. Ми смо то схватили као обавезу и морални чин према свему ономе што су бројне генерације наставника учиниле, али је то, свакако, и морални чин којим исказујемо захвалност према свима који су кроз ову школу прошли. На тај начин истовремено желимо да сачувамо од заборава појединости из протеклих 80 година, али и да дамо будућем нараштају слику о колективу и друштву које је прошло гимназијско образовање. Овде ћемо се срести са бројним потешкоћама, препрекама и немилим ситуацијама кроз које је пролазила гимназија, али ћемо свакако, видети и ведар дух и борбеност босилеградског интелекта који је обезбедио трајање, развој и напредовање наше школе.

Постојање ове монографије, поврх свега, треба да представља и успомену на све учитеље, васпитаче и професоре, који су, заједно са својим ученицима постављали темеље будућем босилеградском нараштају.

Наш град је један од градова у Србији у коме је присуство два језика у свакодневној примени. Тако, изучавамо историју, културу и уметничке тековине и српског и бугарског народа, учимо на оба језика, те је и ова монографија настала под утицајем монографије која је изворно на бугарском језику чији је аутор Александар Јовчев Младенов¹. Из монографије су преузете странице 9-79, 94-102, 104-111 и 118-120.

Овде ћете, поред сведочанства о раду и постигнућима наше школе, наићи и на бројна историјска сведочанства о нашем граду и нашој култури, традицији и утицају географског положаја на мултикултуралност у нашем месту. Ми смо поносни на историјат наше школе, на све оно што је колектив учинио у протелих 80 година и спремни смо да наставимо рад са истим ентузијазмом као и наши претходници – предано, истрајно и непоколебљиво.

¹ Александър Йовчев Младенов, Босилеградска гимназия 1941-2001, Университетско издателство Неофит Рилски, Благоевград, 2005

РЕЧ ДИРЕКТОРА

Велика је част, задовољство али и одговорност бити на челу наше школе. Гимназија постоји 80 година и у том периоду кроз њу је прошло више хиљада ученика. Школа је постала расадник знања, писмености и културе. Током свих ових година постојања изнедрила је велики број будућих лекара, инжењера, учитеља и стручњака готово свих занимања.

Развој наше школе пратио је и развој свих система образовања. Од гимназије, преко средње економске школе, поново гимназије, усмереног образовања, да би на крају, опет, већ тридесет година то била гимназија општег типа. Оно што је занимљиво, упечатљиво и готово фасцинантно, то је да школа увек несебично даје себе.

Од школе са веома скромним условима за рад Гимназија је постала једна савремена, образовна установа са савременим кабинетима, брзим интернетом, пројекторима и лаптоповима.

Захваљујући преданом раду свих наших наставника, већина наших ученика упише жељени факултет и успешно га заврши. Као и раније, и данас имамо достојне представнике наше школе на многим факултетима и универзитетима у Републици Србији и Републици Бугарској.

Ученици наше школе редовни су учесници општинских, међуопштинских и републичких такмичења. Највише успеха имамо на такмичењима из руског језика, српског језика, математике, бугарског и енглеског језика, физичког васпитања.

Мора се признати да није све идеално. Тренутно највећи проблем за Гимназију је смањење броја ученика. Током последњих двадесетак година проблем са бројем одељења решаван је увођењем одељења трговачке и електро-струке. Последњих десетак година имамо и одељење на матерњем бугарском језику у сваком разреду.

Развој и успех гимназије не прате само похвале, добри резултати и успешан рад, већ и

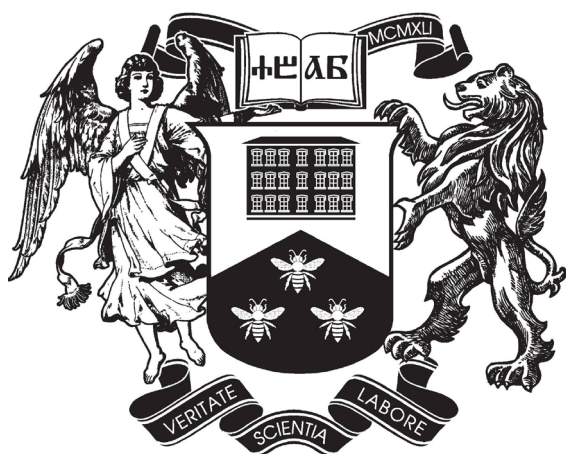

залагање, пожртвованост и амбициозни колектив који је свакодневно спреман да пренесе знање и усмери ученике ка правим вредностима. Наш колектив је спреман да се ухвати у коштац са било каквим проблемима - од математичких на часу, техничких у школи, а свакако и са животним проблемима које доноси свакодневица.

Можемо слободно рећи да је гимназија духовна вертикала која узвишава своје ученике и непрестано тежи ка томе да их спасе од највеће пошасте човечанства – незнања. Управо из тог разлога просветитељска мисија запослених не јењава читавих 80 година и они, тако здружено, јачају ментални склоп сваке генерације изнова, сваке школске године.

Овом монографијом желели бисмо да покажемо развој и рад гимназије у протеклих 80 година. На тај начин одржавамо везу са прошлошћу али истовремено градиво темеље на којима ће бити изграђена светла будућност. Овај приказ наше установе уједно представљала и подстицај за даље унапређење образовања и усавршавање наставног и васпитног процеса. Наша гимназија је ту да пружи квалитетно образовање и васпитање, а као установа која има богату традицију увек ће се старати да унапређује свој рад кроз будућа времена и да одоли свим потешкоћама и искушењима која су пред свима нама.

ОБЕЛЕЖЈА ШКОЛЕ

Грб школе

Амблем школе

Лого школе

Босилерад почетком 20. века

Основе образовања у Босилеградском Крајишту у 19. веку

Основе развоја писмености и културе код Бугара постављене су још у 9. веку са примањем хришћанства и стварањем првог словенског писма. О високом степену писмености наших предака постоји низ директних и индиректних доказа.

Кроз вековно турско ропство светлост просветитељства била је у потпуности угашена. Трачак писмености горео је само у манастирима уз мање или више скромно знање свештеника и калуђера.

О ситуацији у нашим школама почетком 19. века сведоче многе чињенице. У то време у Бугарској није било ни трага о школама, и ако би неки ученик желео нешто да научи, морао је да иде код свештеника или у манастир.

Под именом Босилеградско Крајиште подразумева се област (територија) која обухвата горњи ток реке Драговиштице (од села Рибарци до Бесне Кобиле и врха Патерица), као и горњи ток реке Ерме (од села Стрезимировце на северу до планине Вртоп) на западу до Власине – Ђумрук, и на југу до Црвеног Града и села Голеш.

Крајиште обухвата територију од 77.760 квадратних километара. Крај је претежно висок, планински. Клима је умерена, лета су прохладна. Становништво је у

потпуности бугарско. Живи у 47 села распоређених по врлетима и доловима планина. Њихово главно занимање је сточарство, земљорадња и воћарство. Земљорадња је слабо развијена због високих планина и сиромашне земље. Слободно се може рећи да је Босилеградско Крајиште био један од најсиромашнијих крајева бугарске државе до 1921. године и нажалост остао је такав и у оквирима Југославије. Овај крај и његове планине богате су рудама. У прошлости рударство је било развијено у највећем делу у селима Божица, Мусуљ, Барје, Караманица и Доња Љубата.

Планински карактер Крајишта и недостатак путева и до самог ослобођења Бугарске чине овај крај потпуно непознатим. Због тога је и његово место на свим географским картама издатим до тада празно поље. Дужи временски период, готово од почетка прве половине 19. века, скоро да није било странца или путника који је прошао кроз Крајиште, сем по који трговац стоке или поврћа из Копривштице или Панађуришта, звани (бегликчи). Само су понекад турске буљубаше или породични људи посећивали лакше доступна места и села. Становништво је у њима видело само високе представнике турске власти која је од њега тражила само робовско извршење наредби и прохтева. Такође, понекад су се појављивали и представници Ћустендилско - грчког владике да узму данак, будући да је Босилеградско Крајиште улазило у састав Ћустендилског Крајишта, или бивше турске казе са истим именом.

Бугарско становништво које живи у Босилеградском Крајишту познато је под називом крајишки шопи.

Још од првих година турског ропства цело Крајиште (Ћустендилско Крајиште и Босилеградско Крајиште) чинило је нераскидиви део Ћустендилске казе. Промене које су наступиле у унутрашњем уређењу турске државе после Кримског рата, довеле су до тога да Крајиште постаје нахија (полицијска станица), део Ћустендилске казе, чији је центар био село Извор.

У том селу било је седиште буљубаше (полицијског старешине) са собама за њега и неколико породичних, полицијских службеника.

У првој декади друге половине 19. века била је изграђена полумасивна кула сачувана и у првим годинама после ослобођења од Турака. Тада је село Извор центар изворске околије (области), назване касније Босилеградске у којој су биле смештене све државне институције: окружна управа, мировно веће, финансијска управа и др.

Почетком двадесетих година 19. века у целом Крајишту скоро да није било писмених људи, сем свештеника. Њихова писменост најчешће се сводила на то да могу да се потпишу и да сричу црквенословенски језик. Целокупно преостало становништво било је неписмено, користило се рабушима како би знало шта узима, шта даје, као и да зна када су већи верски празници. Полуписменост свештеника највероватније је стицана у породици, од оца свештеника преносила се на сина, с колена на колена. Неки, од знатижељне омладине, описмењавали су се тако што су слуговали или радили у свештеничким кућама, крећући се заједно са њима по тадашњим широким

пространствима (ењорима), вршећи разне црквене и хришћанске обреде (свећење водице, свадбе, крштења, опела и друго).

До тог времена у целом Крајишту биле су само две мале средњовековне црквице, тј. мали манастир и црква у селу Паља – Света Богородица и друга Свети Никола, која се налазила у центру великог и добро познатог рударског села Божица. Село се састојало од 12 махала разбацаних на огромном простору (7.820 квадратних километара), веома удаљених једна од друге на 1.200 метара надморске висине. Будући да та мала и веома удаљена црквица није могла да задовољава верске потребе целокупног становништва, 1883. године почела је изградња цркве у селу Извор, позната као Света Тројица.

Истовремено, са изградњом цркве, свештеници и родољуби из Крајишта заговарају идеју о отварању школе у селу Извор, а све с циљем да се у њој уче сва деца жељна знања из околних села. Ту идеју подржава лично владика Авксентије, који се као велики патриота, залаже за образовање становништва. Школа је отворена и пре него што је зграда направљена. За рад школе адаптирана је помоћна просторија у оквиру цркве првобитно намењена као остава за потребе цркве. Тако се постављају основе образовања у босилеградском Крајишту 1883. године. Око 1840. године у дворишту цркве саграђена је двоспратна зграда за потребе школе, која је у функцији све до ослобођења Бугарске и још неколико година после тога. То је била прва, солидно изграђена школа на веома лепом и препознатљивом месту у селу и целој области.

Стара црквена зграда у селу Извор, користила се као школа, али служила је и за црквене службе и друге потребе људи. На горњем спрату налазила се соба за владика и још једна за угледне Турке који су послом долазили у село. На првом спрату налазила се школа. Њу су чиниле три учионице које су се користиле у зависности од броја ученика.

За буђење националне свести, развоја и учвршћивања просветитељства у босилеградском Крајишту најзаслужнији су национални будитељи. Најпознатији међу њима су:

Поп Георги Стари (Старио) из села Драгојчинци, који је у то време био најстарији свештеник у Крајишту и који се као веома стар преселио и служио у селу Извор за време грађења цркве. Свештеник је доживео 122 године живота. Последње године провео је у црквеној згради у којој се налазио црквени амбар (тамо је била и прва црковна школа у селу и Крајишту уопште).

Првобитно је у школи долазило око десетак ученика, првенствено имућних родитеља, из разних села Крајишта, а највише из села Извор, Грујинци, Босилеград, Горњи Кортен и Трекљано. Настава је била претежно црквена са изучавањем псалтира. Плата учитеља била је неколико гроша, а добијао је од родитеља ученика. Као учитељ, Поп Георги радио је само годину дана док нису нашли специјалног учитеља.

Активнији је био дугогодишњи учитељ поп Трифун из Кратова, сигурно један од ученика чувеног учитеља Јоакима Крчовског. Он ради у селу Извор седам година без

прекида. Број ученика у време његовог рада порастао је до 30. И он је радио по правилима цркве, али, поред изучавања псалтира, учио је ученике и да пишу на црквенословенском језику, као и мало математике. Поред образовног рада он се бавио и сликарством и помагао синовима. Данас се слободно може рећи да су његови синови и он били први уметници у Крајишту. Код њих су долазили да уче занат (бојацилук) из разних села и како се занат ширио по целом крају и данас неке породице носе надимак бојације.

Учитељ Трифон био је цењен од стране свештенства и епитропа у цркви у селу Извор. Његова плата била је неколико стотина гроша на годину које је црква издвајала од својих прихода. Да би пробудио националну свест код својих ученика и целокупног становништва он их је учио и мотивисао да воле свој језик и народност, да се брину

Гимназија у Босилеграду (десно) и основна школа (лево)

о отварању нових школа за своју децу и да не подлежу туђим преварама. Родољубиви савети учитеља Трифона снажно су утицали на Бугаре и ускоро су биле отворене школе и у другим селима. Крајем прве половине 19. века као учитељ у изворској школи долази учитељ Димитрија Стојанов, позната друштвена, народна личност из Ћустендила. Пуних 13 година он ради као учитељ у селу Извор и оставља дубок просветитељски траг у целом Крајишту. Слободно се може рећи да су сви писменији људи тога краја, свештеници и учитељи до 1850. године и касније до Ослобођења, били његови ученици. Својим просветитељским и учитељским радом он истиче име изворске школе и ван граница Крајишта. Код њега долазе да се уче и деца из радомирских и трнских села као што су: Грделица, Калиманица, Врање, као и из оближњих села Ћустендилског

крајишта која су била близу до села Извор. Долазили су чак и ученици из Ћустендила. Настава у изворској школи претежно је црквена, али, постепено даскал Димитрија уводи и учење и читање буквара, псалтира, као и аритметику. Важно је напоменути да се даскал Димитрија сам школовао тако што је посећивао познате учитеље у Ћустендилу и на тај начин учио и обогаћивао своје знање. Поред тога што је даскал Димитрија био добар учитељ, био је и добар у црквеном певању и томе је научио и многе своје ученике. Многи од њих су касније постали свештеници, а други су постали учитељи у селима Крајишта, али и у другим насељеним местима. Даскал Димитрија био је добар говорник, па је на великим празницима пред окупљеним сељацима држао поучне говоре. Већина његових говора била је религиозног и моралног карактера. Као добар Бугарин и патриота будио је националну свест како код ученика, тако и код осталог становништва. До 1860. године других школа у Крајишту није било. Међутим, зна се поуздано да су се у то време у већим селима појављивали приватни учитељи који су поред основног заната (кројачи, молери, кожари) учили читању и писању. Окупљали би се у јесен или у зиму у приватним кућама или у радионици учитеља ако су били из истог села. Настава тих учитеља била је, такође, на црквенословенском језику, надовнада им је била од родитеља ученика. Од те године по жељи угледних грађана отварају се школе и у другим селима Крајишта. Као школе, користе се црквене или приватне зграде, док се поред цркава не направе школе.

У то време, скоро сви учитељи били су мештани, следбеници даскала Димитрија и учитеља Трифона. То даје могућност да се отвори и прва права школа у селу Божица 1860. године. У то време отварају се школе и у селима Рајчиловци, Доња Љубата, Бресница, Црноштица, Горња Лисина.

Скоро сви учитељи тога времена поред просветитељског, бавили су се и својим занатима који су им омогућавали егзистенцију. Тек после 1873. године у већим и централним селима Крајишта отварају се школе у којима раде учитељи који примају годишњу плату. Плата учитеља издвајала се од црквених прихода и намета (пореза) локалног становништва чија су деца похађала школу. Године 1873. отворене су школе у Босилеграду, као и у селима Бранковци, Доња Љубата и Божици.

У селу Извор, које је било најпознатије по образовању у целом Крајишту, после даскала Димитрија, а све до ослобођења Бугарске радили су и даскал Јоаникија (калуђер), попови Гено и Тодор из села Извор, поп Златан из села Грујинци, Велин Станков из Согољана, али родом из села Извор, Иван поп Генов, Трајко и Илија Петрови, такође из поменутог села. За време њиховог рада школу је посећивало више од осамдесет ученика из различитих села Крајишта, Радомирске и Трнске области.

Ти, први народни учитељи, успевају да пробуде националну свест у Крајишту и да створе заметак бугарске, језичке, народне и црквене заједнице.

Током 1893. држава (Р. Бугарска, напомена преводиоца) издваја 2500 лева за изградњу нове зграде школе у време наставника Н. Запрјанова. За наставнике су

следеће године именовани Добри Данев и Станој Бајтошев из села Лечевци. У истој, 1894. години, ту су учитељевали Јордан Захаријев из Босилеграда и Константин Христов. За управника Трогодишње мушке школе именован је Константин Тодоров током 1895. године. За завршетак изградње нове школе издвојено је још 3000 лева у 1897. години.

Током тих година, Основна и Трогодишња школа финансирале су се из државног буџета. Средства су била наменски одређена – за учитељске плате и материјална средства, као и за реализацију изградње школске зграде.

Током 1904. године директор школе је Стефан Димитров. Током 1906. у босилеградској Прогимназији наставља да предаје Јордан Захаријев. Дотадашња школа прелази у Прогимназију 01. септембра 1907. Године 1908. директор Прогимназије мешовитог типа је наставник Стефан Димитров који остаје на тој функцији и наредне школске 1909/10. године. Исте школске године у Прогимназији мешовитог типа предају К. Мирков, Ја. Георгиев, В. Бабанов, Хр. Давидов, Т. Захаријев. Почетком следеће

године долази наставник Весела Симеонова. Место наставника Александра Христова, који 1912. одлази на одслужење војног рока, заузима наставница Л. Димитрова. (Наведене информације о именима учитеља узимам из сведочанства о завршеном курсу у Прогимназији у Босилеграду. Сведочанство припада Јорданов Круму из села Рајчиловци).

На основу сведочанства Бориса Стојнева о завршеном прогимназијском курсу сазнајемо о последњим учитељима у босилеградској Прогимназији у школској 1919/20. години: Ја. Крумов, М. Цветкова, М. Иванова, С. Антонова, Р. Спасов, Л. Ахчиева, К. Илиев, М. Витанов – директор школе.

Крај 1919. и почетак 1920. године доноси велике промене у школски систем Босилеградске области. Као последица Нејског уговора великих сила, Босилеградска област је одвојена од матице и присједињена Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. Настају дубоке историјске промене које неминовно захватају и образовни систем. Прогимназије у Босилеграду и Извору су затворене. Остају да раде основне школе.

Настава се изводи на српском језику. Нестаје бугарске речи. Нестаје и бугарских презимена. Она се посрбљују додавањем наставка -ић. Та промена обухвата 47 бугарских села. Горе, високо су се испречиле непроходне планине као природна граница, а доле, на земљи, саздана је вештачка граница. Просвета доживљава стагнацију. Учитељи из Босилеградске области ослобођени су и одређени да предају у унутрашњости Србије. У свим селима долазе српски учитељи. Врши се асимилација бугарског народа у босилеградској области. Тај процес траје двадесет година. Бугарски уџбеници се више не користе. Сви уџбеници су на српском језику, штампани у Београду.

У Босилеградску област долазе учитељи на основу уредбе Министарства просвете Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Превасходно су послати учитељи који нису били послушни или они који су били задојени комунистичким идејама, а које су супротне идеологији тадашње власти. Добијају упутства од својих руководиоца из КПЈ да у овим крајевима није исправно решено национално питање. Љубодраг Ђурић, један од учитеља у селу Дукат, забележио је да су сељани угњетавани од стране жандарма и општинског/среског начелника и да би са правилним тумачењем националног питања могли бити придобијени поштени сељаци. Зато је неопходно да буду искрени с њима.

Грађанска школа

Током школске 1928/29. године у Босилеграду је почела са радом Државна грађанска мешовита школа, област Економија. Настава се изводи у згради бугарске Прогимназије до 1930. године.

Ученици Грађанске школе 1940. године

На основу писма које шаље директор школе Никола Драгојловић, (заведено под бројем 21. од 18. јануара 1938.), Краљевској банској управи Вардарска бановина (одељење Просвете), сазнајемо са колико разреда и одељења располаже школа. Такође, наводи и број ученика, као и број наставника за период школске 1928/29. до школске 1936/37. У писму стоји да је зграда школе изграђена пре 1900. године и то од чврстог планинског материјала, да је раније била бугарска трогодишња прогимназија, да је у власништву државе и да је њена вредност до 150.000 динара.

Статистички подаци за сваку школску годину:

Година	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37
Разред	1	2	3	4	4	4	4	4	4
Одељење	2	2	3	4	4	4	4	4	4
Број ученика	71	70	80	86	73	53	51	51	56
Број наставника	4	5	6	5	5	6	7	7	8

Подаци о броју ученика, броју разреда, одељења, као и о броју наставника за школску 1937/38. и 1940/41. годину нису сачувани.

У Грађанској школи предавали су следећи наставници:

Први директор – Живковић из Баната; други директор је Анте Алберт из Хрватске, Јеврејин, наставник математике;

1. Станка Живковић
2. Јовановић из Врања
3. Тоша Величковић – наставник француског језика, из Врања
4. Десанка Алберт – наставник српског језика, из Београда
5. Владимир Алојз – из Словеније
6. Александар Ленгарски – из Русије

7. Марија Ленгарска – из Русије
8. Пуниша Калезић – наставник француског језика, из Црне Горе
9. Никола Драговић - директор школе, из Црне Горе
10. Обрен Вуковић – наставник веронауке, поп, из Црне Горе
11. Александар Бружић – агроном, наставник хемије и стручних предмета, из Хрватске
12. Живко Камењар – наставник математике, из Чачка
13. Милица Прибићевић – наставник географије, из Београда
14. Живојин Лазаревић – професор математике, из Чачка
15. Параскева Насић – професор географије, из западне Србије
16. Стефан Крстић – наставник физичког васпитања, из Босилеграда
17. Зинаида Лафитски – наставник француског језика, из Русије
18. Владимир Лафитски – наставник калиграфије и цртања, из Јасне Пољане, Русија
19. Радосав Табаковић, из Шумадије
20. Олга Павићевић и супруг, из Црне Горе и други

Босилеградска делегација испред царског двора 1941. године

Побројени наставници радили су у Грађанској школиу Босилеграду у периоду од 1928. до 1941. године.

Мало позната информација јесте да је током 1930. године у Босилеграду отворена Женска школа, која је радила до 1940. године. Школу су похађале особе женског пола. У школи су училе да шију, плету, да везу, кувају, да воде домаћинство. Училе су и о хигијени и моралном васпитању. За такав вид школе постојао је велики вид интересовања.

У периоду од 1920. до 1941. у босилеградским селима службовало је више од 160 учитеља из Србије, Црне Горе, Хрватске, Словеније, Македоније и Војводине.

Године 1941. када је Југославија поробљена од стране Хитлера, босилеградски крај је поново присједињен Бугарској. Јавила се потреба да се отворе школе не само у Босилеграду него и у већим, развијенијим селима. Жеља за оснивањем гимназије у Босилеграду не јењава. Стога је послата молба Министарству просвете у Софији. У Босилеград долази министар Борис Јоцов са циљем да се лично упозна са условима за оснивање гимназије. Истовремено, грађани Босилеграда се организују и образују делегацију која ће отићи у Софију и лично затражити од цара Бориса дозволу за оснивање гимназије. Делегацију су чинили: Димитар Чипев из Босилеграда, Никола Бата, Милка Илиева, Стефан Станков - Стремецки, Георги Чипев, Станка Чипева, Асен Чипев, Владимир Димитров – Жижов, Бојанка Симеонова, Мара Илиев из села Божица и Љубен Чипев из села Рајчиловци (приложено: фотографија делегације испред царског дворца, 10. јун 1941. г.).

Цар Борис је примио делегацију и омогућио да се оснује гимназија у Босилеграду.

Период између 1941. и 1946. године

Први пут у својој историји босилеградска Гимназија добија четврти разред почетком септембра 1941. године – време Другог светског рата. Име гимназије је Кнегиња Марија Лујза, огранак Гимназије из Трекљана.

Тадашњи министар јавног образовања послао је посебан проглас до наставника који су упућени на службени рад у Босилеградску област. Истовремено је с тим послато од стране министарства и детаљно упутство сваком наставнику. Садржало је обавештење о начину путовања – сам или са породицом, са приложеним подацима и рачунима за путне трошкове и дневнице наставника. Све то послато је лично до сваког наставника који је назначен за рад, заједно са поруком о службеном раду. Уз то, приложен је и по један примерак, направљен априла 1941. године: „Општа упутства за службенике одељења Министарства јавног образовања у Босилеградској области“.

Проглас министра свим постављеним наставницима следеће је садржине:

Драги наставниче,

Ти си поново позван да испуниш једну велику моралну и историјску мисију. Треба да будеш поносан што те је судбина поставила у положај да испољиш свој високо морални и родољубиви дух. Дух Светог Климента Охридског, Пајсија, као и свих наших националних будитеља и препородитеља оживљава у теби! И ти, следећи њихове трагове, осећаш да је твоја сврха у општем успону бугарске државе, бугарског народа и његове културе велика.

Ти одлазиш у новоослобођене земље не само као просветитељ, већ и као апостол међу људима.

Ти одлазиш тамо не као обичан духовни радник него као творац који ће прикључити цео један народ задацима обједињене и могућностима богате културе.

Ти одлазиш у западне области да изразиш своју културно-историјску сврху кроз свој стваралачки дух.

Ти одлазиш тамо са пуном вером у своје интелектуалне, националне, моралне снаге и са вером у посебну културну мисију бугарског народа у Европи.

Зато се побрини, напрегни своје силе:

Да наставиш напоре својих колега у циљу боље организације материјалних услова школе;

Да створиш свежу и храбру духовну бугарску атмосферу у школи на тај начин што ћеш заразити душе младих жељом и задацима који ће их усмерити ка бугарској националности, да искористиш учење матерњег језика, националне историје и географије, народног песништва и фолклора: најбитније карактеристике, обичаје, народне празнике, скупове, величања заслужних твораца, писаца, тражење гробова палих бораца за родну груду;

Да организујеш социјални живот ученика кроз ученичко самоуправљање, дружење, забаву;

Да сачуваш и појачаш срдачну и спонтану везу која је створена између

Антон Антонов, лекар из с. Божице са својим колегама (први лево) из прве енерације у Гимназији, по сведочанству Јорданов Крума из с. Рајчиловци

наставника и места кроз протеклу школску годину на тај начин што ћеш бити увек на услузи локалном становништву; љубав узврати већом дозом љубави!

Просветни радници из Босилеградског краја 1941. године испред Гимназије

Да донесеш и у најудаљенији дом топао бугарски поздрав и да распространиш милост просветног духа.

Да се бринеш за опште културно и материјално уздизање ослобођене браће на тај начин што ћеш водити рачуна за сваки поступак који би им наудио.

Знај, да у тешком образовном процесу ниси сам. Свуда ћеш имати помоћ и подршку како од локалног становништва, тако и од државних, обласних и општинских органа, који раде за општу добробит - добробит Бугарске. У сарадњи са њима буди пажљив, тактичан и услужан. Уколико наиђеш на потешкоће које сам или са другима не можеш савладати, потражи помоћ Министарства, али и од руководећих.“

С таквим писмом иду у Босилеград и наставници предложени да раде у Гимназији: Вучко Ташев – први директор Гимназије и наставник историје, географије и ликовне културе; Филип Горанов – наставник веронауке са црквеном историјом, француског језика, музичке културе и техничког образовања; Илинка Илиева – наставница бугарског језика; Пенко Новков – наставник алгебре и геометрије (математике), допуњава физичко васпитање; Васил Младенов – наставник хемије; Станка Христова – наставница историје.

Наставници су дочекани с великом радошћу и одушевљењем од стране локалног становништва. У Гимназији је након 15. септембра уписано 40 ученика, од којих је 7 из Босилеграда а 32 из других места из те области, 1 ученик дошао је изван граница Бугарске.

Из матичне књиге ученика у 4. разред (реалке) за школску 1941/42. г. сазнајемо

за занимање/професију родитеља уписаних ученика: занатлије – 3; земљорадници – 32; војници – 1; трговци – 2; чиновници – 2. Што се тиче националности: Бугари – 40, сви православне вероисповести. Општи годишњи успех разреда – 4,05. Оцењивање ученика вршено је следећим оценама: недовољан (2), довољан (3), добар (4), врлодобар (5) и одличан (6). За све ученике води се евиденција у виду описних оцена за трудољубивост, ред, тачност, добро васпитање, послушност и етничке манифестације. Следи потпис разредног старешине, потпис директора, све то оверено округлим печатом Гимназије. За сваког ученика са списка написани су име, име оца и презиме, адреса родитеља и место рођења.

Приликом уписа детета у Гимназију отац, мајка или старатељ потписују следећу Декларацију:

„1. Ученик ће у школи увек носити униформу са свим њеним одличјима и знацима гимназије. Упознат сам с тим да ће за неношење предвиђене одеће бити удаљен из Гимназије.

2. Неће бити изван школе касније од предвиђеног вечерњег часа.

3. Неће посећивати биоскоп, биоскопске представе, игранке и друге скупове за које гимназија није дала сагласност. Такође, неће приређивати нити посећивати „журке”. Упознат сам с тим да се за наведене преступе ученици удаљавају из Гимназије.

4. Похађаће редовну наставу без кашњења.

Познато ми је да сам у обавези да истог дана обавестим разредног старешину или директора школе уколико је принуђен да одсуствује. Упознат сам с тим да ће изостанци остати неоправдани уколико у року од 7 дана не поднесем писмено оправдање разредном старешини. Познато ми је, такође, да ће за 15 неоправданих изостанака или за 3 „бекства” са часа из једног предмета, ученик бити удаљен без права да похађа наставу до краја школске године и без права да се јави на испит као редовни ученик. Упознат сам да се разлози за одсуство проверавају од стране разредног старешине који може да их прихвати (оправда) или не прихвати.

5. Познате су ми одредбе из чл.140 и 143 закона социјалног образовања, наиме:

а) ученик који је пропуштен условно из одређеног предмета у виши разред, безусловно обнавља разред уколико на крају године покаже слаб успех из истог предмета (чл.143);

б) ученик који обнови разред удаљава се из гимназије и губи право да надале похађа гимназију, уколико покаже слаб успех из 3 предмета.

Уколико се ученик нађе у једном од три казнена случаја, обавезујем се да ћу предузети одговарајуће мере како би он побољшао успех.

6. Изјављујем да ученик неће учествовати у организацијама које нису одобрене од школских власти и које нису под надзором наставника одређених за те делатности од стране учитељског савета.

7. Познато ми је да на излете ученик може да учествује (одлази) само уз допуштење разредног старешине.

8. Изјављујем да ћу строго поштовати школске законе, правила, наредбе, да ћу поштовати школске власти, школу и наставнике и да ћу потпуно сарађивати са гимназијом у њеној образовној и васпитној делатности.”

На крају следи потпис родитеља или старатеља.

Босилеградска омладина има могућност да добија гимназијско образовање у свом родном крају. Упркос томе што образовни процес почиње са закашњењем – почетком месеца новембра, ученици су већ првог школског дана упознати са школским правилима, распоредом часова, као и са новим уџбеницима које ће користити у току школске године. Наставни процес тече по програму за све школе у земљи. Ученици су вакцинисани за Божић и Ускрс. Школске обавезе су трајале до 20. јуна, када почиње летњи распуст.

У 4. разред уписано је само једно одељење будући да је формирање гимназије постепени процес. Уписани су и ученици који су завршили Грађанску школу претходне школске године у Босилеграду (која је затворена отварањем гимназије).

Школска година завршава свечано с познатим програмом: рециталом, музиком и игром. Након тога следи обавештење о успеху ученика, подела сведочанстава и награђивање одличних и врлодобрих ученика.

Током школске 1942/43. године босилеградски гимназијски одсек је дворазредан – 4. и 5. разред, 1. и 2. разред у прогимназији. У 4. разред уписано је 62 ученика који су распоређени у 2 одељења, а у 5. разред 40 ученика. Укупно гледано оба разреда похађало је 102 ученика. Школска година почела је 20. октобра 1942. године.

Осим директора из претходне школске године, видимо нове наставнике: В. Божков – наставник веронауке, хемије и историје; И. Божкова – наставница бугарског језика; Филип Христов – наставник француског и немачког језика, музичке културе и физичког васпитања; Л. Бонева – наставница алгебре и геометрије, техничког образовања. Материјални положај обуке, као и цела организација се побољшава, а унутрашњи живот у школи постаје разноврснији.

Извештаји са седница наставничког већа сведоче да су намере колегијума да се

у решавању свих питања у вези са радом школе укључе и родитељи ученика.

Процес изградње гимназије (реалке) у Босилеграду успешно се наставља и током школске 1943/44. године, при чему наступају персоналне промене у наставничком кадру. За ову школску годину постоје само 2 разредне књиге: једна је за ученике 6. разреда, где је уписан 41 ученик (38 девојчица и 3 дечака), разредни старешина је Илинка Б. Антова; док је друга разредна књига за ученике 7. разреда, где је било 55 ученика (46 девојака и 9 момака), а одељењски старешина била је А. Чешмеџиева.

Школу је напустило 3 наставника – Вучко Ташев, Илинка Илиева и Пенко Новков, а долазе 10 нових: Илинка Антова – наставник бугарског језика; Крум Бајтошев – директор у босилеградској гимназији „Кнегиња Марија Лујза“ и наставник психологије и логике; Митрофан Васецки – наставник руског језика; Христина В. Младенова – наставница латинског језика, историје и ликовне уметности; Ст. Стојнев – наставник алгебре, геометрије, дискриптивне геометрије; В. Павлов – наставник историје и географије; Никола Јорданов – наставник хемије рођен у с. Радичевци; А. Чешмеџиева – наставница веронауке и музичке културе. Физичко васпитање предавао је наставник са иницијалима И. В..

Крум Јорданов, учитељ из с.
Рајчиловци

Директор Гимназије мештовитог типа „Кнегиња Марија Луиза“ у Босилеграду Крум Бајтошев шаље писмо No231, 14. децембра 1943. године на адресу Министарства просвете у Софији, обавештавајући да је настава била прекинута од 8. новембра до 6. децембра исте године, зато што је зграда била заузета од стране војске, наставни кадар је, такође, касно постављен и на тај начин тражи да прво полугодиште буде продужено до 10. фебруара 1944. године.

Коначну форму гимназија добија током школске 1944/45. године. – при чему има одељења од 4. до 8. разреда. И та школска година почиње са много персоналних промена, директор је Живко Јорданов – први пут човек из Босилеградског крајишта заузима руководеће место у школи што је велики успех. Остали наставници су: Јаначко Попов – наставник француског језика и инструменталне музике; Харалампиј Иванов – наставник историје и алгебре, као и геометрије; М. Цеков – наставник историје, ликовне културе и техничког; Јорданка Ст. Константинова – наставница алгебре и геометрије; В. Павлова – наставник бугарског језика, В. Божков – наставник хемије. Из ове школске године сачуване су 2 главне разредне књиге – ученика 4. разреда и ученика 6. разреда. У 4. разреду било је уписано 49 ученика (14 девојака и 35 момака). На крају школске

године завршава 37 ученика, 10 је на поправном испиту, а 2 понављају разред. Сви уписани ученици бугарске су националности и источноправославне вероисповести. Место рођења њихових родитеља је: у граду, где се налази школа – 11; у друга насељена места – 38. Професија/занимање родитеља уписаних ученика је: земљорадници – 43; трговци – 2; учитељи/наставници – 1; чиновници – 3. До краја школске године 1 ученик је напустио гимназију и уписао се у другу гимназију због промене места боравка. Само 1 ученик није положио поправни испит, те је понављао разред.

Током ове школске године у 6. разред наставник ликовне културе је Димитар Костадинов, психологију предаје Христина Младенова, руски и немачки језик Митрофан Васецки, док латински језик предаје Ј. Константинова. Друге појединости нису познате. У овај разред уписан је 41 ученик (35 момака и 6 девојака). На крају школске године ученици нису оцењени из руског језика, немачког језика и психологије.

Почетком 1945/46. године у 8. разред уписано је укупно 45 ученика (42 момка и 3 девојке). У друге гимназије премештено је 13 ученика, док је 9 напустило школу. На крају школске године 12 ученика било је похваљено „за изузетно залагање“ – ово је запис разредног старешине Харалампија Иванова.

Настава у гимназији одвија се на бугарском језику по програму Министарства просвете у Бугарској, по коме раде све гимназије у земљи.

У извештају директора гимназије који је упућен министру просвете Народне Републике Србије 1945. године налазимо следеће појединости које се односе на школу:

„У новембру 1941. године гимназија почиње са радом, у почетку са 3 наставника, а касније их је било 4 са директором. Истовремено, биле су отворене и прогимназије у селу Доња Љубата, Горња Лисина, Божица, Клисура и Бистар, као и у Босилеграду.

Гимназија је радила само са 4. и 5. разредом при чему је било по 1 одељење.

Током 1942/43. школске године у гимназији постоји 4, 5. и 6. разред са 4 одељења.

Током 1943/44. г. отвара се и 7. разред.

Антон Антонов из с. Божице, ученик Гимназије

Током школске 1944/45. године постоје 4, 5, 6, 7. и 8. разред са 6 одељења и 10 наставника.

Током школске 1944/45. године завршава прва генерација матураната ове гимназије.

Пре рата, тј. пре 1941. године, у Босилеграду је постојала Грађанска школа (пољопривредни смер), коју ће бугарско Министарство просвете затворити, а отворити Гимназију.

Након ослобођења Гимназија реалка наставља са радом при чему је саграђена зграда гимназије са више учионица, а новац је сакупљен кроз добровољно инвестирање грађана.

Након ослобођења, 9. септембра 1944. године, купљен је следећи инвентар – 130 клупа, 6 табли, као и намештај за наставничку зборницу и све то поново кроз добровољне прилоге грађана и родитеља ученика.

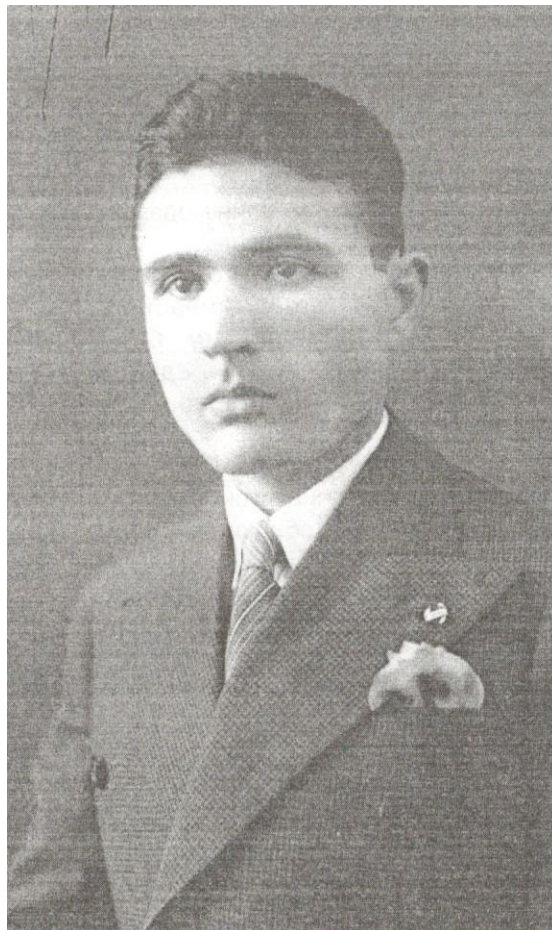
Основан је један хемијски кабинет (од пређашњег Соко друштва), остало је нешто справа за физичку културу, али је основан и кабинет за музичку културу при чему је образован и духовни оркестар под руководством професора Јаначка Попова. Осим тога гимназија располаже и једном машином за шивење која може послужити ученицима приликом практичних вежби.

Исто тако, гимназија располаже и радио-апаратом (1 ком.), који ће ученицима бити од користи.

Постоје и библиотеке за наставнике и ученике, али су врло сиромашне (оскудан библиотечки фонд). Те школске године Локални народни савет поклања гимназији незавршену позоришну салу коју ће гимназија својим средствима и радом ученика завршити (изградити).

Отварањем гимназије током 1941. године отворена је и библиотека за наставнике и ученике која је из године у годину била све богатија.

Истовремено, са повећавањем библиотечког фонда школске библиотеке у

Анани Христов, учитељ из с.
Црношtica

босилеградској гимназији ће се повећати и унапредити.

Природну збирку из историје чиниле су зоолошке и ботаничке фотографије, модели из антропологије, препарати, стаклена кутија са лептирима и друге.

Математичка збирка имала је два шестара, линије, правоугли троугао, угломер, кутију са геометријским узорцима, модел Питагориног правила и мерне посуде.

Обогаћене су и збирке из историје, географије, музике, хемије, гимнастике. Предметни наставници били су задужени да их чувају. Школа је добила биоскоп са опремом те су ученици могли да гледају филмове.

Узимајући у обзир извезене податке за школску књижару и библиотеку, садржај појединачних школских збирки, непрестано обогаћиван новим уџбеницима, као и биоскопском опремом, с правом се може закључити да је током рата и прве послератне године гимназија у Босилеграду била богата и да је радила са потребним образовним ентеријером. Израсла је и постала расадник и храм образовања у Босилеградском Краишту.

Стојан Митов, ученик 8. разреда из с. Црношtica

Сусрећемо се са летописом, који је започео школске 1945/46. године.

„Школска година започиње 15. септембра, када је одржан састанак Наставничког већа.

Настава почиње 17. истог месеца.

21. септембра ученици учествују на народном сабору - Мала Богородица, у Босилеграду.

3. октобра 1945. наставници одржавају своју конференцију.

12. и 13. истог месеца ученици су у Гимназију донели огрев.

1. новембра прослављен је Дан народних будитеља.

Од 7. до 10. новембра 1945 - предизборна агитација - школа није радила (пише хроничар).

12. новембра исте године - извршено кречење школске зграде.

Дана 29. новембра 1945. године, ученици и наставници учествовали су у манифестацијама у вези са проглашењем Народне Републике Југославије.

15. децембра те године ученици су имали конференцију.

Од 29. децембра до 20. јануара 1946. г. - божићни распуст.

Дана, 28. јануара 1946. г. ученици 7. разреда су са одељењским старешинама присуствовали сахрани свог пријатеља у селу Извор.

11. и 12. фебруара 1946. завршено је прво полугодиште - одржани су редовни састанци наставничког већа и формиране су оцене.

У периоду од 21. фебруара до 12. марта те године, настава је прекинута због епидемије грипа.

Дана 19. марта одржана је конференција за младе.

Од 19. априла до 23. Ускршњи распуст.

Те године, 26. априла ученици и наставници посетили су вашар Умни петак у Босилеграду.

30. април - улепшавање школе и града у вези са предстојећом празником 1. мај, Дан радника.

Дана 24. маја прослављен је Дан словенских просветитеља Св. Ћирила и Методија.

Ту се аутор летописа зауставља.

Иако је средња школа, као и све школе у Краишту Босилеград у надлежности Министарства народног образовања у Бугарској, Министарство просвете у Народној Републици Србији захтевало је од средње школе информације о тренутном испиту матуре у школској 1945/46. години у јунском испитном року.

Подаци које је овом приликом послао директор гимназије Евтим Митов кажу да је испит почео 25. јула 1946. у 7 часова и трајао до 2. августа исте године по налогу Министарства. Писмени испити су одржани: 25. јула 1946. – из бугарског језика, 26. јула – из српског језика, 27. јула – из руског језика и 28. јула – из математике.

Од 18 кандидата 2 су ослобођена од испита, те је од 16 кандидата 14 положило матуру а 2 кандидата су одустала.

За ученике 8. разреда школска година се продужава јер наставни план из математике, диференцијалне и аналитичке геометрије није реализован. (Радили су по бугарском програму, па је и материјал зато био скраћен.) Испити су одржавани редовно. Током школске године, као и претходних година, ученици нису учили српски језик од квалификованих наставника (није укључен у програм), уместо есеја на матури,

дате су теме превода.

Значајан је податак да је најбољи успех постигнут из биологије. „Када се узму у обзир околности у којима су студенти радили, закључује се да су резултати задовољавајући. Образовање ученика показује да је учење још увек вербално и да идеалистичко објашњење појава и даље превладава - завршава информација директора.

Упркос историјским догађајима - током и после рата, у гимназији Босилеград забележен је стални пораст броја ученика, што се може објаснити као одраз образовања и уверења да је рат заувек завршен. Данашња босилеградска гимназија није сачувала школску архиву од њеног отварања до 1947. године, иако је била сакривена у поткровљу школске зграде. У пролеће 2000. године архиву су избациле неодговорне особе приликом уклањања кровне конструкције и изградње другог спрата зграде.

Сусрет бивших ученика са својим учитељима

За школску 1945/46. сачувана је главна одељењска књига за 4. разред. Обуку су изводили следећи наставници: З. Павлов - на бугарском (такође у 7. разреду), Митрофан Васецки - на руском језику и у 7. разреду; Васил Чавдаров – бугарску и општу историју; А. Кирилов - из алгебре и геометрије у 4. разреду, и Јорданка Стојнева - у 7. разреду; С. Тан ... - из хемије; Харалмпи Иванов - у природној историји, анатомији и хигијени; Димитар Цеков - на српском језику; Ј. Стојнева - латински језик; В. Павлова - историја и географија; Д. Младенов - физичко васпитање; Олга Тошева - професорка певања и музике. У 4. разреду има 44 ученика (19 дечака и 25 девојчица) - име директора и одељењског старешине није забележено.

У 7. разред уписано је 53 ученика (46 дечака и 7 девојчица) са одељењским старешином З. Павлов и директором Живко Јорданов – професор.

Те школске године у гимназији, такође, предају: Стојне Ангелов, Јула Христова, Христина Младенова, В. Методијев, Цветанка Тодорова, Илија Арсов, Т. Белева, Ветка Стојанова, Елена Крстева, Елена Васецка, Владимир Попов и Живко Јорданов - директор гимназије.

Настава је била реализована пре подне и после подне. Бугарски је заступљен са 5 часова недељно, српски - са 3 часа, као и руски, географија и аритметика. Нема података о броју ученика у осталим одељењима.

Гимназија у раздобљу од 1946. до 1951.

Шесту школску годину гимназије 1946/47. наставно особље је поред 11 прошлогодишњих наставника и 8 новоименованих чинило: Иван Керезов - специјалиста, В. Кацарова - специјалиста; Евтим Митов - учитељ; проф. др Петар Бамбулов; проф. др Николај Кондев - специјалиста; Никола Јорданов - учитељ; Ир. Кирова - специјалиста; и Димитар Пенев - наставник. Директор је Евтим Митов.

Број ученика у I разреду је 105 ; у II разреду - 147; у III разреду - 95; IV разред - 124; у V разреду - 77; у VI разреду - 122; у VII разреду - 44; у VIII разреду - 12 ученика. Укупно је уписано 716 ученика од V до VIII разреда.

Већина ученика живела је са родитељима у граду и суседним селима, па су у школу ишли пре подне. Ученици из забачених села живели су у приватним становима, у сиромашним и нехигијенским условима, углавном у забаченим деловима и забаченим местима, а немали број и у шталама, млиновима и другим помоћним зградама у оближњим селима (Рајчиловци, Паралово, Извор и Белут). Настава за њих одржавана је у поподневним часовима.

Здравље ученика није било добро због лоших животних услова, лоше хране и лоше одеће. Сиромаштво и лош живот након завршетка рата у овом малом граду, такође су утицали на успех ученика. Изглед им је исцрпљен, били су одевени у отрцану и поцепану одећу, али увек су носили школске капе и одељењску значку. Нови политички и друштвени догађаји и судбина Босилеградског Краишта после рата - обнављање границе између Бугарске и Југославије у великој мери је утицала на млађу генерацију.

Гимназија у Босилеграду брзо је стекла репутацију и широку популарност у региону, а сваке године је број ученика у њој премашивао број нижих средњих школа у селима. Током распуста, ученици који су дипломирали у родним градовима побудили су жељу старијих и млађих ученика да се следеће године упишу и уче у Босилеграду.

Седма школска година 1947/48. почиње редовно. Укупно је уписано 673 ученика. У првом разреду 58, у другом разреду 46 (са једним разредом), у трећем

разреду 95 (два одељења), у четвртном разреду 164 (четири одељења), у петом разреду 125 (два одељења), у шестом разреду 91 (два одељења), у седмом разреду 56 и у осмом разреду 38 ученика.

Током те школске године, прошлогодишњих 19 наставника радило је са директором и новоименованим: проф. др Петар Бамбулов, Васил Пејчев - учитељ, Стојо Ангелов и Милорад Најденовић - учитељ, специјалиста. Већина наставника имала је вишу школу.

Симеон Тодоров, наставник физичког васпитања са ученицима из гимназије поред моста на Драговиштици у Босилеграду 1950. г.

Када су ученици током празника отишли својим кућама на село, поглед на узајамно опраштање и испраћај уз обећања да ће писати једни другима био је љубазан. Наставници су их саветовали да опишу своја родна места, да сакупљају фолклорни материјал и да проучавају све темељно. На почетку школске године читало се, причало, слушало о заједничким и појединачним догодовштинама али и интересовањима. Тако се знање ученика у гимназији о босилеградском краишту и њиховој домовини проширило и обогатило. На овај начин, управо овде, у школској клупи, њихови снови и жеље родили су се и развили на време да жртвују све снаге и способности за конфедерацију између Југославије и Бугарске. Ово је била узвишена љубав, природна љубав према својој домовини и националном поносу.

Школска година је протекла тихо и успешно и завршена разредним и матурским

испитима.

Настава је била редовна током целе школске године. Учитељи су своју дужност обављали са преданим жаром као и претходних година. Њихов пример самопожртвовања, као и њихове активности утицали су на ученике, као и њихово искрено образовно менторство. Напори ученика и жеђ за знањем, тежња за школским образовањем све више је развијала код наставника пријатна осећања и радосно задовољство за њихов рад - каже се у хроници средње школе за ову годину. Противници наше гимназије нису се помирили с мишљу да Бугари из Краишта као сиромашни људи уопште не могу да штеде средства и имање за школовање своје деце.

Осме школске 1948/49. године било је уписано 899 ученика од првог до осмог разреда. У I разреду - 105, у II - 100, у III - 92 (са два разреда), у IV - 218 (четири разреда), у V - 134, у VI - 98, у VII - 80, а у VIII - 72 ученика (са по два разреда).

Учитељи су: Илија Илиев, Васил Младенов, Јула Христова, Никола Чавдаров, Николић Милутиновић, Еленка Васецка, Харалампи Иванов, Иван Керезов, Ст. Николова, Хр. Богданов, Мило Михајлов, Милорад Најденовић - наставник, специјалиста, Илија Константинов, Ел. Гогова, Ел. Крстева, Тодорка Васева, Ирина Нацева, проф. др Бајтошев, Дора Гелева, са прошлогодишњим директором Евтимом Митовим.

На основу главних протокола матуре, подаци за школске године могу се допуњавати:

На крају школске 1946/47. испит зрелости положило је 10 ученика пред комисијом коју су чинили: Евтим Митов - председник, Никола Јорданов - потпредседник, Т. Белева - секретар и чланови Ирина Нацева и Иван Керезов.

У јунском испитном року школске 1947/48. матуру је положило 24 ученика, а у септембарском року - још 12 кандидата (укупно 36).

Године 1948/49. у јуну је 66 ученика положило испит пред комисијом у саставу: Душан Кукавац - председник, Евтим Митов - потпредседник, Никола Кондев, Никола Јорданов, Иван Керезов и Милорад Најденовић - чланови.

Године 1948/49. у септембарском испитном року још 33 ученика положило је матуру пред комисијом коју су чинили: Евтим Митов - председавајући, Никола Јорданов - потпредседник, чланови - Д. Богдановић, А. Стоев и Харалампи Иванов.

Током јунског испитног рока 1949/50. године 62 ученика положило је матуру пред комисијом коју су чинили: Душан Кукавац, председник, Евтим Митов - потпредседник, чланови - Никола Чавдаров, Милорад Најденовић, Д. Богдановић, Аска Филипова и Хар. Иванов, а у септембарском испитном року још 19 ученика.

Матури у јуну 1950/51. приступило је 49 ученика, у комисији су били: Евтим Митов - председник, Занко Јорданов, Лазар Стојнев, Ђорђе Игњатовић, Аска Филипова

и изасланик - Љуб М. Машуловић. У августу је још 43 кандидата положило испит, а у комисији су били: Занко Николов - председник, Никола Јорданов - потпредседник, чланови су исти као и у јуну.

На крају школске 1951/52. године 62 ученика је положило матуру у јунском року, а у септембарском још 37. У комисији су били: Занко Николов - председник, Никола Јорданов - потпредседник, чланови - Стојне Иванов, Радка Карацова, Ђорђе Игњатовић и Евтим Митов, секретар је био - Славчо Гагулски.

У јунском испитном року школске 1952/53. године, 50 кандидата је положило матуру пред комисијом коју су чинили: М. Стоилковић - председник, Занко Николов - потпредседник, Рајна Андонова - секретар и чланови - Крум Милков, Хар. Иванов, Н. Јорданов, Св. Иванов, Е. Митов, Радка Крстева, Радка Чирић и Јован Чирић.

У главном протоколу из школске 1952/53. године читамо:

У јуну је 62 ученика положило матуру, а у августу још 4 ученика.

Током јунског испитног рока 1953/54. године 81 кандидат положио је виши текући испит пред комисијом у саставу: В. Билоевић - председник, З. Николов - потпредседник, Н. Јорданов, Х. Иванов, Р. Чирић, Р. Крстева, С. Иванов, а у септембарском року још 14 кандидата.

У јунском испитном року 1954/55. 81 кандидат је полагао матуру, у септембру, матуру је положио 71 ученик, а у новембру - још 10 ученика. Председник комисије био је Ђорђе Игњатовић, Занко Николов - потпредседник, а секретар - Љубен Рангелов.

У јуну, школске 1955/56. године, матуру је положио 61 кандидат, у септембру 59, а у новембру 16 ученика. У јунском испитном року републички изасланик и председник испитне комисије био је Бранивој М. Игњатовић, потпредседник - Занко Николов, и секретар - Љубен Рангелов.

Следеће школске 1956/57. републички изасланик и председавајући у комисији била је проф. Даница Павловић, Љубен Стоев - потпредседник. Матурски испит у јунском испитном року положило је - 55, у септембарском - 71, а у новембарском - 23 ученика.

У јунском року школске 1957/58. положило је 40 ученика, у септембру - 65, а у октобру - 21 ученик. Председник испитне комисије у јунском испитном року био је проф. Стојадин М. Стојановић (инспектор при Савету просвете, НР Србије, а у јесењим испитним роковима председник је био Љубен Стоев и потпредседник - Л. Иванова.

После изласка резолуције ИБ против Југославије и њеног руководства 1948. г. велики број учитеља Гимназије у Босилеграду напушта ово место и одлази у Бугарску. Сеоске школе, прогимназија и гимназија остају без учитеља.

Девета година, школска 1949/50. карактеристична је по томе што се већина

учитеља не појављује на своја радна места, чиме се рад школа и одвијање наставног процеса доводи у питање. Скоро сви који су били из Бугарске отишли су, зато што им је ускраћено гостопримство од стране Југославије. Остали су само учитељи из босилеградског краја. Почетак наставе ове школске године касни. Окружни народни савет у Босилеграду предузима озбиљне мере да се запосле нови учитељи. Следи списак нових учитеља у гимназији: Видосава Младенова, Аска Филипова, Калистрат Тошев, Видосава Венева, И. Стојнев, Иван Иванов, Асен Чипев, Борис Јаначков, Борис Гелев, Симеон Тодоров, Душан Богдановић, Асен Стоев, С. Михајлов, Пене Илиев.

Број ученика у школској 1949/50. г. био је 843, у I разред уписано је - 118 ученика, у II - 73, у III - 86 (у два одељења). У IV разреду било је 168 ученика (у 3 одељења), у V - 202 (4 одељења), у VI - 122 (2 одељења), у VII - 109, у VIII - 64 ученика (2 одељења). Од тога девојчице - 249.

Политичке промене проузроковале су и одређене непријатности међу учитељима и ученицима, као и у целом босилеградском крајишту. Многи учитељи су били оптужени за политичко деловање на страни ИБ, неки су завршили у затвору. Наелектрисано расположење је деловало и на ученике. Учитељи и ученици су напуштали школу и нелегално прелазили границу, као и други грађани босилеградског крајишта. Нарушена је равнотежа живота школе, а и становништва. Много свршених гимназијалаца је, такође, завршило у затворима. Отворена је била једна нова страница у историји Гимназије, која до тада није била забележена у аналима. Уселио се страх и неповерење у срца ученика, што је имало негативан утицај на општи успех школе.

У десетој 1951/52. школској години новоназначени учитељи су: Владимир Јаначков, Лазар Стојнев, Занко Николов, Марија Чипева, Пене Стојнев, Кирил Томов, Славчо Гагулски, Никола Јорданов, Ђорђе Игњатовић.

Број ученика је - 929, у I разреду - 104, у II - 91, у III - 87 (у 2 одељења), у IV - 184 (у 3 одељења), у V - 153 (3 одељења), у VI - 202 (4 одељења), у VII - 118 (2 одељења) и у VIII - 90 (2 одељења). Од тога 242 девојчице.

Материјално стање родитеља се погоршава, лоши су станови у којима ученици бораве, слаба је храна и одећа, што све заједно утиче на здравствено стање ученика. Честе су болести у току школске године и дешава се да ученици изостају са наставе.

Школска година је почела 5. септембра, а због недовољног броја учионица, настава се одвија и у старој школској згради. Ради се у две смене.

У првој години после рата из наставе је избачен немачки језик, а уместо њега је уведен руски језик од III разреда. Веронаука се изучавала факултативно, што се може видети из очуваних дневника и друге документације.

Дубоке промене у васпитно-образовном систему се појављују у другој години после Другог светског рата. По новом наставном плану и програму за основне школе издвојена су методска упутства за одређене наставне предмете по којима се требало

радити, у току школске 1945/1946. уведен је и нов наставни план и програм за гимназије – такође, са одговарајућим методским упутствима. Уводи се Устав у последњем разреду и руски језик у свим разредима. Сви остали предмети, узимајући у обзир садржај, трпе одређене промене и акценат се ставља на објашњавање природе и друштва са дијалектичко-материјалистичке тачке гледишта. Сваке године се врше додатне корекције и од седмогошњег као обавезног уводи се осмогодишње образовање. План и програм своју коначну форму добијају тек у школској 1948/49. г.

Рад по таквом плану и програму у Гимназији у Босилеграду наилазио је на одређене потешкоће: недовољан број стручних кадрова, сиромаштво становника као последица тек завршеног рата и као последица резолуције Инфобироа и економске изолације земље, ниска материјална основа за образовање, недостатак књига, недостатак основних школских помагала чак и свезака. У тим условима успех ученика није могао да буде задовољавајући, велики број ученика долази из удаљених села и губе много времена пешачећи од куће до школе и обрнуто. Специјална припрема неких од наставника је такође била недовољна, али је школска документација вођена педантно и ажурно.

На крају прогимназије – ученици IV разреда полагали су малу матуру, а на крају VIII разреда, ученици су полагали велику матуру.

Рад у Гимназији у Босилеграду у периоду после њеног оснивања се није сводио само на рад у учионици. Задатак школског руководства је била да формирају такве грађане, који ће бити градитељи своје државе, спремни да се унапређују и развијају као савесни, иницијативни и храбри професионалци који ће својим знањем допринети напретку, обнављању и поновном уздизању државе. Ученици и учитељи су заједничким снагама давали све од себе да посигну те идеале. У новој школи биле су формиране нове ученичке организације (пионирска и јуниорска) и уз помоћ учитеља спроведене су разне иницијативе.

То су пре свега радничке акције, не само локалне већ и државне. Врши се пошумљавање планина у околини Босилеграда – бором и багременом, довршена је зграда биоскопа, учествује се у акцији Шамац - Сарајево и Брчко - Бановци, учествује се у изградњи локалних путева и друго. Под руководством Олге Стоичкове ради школски хор и оркестар, активна је и литерарна секција. Сваки разред има свој фудбалски тим, а постоји и гимназијски тим. Ученици активно учесвују у секцијама из других предмета. Спровode се једнодневне и полудневне екскурзије и излети у околини Босилеграда. За ученике се организују и различите активности са циљем да прошире своја знања везана за прошлост и данашње време или да придобију нека нова знања и конструктивне навике.

Период промена (1951 - 1959)

Првобитне промене у школском систему биле су повезане са увођењем обавезног осмогодишњег школовања. Отварање прва четири разреда гимназије први је значајни корак ка изједначавању школе са осталим средњим школама у држави. У том моменту није било услова за суштинске промене, те се оне називу тек пред крај педесетих година.

Материјални услови у Гимназији у Босилеграду у том периоду остају непромењени - тесне и мале учионице, велики број ученика те се све то одражава на дисциплину како у учионици тако и ван ње. Заиста, било је изузетно тешко држати под контролом 900 ученика.

У једанаестој години 1951/52. г. учитељски колектив чине и следећи нови педагози: Ирина Николова, Георги Захаријев, Рајна Андонова, Радка Карацова, Евтим Митов, Крум Милков, Стојне Иванов, Ванче Иванов, Бојан Манасијев, Јован Ћирић. Већина учитеља је са вишом школом. За директора Гимназије именован је Занко Ј. Николов који први почиње да предузима озбиљне мере за побољшање дисциплине.

Група ученика 7. разреда 1953. године

Наставничко веће забрањује ученицима кретање посла 20 часова као и посећивање било каквих скупова после тог времена. Организује се дежурство ученика и наставника. Уступци су прављени само у случају када ученици посећују културно - забавне садржаје организоване од стране разредних старешина. Ученици су били дужни да носе капе а ученице кецеље.

Уписано је 957 ученика, од тога 239 девојчица. У I разреду једно одељење са 40 ученика, у II разреду три одељења са 86 ученика, у III разреду два одељења са 89 ученика и у IV разреду четири одељења са 155 ученика; у V разреду три одељења са 158 ученика; VI разред три одељења - 150 ученика; VII разред четири одељења - 169 ученика; и VIII два одељења са 101 учеником.

Због недостатка уџбеника из појединих предмета, наставници су предавали лекције, а ученици су учили из својих белешки. Уџбеници на бугарском језику више нису долазили из Софије, само се понекад долазило до малог броја уџбеника на српском језику који су штампани у Београду. Број ученика био је највећи у тој школској години од отварања Државне реалне гимназије у Босилеграду. Ученици су наставу похађали у две смене - преподневна и поподневна. Живот Гимназије постаје мирнији у поређењу

са претходним годинама.

Због цензуре која није допуштала набавку књига ван земље, као и недостатком библиотеке, ограничена је могућност ученицима да читају код куће. Чињеница је и да су због цензуре уништене и неке изузетно вредне књиге бугарске и светске књижевности.

Гимназија је била призната од стране Владе Бугарске, Југославије и свуда као образовна установа. Њени ученици свуда су се истицали солидним знањем за наставак школовања.

У дванаестој 1952/53. школској години учитељски колектив је укључивао осим претходних и следеће нове педагоге: Олга Тошева, Иван С. Иванов, Ратка Крстева, Асен Стоев, Љубен Стоев, В. Рангелов, Добри Рангелов, Борис Светозарев.

Матуранти са својим учитељима 1955. године

Гимназију похађа 839 ученика, од тога 263 девојчице на почетку школске године: у I разреду 49 ученика, у II разреду 29, у III разреду 70, у IV разреду 79, у V - 164, у VI - 155, у VII - 152, у VIII - 145. У поређењу са претходном годином број ученика од I до IV разреда се смањује значајно док се број у вишим разредима симболично смањује.

Наставни процес се у овој школској години одвија редовно до самог краја.

У тринаестој 1953/54. школској години школа има 634 ђака, од тога 195 девојчица. У I разреду уписано је 59 ученика, у II - 40, у III - 39, у IV - 68, V - 94, у VI - 126, VII - 96, и у VIII - 112.

Гимназијалци на екскурзији испред Постојинске пећине (Словенија)

У Босилеграду је радила само Гимназија, није било других средњих школа због чега је одређени број родитеља слао своју децу у неке друге школе.

Захваљујући већем броју ученика, Гимназија је могла да врши селекцију и да уписује боље ученике. Али удаљеност од других школа и насељених места резултира могућношћу да се сви могу уписати у школу. То је веома важан разлог да се о оцењивању и успеху ученика приступа изузетно озбиљно.

У току школске 1952/53. г. као форма побољшања успеха уведени су родитељски састанци, који су дали одличне резултате. После тога, почели су са родитељским састанцима на којима су присуствовали и ученици после сваког класификационог периода, на којима су родитељи упознавани са резултатима ученика, као и са проблемима са којима су се наставници и ученици сусретали. Упоредо са овим израђени су и јаснији критеријуми оцењивања. То показује и раст броја ученика који понавља разред. Предузимају се и неке друге озбиљније мере.

У школској 1953/54. г. Гимназија не уписује ученике у нижим разредима, а на крају ове школске године остаје само са V, VI, VII и VIII разредом.

У четрнаестој 1954/55. школској години поред наставног особља из претходне године почињу са радом следећи наставници: Кринка Иванова, Димитар Петракиев, Љубен А. Рангелов, Раде Зарев, Милка Петракиева, Стефан Божилов, М. Сотирова и Бојан Алексов, директор школе је поново Занко Николов. Број ученика у гимназији је - 468, од тога 199 девојчица. У I разред је уписано - 76, у II - 49, у III - 44, у IV - 63, у V - 101, у VI - 77, у VII - 87, у VIII - 71 ученик. Секретар школе је годинама Иван Иванов који је осим тога и благајник и шеф рачуноводства.

Наставни процес се у овој школској години одвијао редовно и завршен је успешно матурским испитом.

Петнаеста 1955/56. школска година почиње 15. септембра. Школа је уписала 562 ученика, у I разред - 64, у II - 68, у III - 49, у IV - 37, у V - 97, у VI - 78, у VII - 81, у VIII - 81. Поред прошлогодишњих наставника почињу са радом следећи наставници: Љиљана Стоева, Роза Стојанчова, В. Лазаров, Стојан Велинов, Д. Б. Илиев и Љиљана Иванова. Од 1. до 5. септембра врши се упис ученика, а 15. септембра почиње настава. На почетку године отворена је кухиња за ученике под руководством наставника Харалампја Иванова, Пенета Котева и Кринке Иванове, док је Иван Иванов био благајник. Настава се одвија преподне и поподне. Првог школског дана директор Занко Николов држи говор у присуству свих ученика и наставника желећи им успех и срећу у новој школској години.

Године 1955, 1. септембра Гимназију су посетили Божа Трајковић, начелник Просветне управе Окружног народног савета у Врању и Славољуб Митровић, инспектор за средње образовање. Констатовали су да је успех у прошлој години задовољавајући (добар) и изразили задовољство што се тиче припрема за следећу школску годину, записао је летописац у летописној књизи.

Године 1951. гимназија почиње полако да ослобађа'' (обучава) ниже разреде,

и на тај начин да припрема ученике из 4. разреда да могу да наставе школовање, од 5. до 8. разреда - осмогодишње школе. Тај процес траје до 1954. године, и подразумева усклађивање наставног програма и садржаја од 1. до 4. разреда, са градивом од 5. до 8. разреда, па су септембра 1954. године гимназију могли да наставе ученици који су завршили 8. разред. Будући да је од септембра 1951. године основна школа у Босилеграду прерасла у осмогодишњу, у Гимназији током 1951/52. школске године остаје само једно одељење у првом разреду, два одељења у другом разреду и три одељења у трећем разреду.

Мали број одељења утицао је позитивно на васпитно - педагошки рад. Побољшани су материјални услови, дисциплина се, такође, побољшала, хигијенски услови били су на нивоу. Квалитетан и озбиљан интерес за учење поспешивали су директор, учитељски савет (школски одбор), наставничка и одељењска већа, старешине и омладинска организација.

Школске 1952. године, ученици су реализовали прву екскурзију - 3 дана са старатељима и учитељима Занком Николовим и Јованом Ћирићем. Ученици су гледали изабране филмове у гимназији, у сарадњи друштва "Партизан", а школска година је почела 15. септембра; 4. октобра одржао се Окружни учитељски савет, па је дан био нерадан, а често су одржавани локални учитељски савети где су били присутни и

Учитељи у гимназији 1953. године

ученици. Дан Републике, 29. новембар, такође, је био нерадан, а ученици су припремали и учествовали у културном програму - "академија" поводом празника државе. Гости су били грађани, а ученици (био је ангажован и 8. разред Основне школе) су приремили скеч "Покондирена тиква", и фолклорне игре. Уводну реч одржао је Лазар Стојнев, учитељ. Средином децембра исте године учитељ Никола Јорданов одржао је предавање "О штетности алкохола". Такође, Дан армије (дан ЈНА, 22. децембар) био је обележен. Ученици 7. и 8. разреда припремили су програм са поучном причом "Светска борба".

Крајем децембра учитељски савет је усвојио план и програм за морално васпитање ученика, а почетком другог полугодишта одржали су родитељски састанак. Ученицима 8. разреда, 17. фебруара, учитељ Стојан Арсов изнео је реферат “Иван Вазов и његово дело”, лекарка др Малина прочитала је реферат “Обудућности хирургије”, организована је представа - драма “Јазавац пред судом”, са уводом о “Сеоској привреди”.

Сустрет учитеља из Босилеградског краја

Под руководством др Душана Богдановића од 26. фебруара до 3. марта извршен је систематски лекарски преглед, а лекари Малина и Бордон упознали су ученике са темом “Хормони и њихова улога”. Од 24. до 31. марта ученици су били у карантину због грипа.

Често се одржавају учитељски састанци и конференције са разноврсном тематиком.

На омладинској конференцији, одржаној 24. априла, присуствовало је и неколико чланова локалног комитета.

Школска година за ученике 8. разред завршава 20. маја, а 10. јуна за ученике гимназије.

Школска 1953/54. почела је 15. септембра, а 1. октобра ученици 6, 7. и 8. разреда упознати су са лекцијом “Радио-магнетофонски апарати”.

Почетком децембра одржани су учитељски и родитељски састанци, а од 16. до 31. јануара школа је била на распусту.

Од фебруара 1954. до нове школске 1955/56. Летописна књига је празна.

Почиње школска 1955/56. а почетком октобра гимназију посећује Иван Караиванов, савезни посланик Скупштине ФНР Југославије и ученике упознаје са предавањем “Политичко стање у свету”. Ученици, одушевљени овом лекцијом,

припремају исту тему, такође и драму “Две мајке” поводом ослобођења Босилеграда.

Почетком октобра пензионисани су учитељи Јула Попова (бугарски језик) и Пене Котев.

Гимназију су посетили просветни инспектори од 10. до 13. октобра 1955. године - Стефан Ивановић - педагог, Стојадин Стојановић - филолог, Драган Тошић - гимназијски професор и Иван Бандић - математичар. Инспектори су били задовољни радом Гимназије, а професорима су дали препоруке како да побољшају рад. Ревидирали су целу наставну делатност, остваривање годишњих планова и програма, материјалне услове рада, а највише пажње посветили су учитељима током планирања и припремање наставе. Резиме, извештај ове ревизије објављен је 10. марта где су и утврђени и донесени одређени закључци и правила на учитељском састанку (већу).

Учитељски колегијум у гимназији 1952/53.

Средином месеца априла, тачније 16. априла, Гимназију посећују инспектори Тодор Величковић и Добривоје Костић из Окружног савета /Врањски округ/ просветара. Посећују часове до 20. априла, и тада на учитељском савету (већу) износе своје закључке о педагошко-образовној делатности у целини.

Анализа слабог успеха ученика показала је објективне недостатке Гимназије: недостатак школских учионица, пренатрпаност, недостатак уџбеника и ученичких средстава, помагала, удаљеност ученика од школе, неравномерно знање ученика виших разреда. Наведени су субјективни узроци слабог успеха: кампањско учење које су поспешивали и учитељи са “застарелим” методама, пренатрпани школски програм, несистематичност у раду, што је узроковало апатију код ученика и незаинтересованост, невољност за учење и рад - недостатак радних навика. Закључено је да ученици не могу сами да реше тај проблем, остаје на учитељима да промене и побољшају методологију наставе и начин оцењивања.

Ученици 8. разреда, 20. маја, организују банкет поводом завршетка

основношколског образовања, а 25. маја организоване су велике игре и такмичења у част Дана младости и рођендана друга Тита.

Шеснаеста школска година, 1956/57. уписана је као Виша гимназија “Георги Димитров”, а реорганизована од бивше Државне реалне гимназије, решењем Окружног народног савета у Врању, Комисије за образовање, под бројем 3451, 17. фебруара 1956. г. и као таква почиње са радом током нове школске године.

Учитељски сусрет на вашару на Црнооку (13.07.1955. године)

Смењен је директор Занко Ј. Николов који је на ту функцију од 1951. године. Именован је нови директор - Љубен Стојев. Именовани су учитељи: Јордан Николов - 33 године стажа, Љиљана Иванова, 1 година стажа, Роза Стојанчова, 1 година стажа (сви су гимназијски учитељи /професори/), онда - Стефан Крстев, апсолвент филологије (хонорарни учитељ), Харалампи Иванов - наставник 19 година стажа, Лазар Стојнев - наставник 7 година стажа, Љубен Стојев - наставник 5 година стажа, Бојан Алексов - наставник 4 године стажа, Милка Петракиева - наставница 3 године стажа, Асен Лазаров - наставник 4 године стажа, Љубен Арсов - учитељ 6 година стажа. Укупно 13 људи, предавача.

Гимназија је уврштена у буџет Окружног народног савета у Врању као административни и финансијски субјект /предузеће/ под врањском контролом и инспекторатом. Школску администрацију вршио је секретар, пребачен из претходног “гимназијског састава”, Иван Иванов - 29 година стажа, а помоћни радници били су /послуга/ - Александар Стоичков и Захари Миланов, исти у претходном гимназијском саставу. Упис ученика извршен је од 1. до 5. септембра, укупно 235; 5. разред - 36 ученика, 6. разред - 57 ученика, 7. разред - 67 ученика, 8. разред - 77 ученика (интересантно је да

је од укупног броја 77 ученика, 70 девојака) У школским дневницима, по разредима је евидентирано 192 ученика.

Учитељски колектив је упустио нове учитеље: Евтим Рангелов, Винко Андонов, Димитар Петракиев, Симеон Тодоров - последња двојица хонорарни учитељи.

Од 13. до 21. септембра ученици 7. и 8. разреда су на екскурзији /Београд – Загреб/ са учитељима Лазаром, Љиљаном и Асеном.

Октобра 1956. повећан је фонд часова из српског језика (1 час више).

Истог месеца, 30. октобра, Гимназију је посетио Божидар Трајковић, начелник Окружног савета за образовање у Врању, инспектор и проверава новоосновану Гимназију, присуствује на неким часовима.

Крајем децембра, по молби тадашњег директора Занка Ј. Николова, који одлази у пензију, одобрили су новог /од стране Округа/ - Љубена Стојева.

Зимски распуст трајао је од 16. јануара до 5. фебруара 1957. године.

Поводом омладинског фестивала, 21. маја, организована је посета Врању, те је том приликом приказана драма “Покојник” Б. Нушића, као и народне игре и песме. Ученици учествују и на турниру, а 25. маја поново је организован турнир у Босилеграду на коме су учествовали ђаци из основне школе.

„Мала матура“ за 8. разред почиње 22. јуна и траје до 4. јула, на којој присуствује Даница Павловић, учитељица из Прве београдске гимназије, представница Републичког савета за образовање.

Сустрет ученика и учитеља после 30 година (матуранти из 1955. године)

Седамнаеста школска година, 1957/58. почиње 12. септембра, претходно

уписани 1. септембра и то 6, 7. и 8. разред.

На основу решења под бројем 13843, полако се “гаси” Гимназија. Не уписује се 5. разред. Ово је изазвало велику забринутост међу становницима, осетили су да се храм просвете, културе и образовања гаси.

Тако 6. разред уписује 2 одељења - 75 ученика; 7. разред - 2 одељења, 78 ученика; 8. разред - 2 одељења, 67 ученика; - укупно 220 ученика у 6 одељења. Учитељски састав је исти.

Од 18. до 27. септембра, опет су ученици из 7. и 8. разреда на екскурзији, на релацији Босилеград - Ниш - Прахово - Београд.

Крајем новембра, прецизније 30. новембра, ученици изводе пред грађанима драму “За шаку земље”, а за Нову годину, ученици 8. разреда изводе Похвалу Б. Нушића.

Прво полугодиште завршава 15. јануара 1958. године, а 18. јануара је родитељски састанак са извештајем директора о успешности и реализацији плана школе током првог полугодишта. Ученици припремају културни програм за родитеље. Ученици из села Рајчиловци и Доња Љубата припремају драму “Заклињем се”. Дана 25. маја организовани су турнири као и домаћа радиност ученика и драма “Цигани”. Те године, ученици 8. разреда завршавају 20. маја, а ученици 6. и 7. разред – 10. јуна (12. јуна су подељена сведочанства). На матури био је присутан Стојадин Стојановић, инспектор из српског језика, а као посланик Савета за просвету Републике Србије. Дипломе су додељене 27. јуна, а летњи распуст почео је 1. јула 1958. године.

Осамнаесте школске године, 1958/59. године 7. и 8. разред уписало је 142 ученика (50 девојчица), 7. разред - 68, у 2 одељења; 8. разред - 74 ученика, такође 2 одељења - углавном са истим учитељима.

Економска школа (1959 – 1960 године)

Деветнаесте школске године, 1959/60. почиње само 8. разред, 59 ученика. Од тога су 23 девојчице.

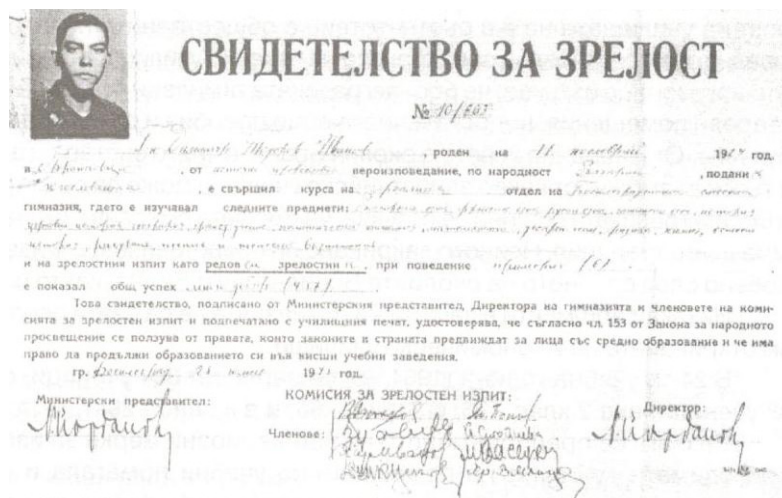
Ове школске године, Врањски округ отвара Економску школу у Босилеграду. Први разред уписује 98 ученика. Касније се прикључује још 10 њих, те укупно 108 ученика. Од тога је 90-оро завршило.

У првом разреду (1. година): директор и професор српског Стојан Станков; Винко Андонов, професор математике; Костадин Димитров, учитељ и предавач француског језика; Лазар Стојнев, историја и економска географија; Харалампи

Георгиев, књиговодство; Бојан Алексов, бугарски језик.

Године 1960/61. примљени су нови предавачи: Галабина Зарева, географија; Љубен Митов, дипл. економиста, предавач економске групе предмета; Гоне Григоров, хемија.

Уписано је 172 ученика, од којих је у 1. разреду - 79 ученика распоређених у 2 одељења и у 2. разреду – 93 ученика у 3 одељења.

Сведочанство првог доктора наука из гимназије

Треће школске 1961/62. године у школи је било 239 ученика: у првом разреду – 79 ученика у 2 одељења; у другом разреду – 83 у 2 одељења; а у трећем разреду 77 ученика у 3 одељења.

Новопримљени наставници су Љиљана Стоева – наставница руског и српског језика; Симеон Григоров – наставник историје; Стоиценка Стоименова – наставница хемије; као и Јулијана Апостолова – наставница књиговодства.

На крају ове школске године (у јулу) одлучено је да се поново отвори гимназија и да се Економска школа постепено затвори.

Започиње школска 1962/63. без уписа ученика у пети разред. У други разред уписано је 68 у 2 одељења. У трећем разреду постоје 3 одељења са 94 ученика, у четвртном разреду – 62 ученика у 2 одељења (први разред, завршио Економску школу). Укупно у школи – 224 ученика. Од отварања школе, физичко васпитање предаје Петар Илиев, наставник уз накнаду. Раде прошлогодишњи наставници. Новопримљен је само Спаско Спасов.

Школске 1963/64. године нема уписа у први и други разред, а у трећи разред – 54 ученика у 2 одељења и у четврти разред – 67 ученика у 2 одељења. Школа има укупно 121 ученика. Четврти разред завршило је укупно 65 ученика.

Школска 1964/65. година је последња за Економску школу која има 67 ученика, подељених у 3 одељења у четвртном разреду. Али зато у гимназији има ученика уписаних у први, други и трећи разред. Тако је завршио трећи и последњи разред Економске школе – рачуновођа.

Дана 6. јула 1962. године Окружно народно веће у Врању донело је одлуку да

се поново отвори гимназија у Босилеграду, а да се Економска школа постепено затвара. Гимназија носи име „Иван Караиванов“. Школска година је започела са 182 ученика: у првом разреду – 159 и у другом разреду – 23 ученика. Директор Економске школе је Стојан Станков. Истовремено у новоотвореној гимназији наставници су: Рајна Петрова, Костадин Димитров, Симеон Григоров, Галабина Зарева, Харалампиј Иванов, Бојан Алексов, Асен Стоев, Ст. Стоев, Љубен Стоев, Стоиценка Стојанова, Петар Илиев, Иван Иванов – секретар.

Александар Јовчев Младенов (трећи лево)

Школске 1963/64. године у гимназији било је уписано 256 ученика: у првом разреду – 122, у другом – 112 и у трећем разреду – 22 ученика. Од тога 131 ученица.

Заједно са прошлогодишњим наставницима примљени су: Гоне Григоров, Асен Чипев, Прокопи Радованов, Винко Андонов, Ст. Стојанов, Стојан Захаријев и директор Ст. Станков.

Једно одељење у другом разреду је друштвено - језичког смера, а друга два су природно - математичког. У трећем разреду – једно одељење је природно - математичког смера.

Заправо, Одбор за образовање и културу у Републици Србији је на састанку од 9. јуна 1958. године испитао мрежу средњих школа у Републици са становишта њихове социјалне целисходности и оценио да та мрежа и број школа нису у складу са социјалним потребама и економским развојем. Стога је наложио затварање неколико школа овог типа, укључујући и школу у Босилеграду. Као аргумент истиче се да Босилеградска гимназија не испуњава захтеве за простором, недовољно наставних средстава и других средстава за извођење савременог образовања. Народно веће врањског округа, које је тада обухватало и општину Босилеград, тражило је прилику да уместо гимназије има

занатску школу. Изложба општине Босилеград истиче да Виша мешовита средња школа у Босилеграду постоји већ дуго и да има дугу традицију. Њено затварање би у извесном смислу било политичко питање, посебно након спајања округа Босилеград и Врање.

Нису узети у обзир аргументи за одбрану гимназије и она је затворена. Истовремено настављајући са отварањем Економске школе.

У 24. школску годину 1964/65. уписано је 304 ученика, од којих је 136 ученица. У првом разреду – 108 ученика, у другом – 96, у трећем – 80 и у четвртном разреду – 20 ученика.

Изричу се мере за испуњавање прописаних услова: неопходни кубни капацитет просторија, наставна средства, за шта су потребна финансијска средства општине, округа, државе, привредних организација и спонзора.

Наставно особље се повећава доласком следећих наставника: Љиљана Стоева, Раде Константинов, Драган Стоименов и Костадин Димитров, Стојан Станков – директор школе.

Нови задаци

Током ових година акценат је био на повезивању образовања и свеукупних активности са марксизмом и лењинизмом и дијалектичко-марксистичком перцепцијом стварности. Сваки наставник у гимназији одговоран је за политички правац образовања. Школа се не може одвојити од живота, политике и као њен део потребно је борити се за остваривање јасних циљева.

Учитељи економске школе 1961. године

Од наставника се захтева да ради не само на својој дидактичкој и методолошкој, већ и на својој идеолошкој и политичкој конструкцији. Од наставника се захтева да присуствују догађајима који објашњавају спољну политику земље, значај Титових учења и улогу просветних радника у комуни. Развија се циклус о историјским и филозофским предавањима. За свако предавање се захтева социјалистичка идеологија.

У гимназији се организују матине, плесови и забаве. За гимназијалце се Нова година колективно прославља. Све је то под контролом наставника.

Године 1959. одобрене су нове основе наставног плана и програма за гимназију, а након њих у мају, следеће године – нови наставни план и програм.

Средњошколско образовање траје четири године. У првом разреду образовање је једнако за све ученике. У другом разреду се диференцира у два смера – друштвено-језички и природно-математички са предношћу профилисаног садржаја, који треба да одговара природи смера. Уводи се много више елемената социјално-економског образовања (филозофија, логика, психологија, социологија са основама политичке економије, социјална структура Југославије), као и техничко образовање, јер се у предузећима организује производна пракса.

У посетама реформатора средњих школа главни задатак остаје у будућности: пружање припреме за будуће образовање у полувишим и вишим школама, али и прилика да се ученици припреме за одвојене практичне активности. Дакле, новина је уска специјализација образовања уз увођење посебних група у изборно образовање (за класичне језике, друштвене и природне науке и математику), као и могућност организовања посебног практичног оспособљавања.

Нови школски закон из 1964. омогућава гимназији да организује ове праксе, што би ученицима, након завршетка гимназије омогућило да раде у економији или ван ње.

Проширење школског простора и побољшање материјалне базе за образовање

За успешан рад на овом наставном програму, босилеградска гимназија је морала да обезбеди материјале, техничке и кадровске услове – одговарајуће учионице и кабинете, нова и савремена наставна средства према стандардима савременог образовања и технологије, а истовремено да професионално представља све области проучавања. Ови проблеми били су главни кораци у раду средње школе током рата и у послератном периоду. Али са побољшањем материјалне базе друштва, они ће се решавати много брже него претходних година.

У писму средње школе број 44 од 19. фебруара 1964. године Секретаријату за образовање Социјалистичке Републике Србије, директор Стојан Станков написао

је: „На основу Одлуке Савета за образовање НРС бр. 2865 од 26. јула 1962. године, у Босилеграду је отворена гимназија која је са првим и другим разредом започела рад 1. септембра 1962. године. Током школске 1963/64. гимназија „Иван Караиванов“ имала је први, други и трећи разред, и то: 3 одељења у првом и другом разреду и 1 одељење у трећем разреду.

С обзиром на доследан развој школе, у школској 1964/65. постојаће први, други и трећи разред и једно одељење у четвртом разреду.

Молимо Секретаријат (Министарство) на основу Упутства за акцију за одобравање услова за покретање новоотворених школа, да донесе решење за почетак рада четвртог разреда у гимназији „Иван Караиванов“ у Босилеграду од 1. септембра 1964. године.

За започињање рада у четвртом разреду постоје следећи услови:

1. Број ученика. Током школске 1963/64. у трећем разреду било је 23 ученика. Тенденција је да се неки ученици из регије Босилеград врате у ову школу, тако да овај број са понављањем остане на овом нивоу. На крају школске 1962/63. у овом одељењу било је 18 ученика. Уписом нових ученика почетком 1963/64. повећали су се на 23.

Учитељи економске школе у гимназији

2. Наставно и друго особље. Школа се постепено развија. У школској 1962/63. било је пет наставника, од којих је један имао високо образовање, тројица су имала полу-високо образовање, и један хонорарни наставник. У школској 1963/64. било је седам наставника, од којих су три имала високо образовање, три са полу-високим образовањем и један хонорарни наставник. Током две школске године, уз поменуте наставнике, наставници из Економске школе која

је у процесу затварања, такође, су спроводили обуку, а школске 1964/65. прелазе на рад у гимназију „Иван Караиванов“. Постоје сви услови да школа за школску 1964/65. запосли још шест наставника са високим образовањем и два са полу-високим образовањем.

3. Школске просторије. Школа сада ради у две зграде са Економском школом и омогодишњом школом. Све три школе користе тринаест учионица, два кабинета и једну физкултурну салу за физичко образовање и васпитање, односно укупно шеснаест просторија. Пројектом треба довршити модерну школску зграду у Босилеграду до почетка 1964/65. која је покривена 1963. године, чиме је добијено још дванаест учионица, шест кабинета за различите предмете и једна физкултурна сала.

Матуранти металског смера са својим учитељима

4. Пружање наставних средстава. Школа има учионицу физике и хемије, које се користе заједно са основном школом. Изградњом нове школске зграде, о тренутном стању наставних средстава треба да се одлучи до 1. септембра 1964.

5. Финансијски ресурси. Средства су предвиђена за главну делатност школе 1964. и за делатност новоотвореног одељења, које одобрава Окружна

народна општина у Лесковцу, која је и оснивач школе – Гимназија

У гимназији, као и у општини, рађено је све што су материјални услови дозвољавали. Услови под којима се спроводи обука су следећи: учионице су недовољно осветљене, просторије се греју шпоретима на дрва, јер је „дрвени патос намазан уљем“ (дрвени под је поново подмазан машинским уљем); спољни тоалети су у очајном стању. Уџбеници физике и хемије чувају се у ормарићима. Ходници школе су, као и просторије, уски. Инвентар и књижни фонд школске библиотеке су недовољни и налазе се у учионици. Визуелна помагала из географије, биологије, историје, географије предатног образовања и других предмета налазе се у малој просторији и учитељској канцеларији, а двориште школе је мало. То су проблеми којима је гимназија оптерећена годинама. У таквим околностима, нове реформе у организационом смислу не могу се спровести у школи, нити се може подизати или модернизирати ниво образовања.

Из протокола бр. 814/1 од 26. октобра 1967. који је саставила комисија Републичког савета за основно образовање и образовање учитеља, сазнајемо о стању гимназије. Установљено је и додељено да се промени квалификациона структура наставника који немају одговарајуће високо образовање. Да би школа нормално обављала своју основну делатност потребно је урадити следеће: обезбедити потребан функционални школски простор у згради која се довршава за основну школу, обезбедити средства за куповину потребних књига за ученичку и наставничку библиотеку; да обезбеди потребна средства за куповину школске опреме и наставних средстава за биолошку и хемијску учионицу; да обезбеди потребан инвентар и средства за школску радионицу за извођење наставе у техничким дисциплинама; опрема и визуелна помагала за извођење физичког васпитања (за теретану).

За набавку потребне опреме и визуелних помагала за извођење наставе потребно је 240.000 динара. Та средства дужан је да обезбеди оснивач школе да се изградили школски интернат и кухиња. Константовано је да у Босилеграду постоји гимназија за цео крај. Решење задатака започело је од наредне године.

У свом захтеву од 14.02.1967. год. № 814/2 се обраћа Скупштини Општини Босилеград да размотри услове рада гимназије. Константовано је да Општина у дотадашњем раду није посветила никакву пажњу у решавању проблема просветних институција тј. гимназије и конкретног средњег образовања. Скупштина никад није поставила на дневном реду решење материјалних, кадровских и других проблема, истиче се у писму радне организације школе. Од општине се захтева да наведе да ли је на нашој територији потребна гимназија или не. Ако је потребна школа, потребно је да се обезбеде услови за рад, функционална зграда за школовање, финансијска средства, као и средства за дошколавање наставног особља. Све то у сагласности са Протоколом 814/1 који је горе наведен. Захтев је потписан од директора гимназије Љубена Рангелова и представника организације Стојана Станкова.

То су биле тешке године.

Бројчани састав и успех ученика

У школској 1962/63. почетком септембра у 1. разред уписано је 159 ученика, од којих 83 ученице, у 4 одељења (на крају школске године 36 ученика је понављало разред). У 2. разред уписано је 23 ученика, од којих 5 ученица (3 ученика је понављало разред).

Учитељ Пене Димитров са својим ученицима у гимназији

За школску 1963/64. и 1964/1965. годину је наведено (наведени тест изнад).

У двадесет петој школској 1965/1966. години састав наставника је следећи: Љубен Арсов, директор гимназије, чија је плата 81 120 д. Стоева Љиљана 62 820 д. Винко Андонов 52950д., Станков Стојан 62640д., Григоров Симеон 59360д., Прокопи Радованов 59 636д., Рајна Петрова 53810д., Гоне Григоров 57200д., Голубинка Зарева 51500д. Харалампи Иванов 65 700 д., Љубен Стоев 59 700 д., Асен Стојев 57 200 д., Бојан Алексов 54 200д., Константин Димитров 54 200д., Александар Митов 51 700 д., Петар Илиев 39 300д., Зоран Такев 39 300 д., Раде Константинов 56 700 д., Иван Иванов Секретар 63 800д., Спаско Спасков 41 700 д., Милованов Захари помоћно особље 13 500 д., Тодор Стојанов 11 220 д.

У гимназији је уписано 445 ученика (77 од њих су девојчице), од тога 77 ученика је поновило разред.

Од наставника, 10 су са високим образовањем, 6 са вишим, 2 раде хонорарно а 1 ради са средњим учитељским образовањем. Сви наставници су ожењени.

Школска година одвијала се нормално, уз извесне потешкоће у вези са бугарским језиком и историјом. Користили су се уџбеници штампани у Београду, а настава је извођена на бугарском језику.

У први разред уписано је 165 ученика у 4 одељења. Од тога је завршило 115, у други разред уписано је 100 ученика у 3 одељења, од тога је завршило 85 ученика, у трећи разред уписано је 103 ученика у 3 одељења, завршило 91, а у четврти уписано 77 ученика у 3 одељења, сви су успешно завршили разред.

У 26. школској години 1966/67. примљени су наставници Захари Стојанов, српски језик; Милан Стоев, наставник филозофије и психологије, Љубинка Стаменова, хемија.

Број ученика је 463 од којих 265 девојчице. У 1. разред уписано је 154 ученика (77 ученица) у 4 одељења. Разред је понављао 32 ученика. У 2. разред уписано је 133 ученика (69 девојчица), при чему је 31 ученик понављао разред. У 3. разред уписано је 92 ученика (78 девојчица) у 3 одељења при чему је 7 ученика понављао разред. У 4. разред уписан је 81 ученик (41 девојчица), у 3 одељења, сви су успешно завршили разред.

Редовна занимања школе за дату школску годину започела су 8. септембра и рок је продужен до 15. јануара. Зимски распуст трајао је 20 дана. Друго полугодиште почело је 6. фебруара, а завршило се 10. јуна, осим за 4. разред, за њих је завршено 20. маја.

У првом разреду нема поделе по смеровима, у другом има 2 одељења математичког и 2 језичког смера. У трећем разреду су 2 одељења језичког и 1 одељење математичког смера.

Од уписаних 463 ученика на крају школске године остало је 447. Велики број ученика напустио је школовање у првом року.

У годишњем извештају директора види се да није имало прекида у току школске године. Са малим закашњењем почела је настава из предмета ликовна уметност и физичко васпитање и то због недовољног наставног особља. Због тога су од 1. октобра примљени хонорарно Зоран Такев, који предаје уметност, и Петар Илиев, који предаје физичко васпитање.

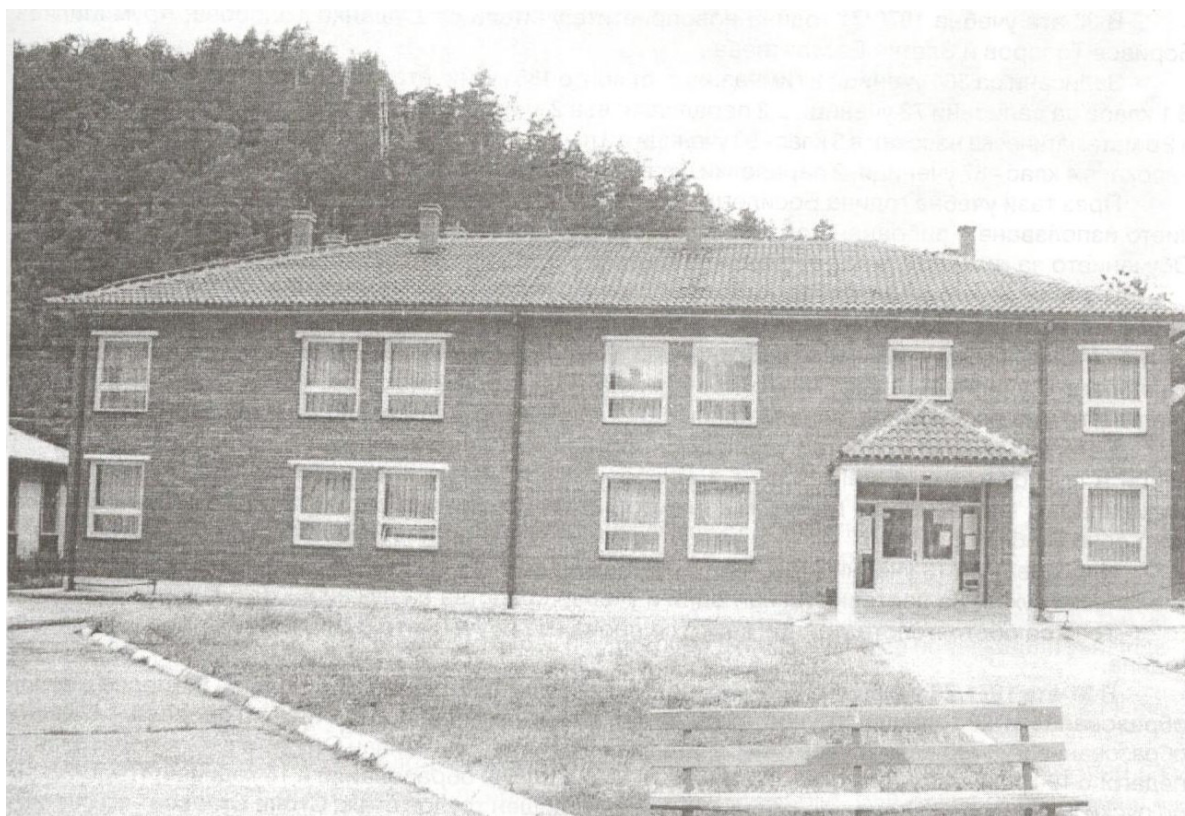
Те школске године радио је 21 наставник. Од њих 11 је било са високом стручном спремом, 5 са вишом, 1 се дошколовао на факултету. Стојан Арсов одлази из школе у Лесковац.

На почетку 27. школске 1967/1968. уписано је 482 ученика, а на крају је остало 441, дакле, 30 ученика је искључено на полугодишту због слабог успеха, а 11 је напустило добровољно, углавном из 1. разреда јер не могу да савладају градиво.

Те године, школа има 15 одељења: у 1. разреду 4 одељења са 142 ученика, у 2.

разреду 4 одељења са 154 ученика од којих 2 са језичким и 2 са математичким смером; у 3. разреду 4 одељења са 107 ученика, 2 језичког и 2 математичког смера, у 4. разреду 3 одељења са 88 ученика од којих 2 језичког и 1 математичког смера.

Састав наставника остао је исти. Наставу је одржавало 23 наставника, од њих 14 са високом стручном спремом, 7 са вишом, 1 са средњим образовањем и 2 апсолвента. Из српског језика било је 3 наставника, са укупно 63 наставна часа, из бугарског језика било је 2 наставника, од којих 1 са високом, а други са вишом стручном спремом са 30 школских часова, руски језик 1 наставник са 21 школским часом, а други са 12 школских часова. Други наставник са вишом школом. француски језик ВПШ имао је 37 часова, латински језик 1 наставник са 16 часова, историја 3 наставника са 40 часова недељно. Основе друштвених наука - 2 наставника са 18 часова; филозофија и психологија 1 наставник са 24 часа, географија 1 наставник са 22 часа недељно; биологија - 2 наставника, један са високом и други са вишом стручном спремом 20 часова; физика 2 наставника, један са високом и један са вишом стручном спремом - 31 час недељно; математика 3 наставника од којих 1 са високом стучном спремом - 23 часова недељно, 1 апсолвент - 16 часова недељно и 6 часова са вишим образовањем из нацртне геометрије; 1 са вишом школом - 20 часова; техничко образовање 2 наставника од којих 1 са вишом а један са средњом школом 30 часова недељно; 1 наставник са средњом школом - 14 часова; ликовна уметност 1 наставник апсолвент са 24 часа; физичко васпитање 1 наставник апсолвент ВПШ са 30 часова. Директор школе био је Љубен Рангелов.

Дом ученика у Босилеграду

Настава се одржава у сменама се основном школом. Због недостатка школских просторија, школа је показала неспремност у организацији ваннаставних активности са ученицима осим у раду секција по групама.

Маја 1968. гимназију је посетио инспектор Просветно-педагошког савета у Врању. Присутан је био на неким часовима из различитих предмета и дао је савет наставницима при савладавању новог наставног програма. Учитељи су присуствовали семинарима и предавањима у циљу побољшања методичко-педагошког рада.

У 28. школској години, 1968/1969. наставници су остали исти: Љубен Рангелов -директор, педагог, 13 наставника, један наставник педагог из филозофије и логике, један наставник (учитељско образовање), 6 наставника са вишим образовањем и један апсолвент на Филозофском факултету који предаје ликовну уметност. Новоизабрани директор је Д. Стоев.

Број ученика био је 409 од 1. до 4. разреда са 13 одељења; 1. разред - 116 ученика, 2. разред - 120, 3. разред - 77 у 3 одељења и 4. разред - 96 у 4 одељења; У 4. разреду било је 2 одељења језичког и 2 одељења математичког смера.

Школовање у гимназији започиње по Закону средњег образовања и није било прекида током школске године. Сва одељења распоређена су у две старе зграде. Од 428 ученика која су уписана на почетку школске године 19 ученика је напустило школовање.

За радна места у гимназији расписује се конкурс, али нема кандидата.

Материјална основа у гимназији је иста. Мало се посвећује пажња од стране оснивача за побољшање услова рада. Општина није у могућности да обезбеди финансијска средства за побољшање материјалне основе школе. Општински савет који је задужен и за основну школу, не прима аргументе од гимназије и финансијска средства се пуштају само по једном критеријуму, пише директор гимназије Љубен Рангелов у годишњем плану рада школе у Босилеграду за школску 1968/69.

У 29. школској години број ученика је 407; у 1. разред уписано је 124 (58 девојчица) у 3 одељења; у 2. разред – 102 ученика (45 девојчица) у 3 одељења - 2 језичког и 1 математичког смера; у 3. разред 97 ученика, (57 девојчица) и у 4. разред 68 ученика у 3 одељења.

Новопримљени наставници су: Рада Иванчева, као професор географије, Д. Стојенов и Златка Евстратиева, наставници астрономије.

Школска година започиње у новој згради основне школе у поподневној смени. Нове просторије и светле учионице одговарале су основним потребама школе. Материјални положај гимназије је потпуно промењен у позитивном смеру у поређењу са прошлогодишњим. У току школске године извршен је преглед гимназије, међутим, друга инспекција школу затиче у другачијој ситуацији, те константује да је школа потпуно неспремна, јер нема сопствена средства, средства од општине, као и од Министарства.

Наставно и стручно особље

Пошто гимназија ради 8 година без инспекцијске провере, републички просветни инспектор у Београду Слободан Ристановић врши преглед у Гимназији Иван Караиванов у Босилеграду и даје предлог да је гимназија испунила минималне услове рада за 1., 2., 3. и 4. разред.

У 30. школској години 1970/71. новопримљени наставници су: Душанка Тодорова, Крум Милков, Боривоје Тодоров и Златка Евстратиева.

Уписано је 364 ученика у гимназији (185 девојчица); разред је понављало 45 ученика. У 1. разред уписано је 72 ученика у 2 одељења; у 2. разред - 115 ученика у 4 одељења (2 језичког и 2 математичког смера); у 3. разред 90 ученика у 3 одељења, од којих 2 језичког и 1 математичког смера; у 4. разред 87 ученика, 2 одељења језичког и 2 математичког смера.

Те школске године босилеградска гимназија не одржава наставу у старој згради. Забрањена је употреба од стране техничке комисије савета за образовање у Босилеграду. Настава се изводи у новој згради у поподневној смени.

У школи су направљени кабинети физике и хемије, док се биологију користи кабинет у основној школи. У функцији је и спортска хала. Гимназија има сопствену школску радионицу, али недостају средства и помагала. Располаже спортским двориштем површине око 2 хектара. Нема парк и башту. У школи постоји водовод, канализација, санитарни чвор и потпуно осветљење.

Техничка средства која поседује школа су: 1 грамофон који се користи за стране језике и српски језик; 1 касетофон; 1 микроскоп користи се за физику, хемију, биологију и географију. Из бугарског језика нема ни једно наставно средство.

Користи се 13 учионица, као и још једна, снабдевена новим намештајем. Нема школске кухиње. За добијање огледних и школских средстава неопходно је 600 000 динара. То су средства којима се изводи настава те школске године.

У 31. школској години 1971/72. састав наставника се не мења. Љубен Рангелов са високом стручном спремом и 20 година радног стажа; Живка Тодорова са високом стручном спремом и 28 година радног стажа, наставник бугарског језика; Милан Стоев, педагог са 19 година радног стажа; Љиљана Стоева са високом стручном спремом и 16 година радног стажа наставник руског језика; Љубен Стоев, наставник математике са 20 година радног стажа; Стојан Станков, наставник српског језика - 13 година радног стажа; Винко Андонов, наставник математике са 14 година радног стажа; Крум Милков, наставник руског језика - 15 година радног стажа; Прокопи Радованов, наставник класичне филологије са 12 година радног стажа; Симеон Григоров, наставник историје, 11 година радног стажа; Гоне Григоров, наставник хемије - 10 година радног стажа;

Захари Стојанов, наставник српског језика - 9 година радног стажа; Душанка Тодорова, наставник географије - 8 година радног стажа; Станој Тодоров, наставник математике - 4 године радног стажа; Боривој Тодоров, наставник социологије - 9 година радног стажа; Љубинка Стаменова, биолог - 5 година радног стажа; Харалампи Иванов са 23 године радног стажа и вишим библиотекарским образовањем; Асен Стојев са ВПШ, наставник математике са 19 година радног стажа; Костадин Димитров са ВПШ, наставник француског језика - 15 година радног стажа; Бојан Алексов, наставник српског језика, ВПШ - 17 година радног стажа; Александар Митов са ВПШТО - 15 година радног стажа; хонорарни наставник Петар Илиев, наставник физичког васпитања са ВПШ - 9 година радног стажа; Раде Константинов, са учитељском школом из одбране и заштите; Зоран Такев са гимназијом, апсолвент ликовне и музичке уметности; Спаско Спасков, секретар гимназије; помоћно особље - Захари Миланов, Тодор Стојанов и Павлина Костадинова.

У гимназији је уписано 367 ученика, (186 девојчица): у 1. разреду има 117 ученика, од којих је 93 завршило разред, у 2. разреду има 72 ученика, завршило је њих 63, док је 3. разред уписало је 95, а завршило 93 ученика, 4. разред уписало је 83 ученика а завршило 81. У 1. и 2. разреду има по 3 одељења, у 3. разреду 4, а у 4. разреду има 3 одељења, укупно 11 одељења.

Те године Савет за културу заузима школско двориште, да би саградио Дом културе, а школско двориште се шири југоисточно од старе школске зграде и заузима плодне баште.

Настава почиње 6. септембра и нема прекида до краја школске године. У првом разреду нема образовних смерова, док у другом разреду ученици сами бирају смер. У другом, трећем и четвртном разреду по два одељења друштвено-језичког и по једно одељење математичког смера. Услови у којима је школа радила нису се битно променили.

Тридесет и друге по реду школске 1972/73. гимназија је радила по Закону о средњем образовању. Школска година је започела 6. септембра. У току првог полугодишта, децембра месеца школа није радила 5 дана због епидемије грипа.

Упис је извршен од првог до трећег септембра. Уписано је укупно 330 ученика и то 83 ученика у првом, 90 у другом, 64 у трећем и 93 ученика у четвртном разреду. Први разред био је општи – без смерова и формирана су 3 одељења. У другом разреду формирана су два одељења друштвено-језичког смера, укупно 61 ученик и једно одељење природно-математичког смера. У трећем разреду формирана су два одељења, језичко одељење је бројало 41, а математичко 23 ученика. У четвртном разреду уписано је по два одељења на оба смера. Језичка одељења бројала су 47, а математичка 46 ученика. Током првог полугодишта гимназију су напустила 10 ученика, тако да је на крају првог полугодишта школа имала 320 ученика.

У оквиру школе није постојао интернат, нити трпезарија, те је то имало

негативан утицај на успех ученика. Већина ученика била је из околних села и живели су као подстанари у Босилеграду. Како су морали сами да спремају храну то им је одузимало драгоцено време и скретало им пажњу са учења и других школских обавеза. Негативан утицај на успех ученика имали су и други фактори, као што је рад у другој смени у недовољно чистим и често непроветреним учионицама основне школе. У том периоду је реновирана зграда гимназије уз сталне финансијске проблеме. Крајем децембра реновирање је завршено и рад је настављен у адаптираној згради, радећи искључиво у првој смени. Почеле су са радом секције и друге ваннаставне активности. Посебно се истакла са радом драмска секција која је те године учествовала на фестивалу у Варни, где је постигла запажен успех. Активно је радио и клуб младих марксиста. Ученици трећег разреда почетком јуна месеца провели су десет дана на екскурзији кроз Југославију. Значајни резултати постигнути су на спортском пољу у разним такмичењима.

Учитељски колегијум у гимназији

У наставном кадру има неких промена – Стојан Станков, Живка Тодорова и Стојан Тодоров напуштају колектив а на њихова места долазе Елица Стојанова, Лелка Станкова и Еленка Владимирова.

Тридесет и треће школске године 1973/74. наставу је похађало 296 ученика, распоређених у 12 одељења – по три у сваком разреду. У другом, трећем и четвртм разреду по два одељења била су језичког а по једно одељење математичког смера. Од укупног броја уписаних ученика, њих 258 је успешно завршило разред, док је њих 30 понављало разред.

Те школске године нов наставник је само Ванче Богоев – наставник бугарског језика.

Материјално стање ученика било је следеће:

- Добро ситуирани – 44;
- Средње ситуирани – 203;
- Сиромашни – 70;
- Без родитеља – 15.

Ево и социалног положаја ученика:

- Деца из земљорадничких породица – 164;
- Деца из радничких породица – 64;
- Деца из службеничких породица – 89.

Укупно - 317 , колико их је било на крају школског пероида.

Кадровски састав гимназије на крају школске 1973/74. био је следећи: педагошки персонал – 21 са директором. Од њих је са факултетском дипломом – 15 наставника, сви специјалисти за своје предмете; са вишом школом било је 5 наставника, од којих су троје радили повремено и 2 специјалиста за одбрану и заштиту и ТО; 1 радник који је студирао филологију.

За школску библиотеку било је приоритетно набавити књиге из области марксистичке филозофије, бугарске књижевности, југословенске књижевности као и друга наставна средства.

Треба истаћи активност професионалних актива наставника, посебно марксиста.

Тридесет и четврте школске године 1974/75. наставнички колектив остаје непромењен. Једино је током другог полугодишта колектив напустио Гоне Григоров, који одлази на партијску дужност у ОК СКЈ.

На почетку школске године уписано је 296 ученика, распоређених у 12 одељења – по 3 у сваком разреду. У другом, трећем и четвртном разреду уписана су по два језичка и по једно математичко одељење. Школску годину успешно је завршило 258 ученика, док је 30 понављало разред.

Ваннаставне активности организоване су кроз секције и групе. Својом активношћу посебно се истакла драмска група која је учествовала на смотри аматерских позоришта у Врању. Чланови математичке и спортске секције учествовали су на међуопштинским такмичењима. Неки од њих су се пласирали на републичка такмичења.

На крају школске године организовано је полагање матурског испита. Сви кандидати положили су испит зрелости у јунском и септембарском испитном року.

Те школске године гимназија је од новог општинског руководства добила 200.000 динара. Тим средствима купљена су нова савремена наставна средства и учила, те је на тај начин осавремењен наставни процес. Набављене су и нове клупе и други неопходан инвентар.

Нестручно су заступљени следећи предмети: бугарски језик – 8 часова, ликовно васпитање – 12 часова, музичка способност – 9 часова, француски језик – 7 часова, физичко васпитање – 24 часа, физика – 23 часа, психологија – 6 часова и нацртна геометрија – 2 часа. Током другог полугодишта нестручно је заступљена и хемија са 16 часова недељно.

Тридесет и пете школске године 1975/76. уписано је 310 ученика у 12 одељења. У првом разреду три одељења а у остала три разреда по два језичка и по једно математичко одељење.

Састав наставног кадра је исти као и прошле школске године, 15 наставника је са високом стручном спремом а 6 је са вишом школском спремом. Новозапослени су Момир Тодоров – српски језик, Драгиша Миливоевић – француски језик и Милан Стоев – секретар.

Четврти разред завршило је 70 ученика. Матуру је у јунском испитном року положило 60 ученика, а у септембарском испитном року преосталих 10 ученика.

Током ове школске године смењен је директор Љубен Рангелов а за новог директора изабран је Захари Стојанов. Љубен Рангелов, који је успешно водио школу 10 година, постављен је на место школског педагога.

Срећко Динић је примљен на место наставника физичког васпитања.

Најважнији податак у вези са образовним стањем је у ствари чињеница да је Гимназија „Иван Караиванов“ давала својим ученицима солидна знања, те су они без проблема настављали своје школовање на разним факултетима и универзитетима. Многи њени ученици из тог периода имају запажене резултате на пољима науке и стваралаштва, те су високо цењени како у земљи, тако и у иностранству. А то што неки од њих нису били одлични ученици, само доказује високе критеријуме приликом оцењивања у Босилеградској гимназији, а то јој је још више подизало рејтинг.

Гимназија је и током ове школске године као и претходних знала да цени и стимулише марљивост. У прилог томе говоре годишње награде за одличан успех и похвале за постигнуте резултате у ваннаставним активностима – материјалне награде и бесплатне екскурзије. И само друштво је стимулисало ученике за већи самопрегор и рад у постизању што бољих резултата. На основу Закона о специјалним дипломама за одличан успех и примерно владање из 1966. године установљене су следеће дипломе:

„Вук Караџић“ – за одличан општи успех и примерно владање; „Светозар Марковић“ – за одличан успех на пољу друштвених наука; „Михајло Петровић Алас“ – за одличан успех на пољу природно – математичких наука; „Никола Тесла“ – за одличан успех на пољу техничких наука и друге.

Уручивање поменутих диплома у гимназији почело је 1968. године. Треба знати да су оне имале карактер признања, јер су својим добитницима доносили бенефите приликом уписа на више школе и факултете, приликом конкурса за студентске кредите и стипендије, као и приликом конкурсисања за пријем у студентске домове. Све поменуте дипломе уручиване су и током наредних година.

Настава у гимназији у том периоду извођена је по новим плановима и програмима. Основна област наставе друштвено-језичког смера су страни језици и друштвене науке а природно-математичког смера су математика и природне науке. Посебна пажња посвећена је новим предметима – социологији са основама политичке економије, нацртној геометрији и техничком образовању. Школа се залагала да се за те предмете обезбеде стручни кадрови, што захтева нове генерације младих наставних кадрова који су завршили одговарајуће факултете.

Сустрет једне генерације у гимназији

Нови кадрови уносе нову енергију у колектив, а то подразумева стимулативне мере за њихов долазак и останак. На тај начин је квалификациона структура колектива знатно побољшана, што је помогло и побољшање материјалних услова рада као суштинска претпоставка за ефикасан и квалитетан рад у спровођењу наставног процеса.

У периоду преласка на нове наставне планове и програме у фокусу пажње

наставног процеса је техничко образовање, остваривање циљева и задатака овог предмета у реформисаној гимназији. У радионици је руководилац мајстор, док је наставник само иницијатор.

Нови наставни планови и програми реализовани су са новим уџбеницима који су по броју и квалитету задовољавали потребе ученика, док наставницима олакшавају посао што им пружа могућност да осавременеју наставни процес. Рад по новим програмима превазилази традиционалне наставне методе – дијалог и монолог, тако што се све чешће користе нова техничка средства: грамофони и микрофони у настави страних језика, као и матерњег, диафилмови у настави историје и др. Понеке методске јединице из физике, хемије и биологије често су пропраћене одговарајућим експериментима.

Истовремено се стално стављао акценат на добрим припремама наставника у виду писаних концепата. У гимназији се запошљава све више професора, који су средње образовање завршили у овој школи, скоро сви родом из Босилеграда и околине.

С циљем побољшања наставног процеса, школа се старала да обезбеди својим упошљеницима могућност за професионално усавршавање на разне начине – обезбеђивање стручне литературе, одласци на семинаре, финансијска помоћ за завршавање високог образовања, слободни дани за припремање ванредних или стручних испита.

Један од сталних задатака школског руководства – педагошког савета и органа управљања, био је да се обезбеди неопходан стручни кадар. Кадровске промене условљене су бројем ученика, као и жељом наставника да остану у овој школи и овој средини тј. могућностима за решавање њихових стамбених питања, као и стварање других услова за њихов опстанак у гимназији.

Крајем шездесетих и почетком седамдестих година све израженији је проблем преоптерећености ученика, те су се на неким седницама могле чути констатације: „ученици имају дуже радно време од одраслих“ или „сада у другом разреду друштвено-језичког смера има петнаест предмета“. Самим тим, намеће се и питање растерећења ученика.

Гимназија је у то време била смештена у старој згради која је по многим нормативима за средње школе била нефункционална. Заједно са гимназијалцима у тој згради школовали су се и металостругари Образовног Центра „Владимир Вујовић Вујо“ из Враћа. Овај образовни профил отворен је школске 1972/73. године.

Тридесет и шесте школске 1976/77. године уписано је 325 ученика, распоређених у 12 одељења.

Кадровска слика гимназије у годинама које претходе средњем усмереном образовању, а у којима се школа озбиљно припремала за реформу изгледа овако: Захари Стојанов – директор; српскохрватски језик – Елица Стојанова, Драгослав Новаковић

(професори), Златка Николова и Бојан Алексов (наставници); историја – Симеон Григоров, Стојан Величков; филозофија и социологија – Ранка Пенева, Анка Стојнева и Лелка Станкова; математика – Љубен Стоев, Винко Андонов и Никола Александров (професори); физика – Асен Стоев (професор); руски језик – Љиљана Стоева и Крум Милков; бугарски језик – Еленка Владимирова и Миланка Зарева (професори); хемија – Виолета Александрова и Гана Стојнева (професори); географија – Ганче Василев (професор) и Елица Стоименова; латински језик – Прокопи Радованов (професор); биологија – Славчо Анастасов (професор) и Љубинка Радованова; техничко образовање – Александар Митов (наставник); одбрана и заштита – Раде Константинов (наставник); ликовно васпитање – Ратко Александров; практична настава – Стојан Анастасов, Тачко Стоимиров, Иван Алексов, Александар Драгојловић (сви са вишим образовањем); Михаидес Самир и Васко Божилов (машински инжењери), Винко Николов (наставник практичне наставе); секретар – Милан Стоев (професор); шеф књиговодства – Мага Динчева; помоћни радници – Тодор Стојанов, Павлина Костадинова и Милка Владева.

Током те школске године колектив гимназије напустио је Љубен Арсов (професор), који је као истакнути друштвено-политички радник изабран за саветника у Просветно-педагошком савету у Врању.

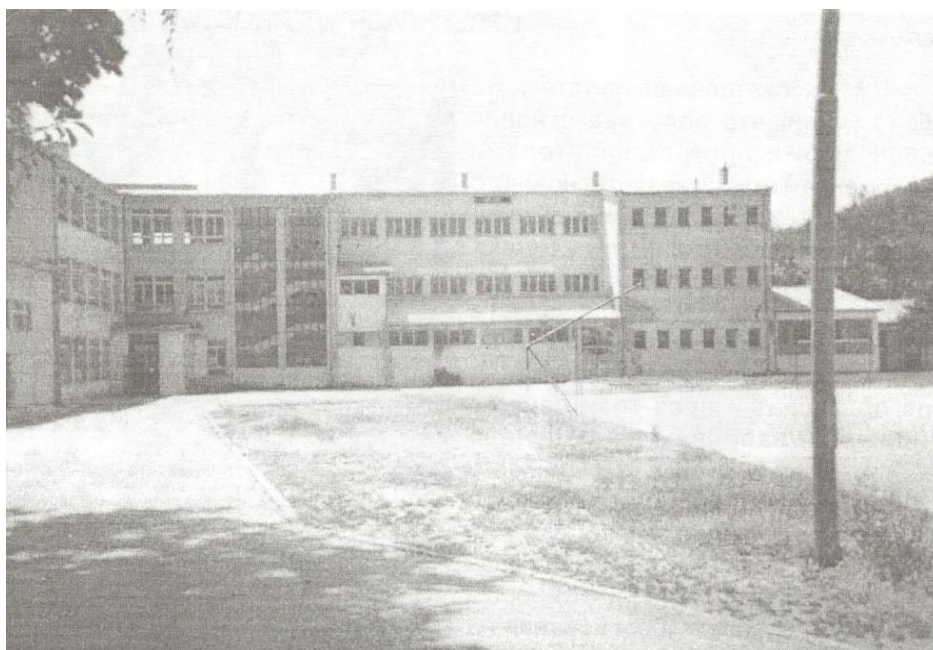
Реформа средњег образовања – усмерено образовање (1977 – 1990)

Први озбиљни кораци предстојећих промена у нашем образовању направљени су 1970. године, када је Савезна народна скупштина усвојила „Резолуцију о развоју васпитања и образовања на основама самоуправљања“.

Године 1974, Просветно-културни савет СР Србије усваја Закон о средњем образовању и васпитању. Наступа период када важност идејних основа постаје прворазредно у васпитној улози школе. У вези с тим и повезаност образовно – васпитне улоге с марксизмом и самоуправним социјализмом, ефикасност средњег образовања, образовање кадрова, програмираност образовно-васпитних активности на основу потреба радних организација, самоуправних односа и улоге социјалистичких друштвених снага (професионалних удружења, друштвено-политичких заједница родитеља и ученика) живот и активности школе и професора у остваривању циља и задатака средњег образовања.

Поменути закон о средњем образовању даје могућност ученицима да стекну знања о образовно-васпитним основама, која обухватају опште-културну, друштвено-економску, природно-научну и производно-техничку примену. На таквој образовној основи врши се потпуно образовање по образовно-васпитном садржају и смерницама у зависности од потреба, радних организација и професије. Школски планови и програми одређују садржај и време, који су неопходни за одређене облике средњег образовања, за

одговарајући степен специјализације у оквиру одређене професије.

Осмогодишња школа у Босилеграду

Скупштина СР Србије у октобру и новембру, на основу Закона о средњем образовању и васпитању, разрађује Заједничке основе средњег усмереног образовања, а маја 1977. године Просветни савет СР Србије усваја План и програм образовно-васпитних делатности заједничких основа средњег усмереног образовања или такозвану прву фазу средњег усмереног образовања.

Замисао реформатора била је да се у првој фази усмереног образовања (такозване заједничке основе) изврши надоградња општег образовања, које је стечено у основној школи. У првом разреду сви су имали исте предмете, а новине су представљали марксизам и социјалистичко самоуправљање, као и предмети из производно-техничке области у редовној настави (Основи технике и производње), производна пракса и друштвено-корисне активности.

У другом разреду, заједничке основе предвиђале су изборну наставу која је имала карактер предпрофесионалног усмерења. У њој су се појављивали изборни предмети, који представљају оријентацију знања ка будућој професији, изборна настава била је организована у четири области: језичка, друштвено-економска, природно-научна и математичка, са одређеним бројем часова недељно.

Примена усмереног образовања и васпитања у Србији почиње школске 1977/78. године, самим тим почиње још једна експериментална реформа средњих школа, која траје до 1992/93. године. То је било нејасно и магловито тражење образовно-васпитних активности одређених теоретичара који са школском праксом нису имали повезаност и нису узимали у обзир реалну материјалну основу, могућности и потребе нашег друштва.

Припрема за нови облик средњег образовања почиње школске 1976/77. године. У Гимназији у Босилеграду почиње анализа нових програмских садржаја, семинаре похађају углавном они професори који ће радити у професионално оријентисаној настави. Истовремено, ученици осмог разред основних школа и њихови родитељи су упознати са основним идејама новог система образовања. У малом градићу на обалама Драговиштице почиње припрема у духу новог времена, са новим визијама и идејама да се не би каснило у односу на постављене рокове.

Ваннаставне активности

У образовно-васпитном раду школа добија нови школски план и програм за веће ангажовање, а значајније место добијају научне групе са друштвеним, радно-производним, културно-уметничким и спортским активностима. У тој области наша Гимназија је и раније имала значајне резултате, а континуитет успешног рада неће бити прекинут ни у том периоду. Школа добија значајну популарност у окружним и републичким размерама. То се огледа у стварању и активностима младих талената, чиме се поставља основа младе генерације образованих људи. Облици активности су различити, састоје се од сусрета и такмичења ученика средњих школа у области астрономије, физике, математике, хемије, а касније и друштвених наука.

Ученице из гимназије у народним ношњама

У босилеградској гимназији ставља се акценат на активности младих математичара и физичара, а нешто касније и биолога.

Средином шездесетих и почетком седамдесетих година стручне групе из математике и физике обухватају ученике од првог до четвртог разреда, у природно-

математичким одељењима. Циљ тих група је проширивање знања ван садржаја школског програма. На школским такмичењима из ова два предмета редовно учествује релативно велики број ученика, а најбољи одлазе и на међуопштинска такмичења. Неки од њих су међу најбољима и на републичким такмичењима.

У школи је створена и група за историју, чије активности имају интересантне садржаје и такође обухвата општинска и међуопштинска такмичења.

Значајне резултате седамдесетих година има и рецитаторска секција, која заједно са фолклором, учествује на многим приредбама у школи и изван ње. Истичу се многи ученици са рецитаторским талентом који представљају гимназију на окружним и републичким рецитаторским сусретима.

Школска заједница ученика бави се првенствено својим основним задатком међу чланством – учењем. Она је фактор који уз помоћ задужених наставника организује и спроводи надметања међу одељењима, по успеху, дисциплини и смањењу одсуствовања са часова.

Школска заједница ученика узима учешће и у раду школског самоуправљања. Њени представници присуствују свим самоуправним органима у школи и равноправно са својим наставницима и другим представницима месних структура учествују у решавању многих друштвених питања. Осим што су ангажовани на побољшању успеха, заједница даје мишљење и о раду ученика, њиховом награђивању или кажњавању, а остварује утицај и при закључивању годишњих оцена и коначног успеха ученика.

Школска конференција Савеза социјалистичке омладине, такође, ради активно и уско сарађује са Општинском конференцијом Савеза омладине. Она се превасходно бави организовањем културно-уметничког живота у школи, али и припрема и организује школску омладину за одлазак на радне акције. Први кораци у том правцу су радне акције пошумљавања голети у околини Босилеграда, багреном и бором. Скоро сваке године значајно је учешће младих гимназијалаца и у чишћењу снежних наноса на путу преко Бесне Кобиле, за успостављање саобраћајних веза са остатком државе. Ученици школе активно учествују и у републичким и државним радним акцијама (изградња ХЦ Власина, пруге Шамац-Сарајево, фабрика, мостова, тунела, аутопута „Братство и јединство” итд.). Присећамо се и радних акција локалног карактера: изградња фабрике за израду црепа у с. Рајчиловци, припремама за изградњу ХЦ Босилеград, у пробијању и проширењу сеоских путева, у изградњи задружних домова, школа итд.

Значајно место у активностима школске конференције је, уз организовање школске омладине за одлазак на радне акције, и идеолошко-политичка активност међу младима. Она је иницијатор такмичења међу одељењима у културно-уметничким и забавним активностима. Победници међу рецитаторима, глумцима, музичарима и поетским талентима, по први пут се представљају публици у граду.

О културно-уметничкој активности гимназије и њених ученика у том периоду треба говорити са поштовањем. С једне стране, ученици се систематски подстичу на духовно обогаћивање, присуствујући разним позоришним представама које долазе у

наш град. Ученичким екскурзијама посећују се најзначајније и најлепше позоришне представе које се играју у београдским позориштима итд. Организовано се посећују ликовне изложбе, музички догађаји у граду, организују се и колективни одласци у биоскоп.

С друге стране, ученицима се даје могућност да у тим областима и сами покажу своје способности. Могућност за реализацију добијали су у драмској, литерарној, рецитаторској, уметничкој секцији и школском хору, остварујући одређених година и таква уметничка достигнућа, пред којима житељи Босилеграда нису остајали равнодушни.

Гимназија није заостајала ни у спортским активностима ученика. Функционисале су спортске секције гимнастике, кошарке, одбојке, рукомета, стоног тениса, фудбала, стрељаштва, шаха, итд. У свим тим секцијама ученици су тежили што већим успесима, учествујући у различитим такмичењима у Босилеграду, Врању и другим суседним општинама, иако немају адекватне услове за тренинг.

Слику богате спортске активности у школи допуњују спортски празници везани за Дан младости, појединачна такмичења у скоро свим дисциплинама, пријатељске утакмице с клубовима из Сурдулице, Врања, Лесковца.

Године реформисане гимназије биле су године великих успеха и популаризације Гимназије „Иван Караиванов“ из Босилеграда у оквирима, не само Србије, већ и целе Југославије. То су године у којима је она дала огроман допринос проширењу средњошколске мреже у Босилеградском Крајишту и целом лесковачком округу.

Иза успеха, који су у том периоду постизани у босилеградској гимназији у наставним и ваннаставним активностима, стајао је један вредан и професионалан колектив, већином састављен од истинских ентузијаста, који су из дубине душе предани грађанској и људском одговорности. Ту не би требало заобићи и улогу оних који су руководили у годинама са највећим приливом ученика: Евтим Митов, Занко Николов, Стојан Станков, Љубен Рангелов, Асен Стоев, који су успешно организовали, без постојања помоћника директора и психолошко-педагошке службе, целокупни образовно-васпитни процес и решавали, уз помоћ друштвене заједнице, многе материјалне проблеме који су утицали на његову ефикасност. То су биле бурне године, карактеристичне за цело Босилеградско Крајиште и целу државу.

Руководство школе

У првим послератним годинама у босилеградској гимназији је осим Наставничког већа као стручни орган створен и Школски одбор. Он је основан 1946. године и имао је за задатак сарадњу са родитељима ученика и помоћ школском руководству у стварању одговарајућих услова за остваривање образовно-васпитних задатака.

После примене Закона о друштвеној управи у школама, у гимназији је конституисан почетком 1956. године први школски одбор.

Тим законом се прецизира целокупна активност свих субјеката у руковођењу школског система: просветни савет, школски одбор, директор школе, школска заједница и разредне старешине. Закон је давао значајно место школском одбору. Осим тога друштвена заједница и грађани ће остваривати непосредну контролу у управљању, пошто су у његов састав поред представника ученика и наставника у школи, и представници друштвено-политичких организација, органи власти и родитељи. Директор школе је по функцији члан школског одбора, али није могао бити биран за председника истог.

Школски одбор имао је широка овлашћења: усвајао је годишње програме и анализирао извршавање, бавио се питањима материјално-финансијске природе, побољшавао услове рада у школи, систематизовао радна места, постављао и отпуштао наставнички кадар и остали персонал у школи, планирао и организовао пријем нових ученика, пратио њихов успех током школске године итд.

Године 1964. уводи се самоуправљање у школама, кроз Заједницу радних људи, као највиши орган самоуправљања, који су сачињавали сви запослени у школи.

Тај орган је функционисао у ужем и ширем саставу. Ужи састав су чинили наставници и други запослени у школи, а у шири су улазили и по три представника Скупштине општине, родитеља, школске заједнице и друштвено-политичких организација у граду. Савет је имао и свој извршни орган – Управни савет. Самоуправни орган чинио је и Збор радних људи и Раднички савет, са својим комисијама.

Тридесет шесте школске године 1976/77. уписано је 422 ученика, од којих: у 1. разред 91 ученик, распоређени у 4 одељења; у 2. разред уписано је 113 у 6 одељења (2 на друштвено-језичком смеру, 2 на природно-математичком и 2 за квалификоване металостругаре); у 3. разред уписано је 129 ученика у 5 одељења, од којих су 3 металостругари, 2 на природно-математичком смеру; у 4. разред уписано је 69 ученика у 3 одељења - 2 на друштвено-језичком и једно на природно-математичком смером.

Из матичне књиге запослених у гимназији сазнајемо да су 1976. године у школи примљени следећи наставници: Миланка Захаријева, Винко Николов, Златка Николова, Александар Драгојловић, Тачко Стоимиров, Самир Мухайдес, Иван Алексов, Стојан Анастасов, Стојан Величков, Никола Александров, Ранка Пенева, Славчо Анастасов, Васко Божилов, Анка Стојнева, Драгослав Новковић и Радојица Милошевић. Већина радника отишла је у пензију или се преместило у друге школе.

У тридесет седмој по реду, школској 1977/78. години, за директора је изабран Асен Стоев, наставник физике. Сем постојећих наставника, примљени су и нови: Божен Пивац, Борка Михајлова и Пене Димитров.

У тој школској години у школи је било 16 одељења и 437 ученика. У првом разреду било је шест одељења истог смера са 144 ученика; у другом разреду три одељења и 95 ученика (два одељења друштвено-језичког смера и једно математичко одељење); у трећем разреду било је четири одељења са 89 ученика (два друштвено-језичког смера и

два математичког смера); у четвртом разреду било је три одељења са 75 ученика (једно друштвено-језичког смера и два одељења природно-математичког смера).

У 38. по реду, 1978/79. школској години, почиње прва фаза средњег усмереног образовања. У школи је уписан 551 ученик у 21 одељење. У првом разреду било је 190 ученика у седам одељења, у другом разреду – 135 ученика у пет одељења, у трећем разреду – 90 ученика и 53 ученика метало-прерађивачког смера у два одељења и у четвртом разреду – 83 ученика у четири одељења. У току те школске године примљени су следећи наставници: Антон Тончев, Добрила Љубеновић, Бојан Голубов, Никола Цветков, Александар Александров, Виолета Александрова и Мирјана Тошић.

Поново у школском дворишту - сусрет испред обновљене зграде гимназије

У школској 1979/80, тридесет деветој по реду, школа је трансформисана у духу нових реформи, почиње да ради као Образовни центар за средње усмерено образовање. У тој школској години било је по шест одељења у првом и другом разреду, а у другој фази образовања било је четири одељења са пет занимања у трећем разреду и три одељења гимназијског смера у четвртом разреду, са којима се завршио стари начин образовања ученика. На почетку школске године било је 544 уписаних ученика: у првом разреду 172 ученика, у другом разреду 161 ученик, у трећем разреду 131 ученик и у четвртом разреду 80 ученика. Школу је напустило 27 ученика, тако да је на крају школске године остало 517 ученика.

Ученици су у Образовном центру по фазама и занимањима били распоређени на следећи начин:

- у првом и другом разреду одељења су била иста, са укупно 333 ученика,
- у трећем разреду усмереног образовања било је 131 ученик са следећим занимањима: правни смер – техничар за рад и радне односе; природно-математички смер – програмер, 33 ученика; култура и информисање – организатор програма за културну активност, 33 ученика; машински смер – аутолимар, 16 ученика и металостругар – 16 ученика,

- у четвртом разреду било је уписано 80 ученика гимназијског смера и то 45 ученика друштвено-језичког смера и 35 ученика природно-математичког смера.

Ученици су били распоређени у 19 одељења: у првом разреду шест, у другом шест, у трећем четири и у четвртом три одељења.

Једна ученица је учествовала на републичком такмичењу из математике, као и једна ученица из руског језика.

Производна активност, као и други друштвено-политички рад састојао се у сакупљању шипурка и пошумљавању голети у оквиру Покрета младих горана.

Ученици трећег разреда били су на петодневној екскурзији: Босилеград – Ниш – Краљево – Сарајево – Загреб – Кумровац и обрнуто.

У тој школској години примљени су и нови наставници: Милка Стојанова, Марика Велчева, Стефан Димитров и Павлина Арсова. Неки од наставника напуштају гимназију после једне или две године, пошто налазе боље услове за рад у другим школама у унутрашњости земље и у већим центрима и градовима.

У школској 1980/81. години школа има 606 ученика, распоређених у 19 одељења. У први разред уписано је 186 ученика у шест одељења, у други разред 149 ученика у пет одељења, односно, укупно у први и други разред уписано је 335 ученика, распоређених у 11 одељења.

У трећем разреду професионално усмереног образовања било је 122 ученика са следећим занимањима:

- правни смер – техничар за правне послове – 32 ученика;
- трговачки смер – трговац мешовите робе;
- природно-научни смер – техничар органске хемије – 30 ученика;
- машински смер – машинбравар – 27 ученика;
- машински смер – металостругар – 30 ученика.

У четвртом разреду било је три одељења са 89 ученика:

- правни смер – занимање техничар за радне односе и рад – 33 ученика;

- култура и информисање – организатор културних програма – 32 ученика;
- математичко-технички – програмер – 24 ученика.

У гимназију су те школске године примљени следећи наставници: Верка Величкова, Бојанка Станчева (остају да раде по једну годину), Милка Стојанова (ради у школи само две године), Гоне Григоров, Славица Живковић (ради само годину дана), Пене Димитров (наставник бугарског језика).

У току школске 1981/82. године примљени су следећи наставници: Васил Василев (на годину дана), Стефан Димитров, Добрила Љубеновић, Вера Костадинова.

На почетку школске године од првог до четвртог разреда уписано је укупно 550 ученика, распоређених у 18 одељења. У првом разреду било је 187 ученика у шест одељења; у другом разреду – 144 ученика у пет одељења; у трећем разреду – 126 ученика у четири одељења. Заступљена су следећа занимања: правни смер (техничар за рад и радне односе) – 32 ученика, природно-математички смер (техничар за органску хемију) – 32 ученика, машински смер (машинци и металостругари) – 35 ученика, дрвопрерађивачи (занимање за обраду дрвета) – 35 ученика. У четврти разред уписано је 93 ученика са следећим смеровима: правни смер (техничар за правне послове) – 31 ученик; природно-математички смер (техничар за органску хемију) – 30 ученика и машински смер (металостругар и машинац) – 30 ученика.

У школској 1982/83. скоро сви наставници који раде у школи радили су и током прошле школске године. Новозапошљен је Симеон Григоров – наставник из с. Горња Лисина. Образовни центар има 529 ученика, уписаних на почетку школске године и распоређених у 18 одељења. У 12 истих одељења било је 348 ученика (у првом разреду – 187 и у другом разреду – 175). У трећи разред уписано је 99 ученика у три одељења са следећим смеровима: правни смер – техничар за правне послове – 33 ученика; природно-математички смер – техничар органске хемије – 32 ученика; машински смер – машинци и металостругари – 32 ученика. У четврти разред уписано је 82 ученика, распоређених у три одељења, са следећим смеровима: првено-биротехнички – техничар за радне односе – 32 ученика; природно-технички – техничар органске хемије – 28 ученика и машински смер – металостругари и машинци – 22 ученика.

Школска 1983/84. започиње са само два новопримљена наставника – Славчо Динов и Владимир Стоев, на одређено време од једне школске године. Уписано је укупно 519 ученика: 343 у једнаким одељењима и 176 у професионално усмереним (други и трећи разред). У трећем разреду били су природно-математички смер из хемије и машински смер са прошлогодишњим занимањима. Нов је пољопривредни смер – занимање техничар за производњу планинских култура. У четвртог разреду нема промена смерова и занимања.

У школској 1984/85. години било је 445 ученика, распоређених у 14 одељења, или за 74 ученика и три одељења мање у поређењу са претходном школском годином. У

првом и другом разреду уписано је 286 ученика у девет одељења, у трећем разреду 101 ученик у три одељења и у четвртом разреду само 58 ученика у два одељења. У трећем и четвртом разреду смерови и занимања су исти као и током претходне године. Примљен је само један наставник Владимир Стоев, на одређено време. Сви остали наставници су од претходне године.

Школска 1985/86. Образовни центар "Иван Караиванов" у Босилеграду почиње 2. септембра. Настава се одржава и преподне и после подне у преуређеној школској згради, која није била функционална и у којој није било довољно простора за рад. Наставу одржава 27 наставника са високим и вишим образовањем. Сви предмети су редовно заступљени. Нема новозапошљених наставника. Осим наставника, у школи су радила четири помоћна радника и два радника у књиговодству и администрацији. Школска година започиње са 420 ученика: у првом разреду – 149 ученика у пет одељења; у другом разреду – 126 ученика у четири одељења; у трећем разреду 95 ученика у три одељења и у четвртом разреду 60 ученика у два одељења.

У годишњем извештају школе констатовано је да се производна пракса реализује у Сушари, Шумској привреди, Чарапари, АТП-у и у школској радионици, а пракса у последња три предузећа и у школској радионици.

Новина је да се у трећем разреду уводи нови смер и то економско-трговачки, занимање књиговођа. Остали смерови остају непромењени. На одређено време од годину дана примљен је наставник Бранислав Спасић. Ученици трећег разреда били су на тродневној екскурзији у Републици Македонији са следећом маршрутом: Босилеград – Куманово – Свети Николе – Штип – Струмица – Дојран – Прилеп – Крушево – Охрид – "Св. Наум" – Дебар – Маврово – Скопље – Босилеград. Директор школе је Ганче Василев.

Школска 1986/87. започиње са 456 ученика, распоређених у 16 одељења. У девет истих одељења уписано је 267 ученика. У трећем разреду уписано је 103 ученика у четири одељења са следећим смеровима:

- природно-технички – техничар органске хемије, 23 ученика;
- машински смер – машинци и металостругари, 25 ученика;
- економско-трговачки смер, занимање техничар за књиговодство;
- машински смер – машинци, 25 ученика.

У четвртом разреду су уписана три одељења са 84 ученика, следећих смерова:

- природно-математички смер, занимање техничар органске хемије – 21 ученик;
- економско-правни смер, занимање књиговодство – 34 ученика;
- машински смер, машинац и металостругар – 31 ученик.

У допису школе општини и републичким просветним органима каже се: "Центар ради у крајње лошим материјалним условима."

Сусрет генерација испред новог улаза у гимназију

Осим наставника од прошле године примљени су и нови: Данка Костадинова, Љубиша Илић (на одређено време), Славчо Николов и Љубинка Григорова (на годину дана).

У школској 1987/88. години Образовни центар почиње да ради са само једном новозапошљеном наставником – Цона Таскова, док су сви остали од претходне године.

У први разред уписано је 126 ученика у четири одељења; у други разред 124 ученика у четири одељења; у трећем разреду усмереног образовања има 81 ученик, распоређених у три одељења са следећим смеровима: природно-технички, занимање техничар органске хемије – 17 ученика; економско-трговачки смер – књиговођа; и машински смер – машинци и металостругари, 32 ученика. У четвртном разреду било је 80 ученика, распоређених по следећим смеровима: природно-технички, економско-трговачки и машински са занимањима од претходне године.

У школској 1988/89. години у првом и другом разреду било је 230 ученика, распоређених у осам истих одељења. У трећем разреду било је 95 ученика у три одељења са смеровима и занимањима од претходне године. За четврти разред постоје подаци за одељење економског смера, занимање књиговођа, док за друга два одељења нема података у Главној књизи за ову школску годину. Поред постојећих наставника

примљена је нова наставница – Верица Ризова, наставница ликовне уметности.

Четрдесет девета школска година 1989/90. започиње са два нова наставника – Ванче Јованчов (на годину дана) и Верица Стоименова. Остали наставници су од прошле године.

На почетку школске године има 364 ученика, од којих су 205 у првом и другом разреду, распоређених у осам истих одељења. У трећем разреду уписано је 105 ученика у четири одељења, од којих је једно одељење природно-математичког смера – сарадник у природним наукама, друго економско-трговачки смер – књиговођа, и два одељења машинског смера – металостругари и машинци (III степен). У четвртм разреду је уписано 54 ученика у два одељења: природно-технички смер – занимање техничар органске хемије (21 ученик) и економско-трговачки смер, занимање књиговођа – 33 ученика.

Почетак професионално оријентисаног образовања, нарочито његова друга фаза (због промене планова и смањења часова из одређених предмета, као и због увођења потпуно нових предмета у настави), доноси на кадровском пољу многе главобоље наставницима и руководству школе. С једне стране, јавља се такозвани технолошки вишак (када има наставника осталих без часова, у потпуности или делимично), с друге стране, школа је требало да прими стручне наставнике за неке профиле, пошто већ постојећи наставници у школи нису били стручни за нове предмете. Овај проблем решаван је на различите начине: примање на рад на одређено време, прерасподела радних активности у оквиру радне организације, као и узајамна прерасподела часова између наставника. Одређени број специјалиста (из привредних организација и државних институција) преузима часове из стручних предмета.

Поново гимназија (1990 -2001)

Педесета по реду, школска 1990/91. година доноси одређене новине, тако да се Образовни центар поново трансформише у гимназију. Постепено се затвара машински, економски и природно-математички смер. Због тога су напори гимназије били усмерени ка набавци наставних средстава и проналажењу наставних кадрова за гимназијско образовање, као и решавање проблема са ”технолошким вишком” – замена наставника неодговарајућих специјалности, у складу са могућностима и законским одредбама.

Један феномен из тог времена (карактеристичан и за раније године не само у образовању) јесте богата културно-просветна и уметничка активност, као и богат забавно-спортски живот. За гимназију је важно следеће: гимназија је успешно преживела време ”усмереног” образовања захваљујући богатој традицији коју је имала и способностима наставничког кадра, из Босилеградског Крајишта, који су такође ученици гимназије. Они су често, натоварени сувишним задужењима, радили оно што су најбоље знали: да преносе знања на своје ученике, а успеси говоре да су били на добром путу.

С друге стране, културне и друштвене активности школе биле су испреплетане

са културним животом у самом граду. Било је практично незамисливо обележавање важних годишњица, историјских датума или организовања значајних културних догађаја без људи, рецитатора, драмске секције, фолклорне секције из школе. Многобројним учествовањима ученика – чланова различитих секција, школа је дала свој допринос за повећање естетских вредности и показала се као незаобилазни чинилац у културно-уметничком животу у Босилеграду.

Стара гимназија

Са повратком гимназије у систем образовања почиње нова фаза у образовању и у даљем развоју гимназије у Босилеграду.

”Усмерено” образовање је трајало скоро 15 година, после чега одлази у историју. Године 1990. донет је Закон о средњем образовању и васпитању. По њему је средње образовање подељено на општеобразовно (гимназија) и професионално. Школа је ослобођена од ранијих идеолошких смерница, па је акценат на стицању знања која се заснивају на научним достигнућима и технологијама, најзначајније вредности у култури и уметности на развијању интелектуалних, духовних, моралних и физичких вредности личности ученика.

Најзначајнија вест (пре свега за ученике) у том закону представља увођење квалификационог (пријемног) испита за упис у средњу (четворогодишњу) школу.

Неочекивано слаб успех ученика који су завршили основну (осмогодишњу) школу на новим пријемним испитима јуна, школске 1990/91. године била је у Босилеграду тема за разговор тог лета.

Ситуација је била знатно боља следеће школске године. У гимназији је примљен већи број ученика.

Карактеристичан проблем који се рефлектује на квалитетнији и бољи рад је недостатак уџбеника за први и други разред гимназије, као и за неке предмете природно-математичког смера.

Учитељски кадар

Број запослених учитеља у школи кретао се, тих година, од 38 (школске 1991.г.), 32 (1992. г.) и 36 (1990-1991), а школске 1995/96. г. број је достигао 39, од којих је 31 у настави, 1 секретар, рачуновођа и 5 помоћних радника.

Током школске 1991/92. примљени су следећи нови учитељи: Снежана Стаменова, Весна Карајошкова, Стефан Димитров и Станислав Тодоров, враћа се Захари Стојанов. Следеће године (1994. г.) примљена је Данка Тончева, а претходне Раде Спасов. Године 1994/95. почиње да ради Јасмина Тасева, а следеће године примљене су Митра Симеонова, Валентина Христова, Вера Стоева и Љубинка Григорова.

Занимљиво је споменути, каде је реч о учитељском кадру у гимназији. Око 90% учитеља у школи били су њени ученици, а више њих је скоро цео свој радни век провело у овој гимназији. То су дугогодишњи учитељ и директор Љубен Стојев, као и Гоне Григоров. Ту су свој ради век провели и учитељи гимназије Љиљана Стојева, Винко Андонов, Елица Стојанова, Прокопи Радованов; од старијих – Харалампи Иванов, Никола Јорданов, Бојан Алексов, Крум Милков; и још старији учитељи Васил Чавдаров, Борис Јаначков, Пене Котев и други.

Подаци о ученицима

На почетку 54. школске године (1994/95) у гимназији се уписало 289 ученика, а звршило је 277. У први разред уписано је 64 ученика, распоређених у 3 одељења; у други разред 73, у три одељења; а у трећи 79, у 3 одељења и у четврти 61 у 3 одељења. Карактеристично је, да се нагласи, да је школска библиотека премештена у Дом културе и попуњена новом литературом из српског језика и књижевности, али на бугарском језику није купљена ниједна књига, нити једно дело неког бугарског аутора.

Настава се одвија на српском језику. Директор школе је Гоне Григоров. И следеће школске 1995/96. године гимназија уписује по три одељења у сваком разреду. У први разред полази 63, у други 64, у трећи 74 и у четврти 79 ученика, укупно 279, распоређених у 12 одељења.

У 56. школској години има 252 ученика, од којих је у првом разреду 65, у другом 62, у трећем 55 и у четвртном 70 ученика. Од укупног броја, њих 12 је понављало разред.

У допису гимназије, који је послат на много адреса у Србији током те школске године неведено је: „Школа ради и спроводи наставни план у веома тешким условима. Постојећи објекат (школска зграда), у којој се ради је стара, није функционална и нема довољно простора, неопходне кабинете и салу за физичко васпитање. Кров и таванска конструкција пропуштају воду, а врата и прозори су у јако лошем стању и не могу да се

поправе. ”

„Према закону о средњем образовању и у складу са критеријумима Републике Србије финансијска и материјална средства за рад гимназије даје Скупштина општине. У буџету општине није предвиђен адекватан начин финансирања гимназије. Средства која добија нису довољна за извршавање свакодневних обавеза, што не даје ни минималне могућности за обогаћивање материјално-техничких основа обуке. Из тих разлога опремање кабинета из различитих предмета је 40-60%, док кабинет за рачуноводство и информатику треба у целини опремити. ”

У даљем тексту истиче се: „Гимназија има своју библиотеку са 11 хиљада књига, од којих је 50% на бугарском језику, али, пошто нема одговарајућу просторију за рад библиотеке она је привремено смештена у згради Дома културе. Специфичан проблем представља технолошки вишак учитеља из бугарског језика и физичког васпитања.

Животни стандард запослених је релативно низак. Плата учитеља са пуним радним временом је 1.230 динара, а добија се у два дела са великим закашњењем.

Радна група која пише допис закључује : „ Приоритетни предстојећи задаци:

- изградња нове школске зграде за гимназију;
- модернизација радних услова – кабинети за рачунарство и информатику, хемију, биологију, стране језике;
- попуњавање фонда библиотеке;
- обезбеђивање учитеља музичке културе;”

У истом допису каже се и следеће: „Од ученика који су завршили основну школу у нашој општини већина наставља школовање у гимназији. Преостали ученици уписују се у средње стручне школе у суседним општинама.”

У 57. школској 1997/98. години гимназија има 31 наставника са високим образовањем. Запошљена је Катица Григорова – економиста, на једну годину. Има укупно од првог до четвртог разреда 260 ученика, по 3 одељења у сваком разреду. У први разред уписано је 76 ученика, у други 63, у трећи 64 и у четврти 57.

Осим редовне наставе у школи је организована додатна настава за одличне ученике, допунска за слабије и припремна настава за ученике који су на поправном испиту. Друштвено-користан рад је организован за браће шипурака. Скупљено је 10.000 килограма плода, а добијене паре су искоришћене за реализацију екскурзије ученика трећег разреда. Организована је тродневна екскурзија – Босилеград – Приштина – Будва – Нови Пазар – Краљево – Трстеник – Крушевац – Ниш – Босилеград.

Током 1997/98. гимназија је радила по инструкцијама Министарства и током јуна и августа од претходне школске године одржани су пријемни испити за ученике који су се пријавили да упишу први разред за ту школску годину. Те године уписано

је 66 ученика у 1. разред, 72 у 2, 65 у 3, и 59 у 4. што је укупно 262 ученика који су распоређени у 12 одељења (по 3 одељења у сваком разреду).

У допису до Скупштине општине број 103/20.10.1998. г. директор гимназије, поред осталог, за припрему школе за ту школску годину наводи: „Материјално стање гимназије није у складу са поребама и захтевима за одржавање наставе. Гимназија је преузела потребне мере и активности за решавање проблема, повезаних са школским просторијама за доградњу и адаптацију са потпуним реновирањем школе и изградњу спортске сале. Израђен је пројекат за надоградњу и реновирање зграде гимназије у сагласности са мишљењем министарства просвете. Укупна вредност пројекта је 3.608.177,81 динара. Извршене су све неопходне припреме за почетак и завршавање радова на објекту гимназије. У току је издаја пројекта за изградњу спортске сале. Од наведеног, иако је зграда гимназије стара, таванска и кровна констукција протекла, врата и прозори су пропали, гимназија није улагала средства за одржавање...”

Даље сазнајемо: „Скупштина општине Босилеград у буџету за ту годину није предвидела гимназију на основу неопходних критеријума Републике Србије, није водила рачуна за потребе исте. Та средства нису довољна за реализацију свакодневних активности и обавеза. И поред финансијских проблема, у плану је увођење рачунара и скенера у Гимназији“, закључује директор.

Сустрет ученика са својим наставницима 20 година после матуре

Првог септембра 1998. г. настава у гимназији почиње у 58. школској години. „С обзиром на то да зграда Гимназије није у адекватном стању за одвијање наставе, угрожава

безбедност ученика и запослених, настава ће се одвијати у згради основне школе у поподневној смени. У употреби ће бити само библиотека и кабинет за рачунарство и информатику Гимназије.“

„Упркос тешким условима за рад и поред пуног ангажовања од стране како професора, тако и ученика, немогуће је не осетити негативан утицај на извођење и квалитет образовно-васпитне делатности.

У веома тешким условима уз свакодневно максимално залагање свих запослених, план школе је реализован у потпуности до почетка НАТО агресије на нашу земљу.“

„На основу решења Министарства просвете, редовна настава је прекинута 24.03.1999. г., када је почело бомбардовање СР Југославије.“

„Даљи рад у школи одвија се према Упутству Министарства просвете за завршетак школске 1998/99. г. за све средње школе у Републици Србији и плану рада Гимназије за завршетак текуће школске године, који прихвата Школски одбор.“

У овој школској години, у извођењу наставе учествовао је стручни кадар, који поседује неопходну професионалну припрему, која је у складу са нормативом за степен специјалне припреме учитеља, сарадника; једино је за наставу из музичке културе задужен професор историје уметности.

На почетку нове школске године, 1999/2000, у клупама је 250 ученика, од чега 47 у првом разреду, 66 у другом, 72 у трећем и 65 у четвртном разреду. На крају ове 59. школске године у Гимназији је 218 ученика.

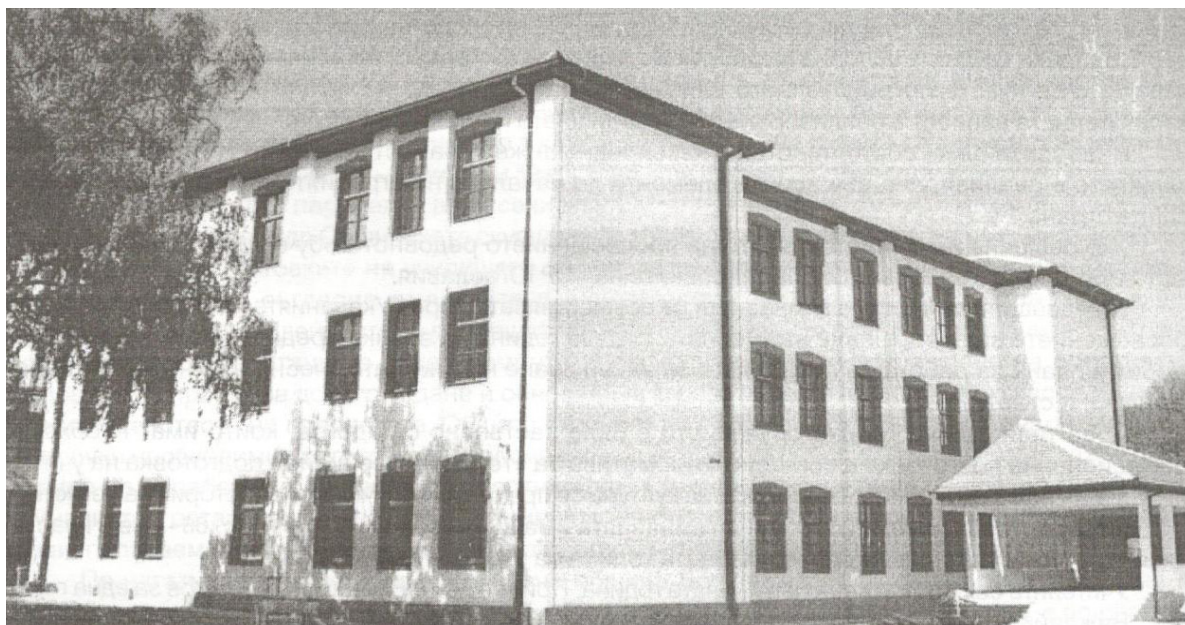
Професори су исти као и претходне године, с тим што је Владимир Стоилков примљен на годину дана.

Видећи да до почетка нове школске године 1999/2000. радови на изградњи и адаптацији зграде Гимназије не могу почети, колектив Гимназије одлучио је да настава почне у приземљу. Приземље има 6 учионица и стога се настава одвија у 2 смене.

Школске 2001/2002. (јубиларне 60. године постојања) у Гимназији је 214 ученика, најмањи број од 1945. године. У првом разреду је 57 ученика, у другом 51, у трећем 47, у четвртном 59. У другом разреду су два одељења, док су у осталим разредима по 3.

Колективу су се придружили Анета Митова и Анани Накев.

Поправка школске зграде

Гимназија после ремонта и изградње трећег спрата

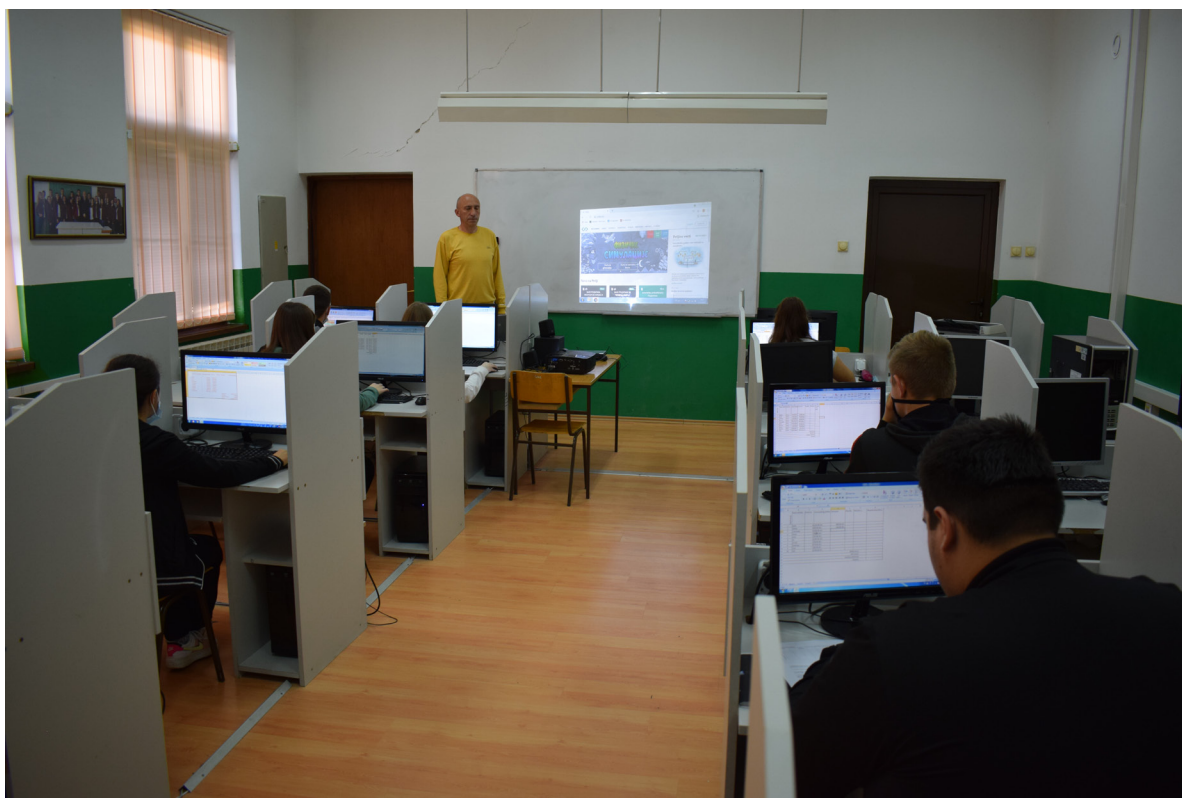
Током 2000. године грађевинска фирма „Изградња“ из Босилеграда започиње дугоочекивану обнову зграде Гимназије. Радовима су руководи Кирил Велинов, грађевински инжењер. Најпре су скинуте вертикалне колоне које ће осигуравати спољашње зидове, и повезане међусобно, тако да чине конструкцију рама. Скинути су кров и тавани. И ту је пронађено архивско богатство, за које нико у Босилеграду није знао: архива Гимназије и „Прогимназије“ у Босилеграду за период 1941-1946. г. Међутим, радници су ту архиву заједно са осталим отпадом, избацили у школско двориште, а након тога на депонији у Изворштици. Део књига је запаљен у самом школском дворишту. Тек тада су неки Босилеграђани приметили колико драгоцен архив се уништава. Случајни пролазници су сакупљали по неку осталу књигу и тада је установљено да су то основне књиге и друга значајна документа са изванредном историјском вредношћу о првим годинама од отварања Гимназије у Босилеграду. Чак ни тада одговорна лица у школи и општини нису показала интересовање за спасавање оног дела архиве који је још увек могао бити спасен од уништавања. Паметни људи сакупили су део богате архиве. Многи су делове архиве, који су пронашли, сачували и предали Културно-информативном центру у Босилеграду. Али, много књига је искоришћено за добијање ватре или за дечију игру. Тако је уништено велико сведочанство о Гимназији. Те године постављена је масивна бетонска плоча уместо старог тавана и изграђен још један спрат. Почетком септембра 2000. г. зграда је добила свој кров. То је био велики

успех за Гимназију који је уједно отворио пут новом изазову за потпуно реновирање објекта.

У септембру је за директора изабран Антон Тончев, док је дотадашњи директор Гоне Глигоров отишао у пензију.

Доласком трећег миленијума и обележавањем 60. година од почетка рада Гимназије у Босилеграду, пред професорима, ненаставним особљем, ученицима, њиховима родитељима, али и свим грађанима Босилеграда био је велики задатак, завршавање започетог рада на изградњи и реновирању зграде Гимназије.

Школске 2000/2001. год. Гимназија је уписала 63 ученика у три одељења. Одељење 1-1 има 21 ученика и одељењски старешина је Снежана Стаменова, одељење 1-2 има 22 ученика а одељењски старешина је Стојан Величков док одељење 1-3 има 20 ученика а одељењски старешина је Виолета Александрова. На крају те 2000/2001. школске године гимназију завршава 61 ученик у три одељења.

Кабинет рачунарства и информатике

Школске 2002/2003. године гимназија уписује три одељења са укупно 58 ученика. Прво одељење има 20 ученика а одељењски старешина је Анани Накев, друго одељење има 19 ученика са одељењским старешином Станиславом Тодоровим и треће одељење чији је одељењски старешина Верица Динова има 19 ученика. Школску годину почињемо у згради основне школе да би се од априла месеца вратили у дограђену и реновирану зграду гимназије. На располагању су нам савремено опремљени кабинети

физике, хемије, биологије и информатике. Ту су и припремне просторије за историју и географију, биологију, руски и енглески језик, физику, хемију и рачунарство и информатику. У новој школској згради на крају школске године гимназију завршавају

Кабинет физике

Кабинет хемије

два одељења са по 25 и 22 ученика којима су одељењске старешине Владимир Григоров и Виолета Александрова.

Уочавајући све већи одлив ученика из основне школе у друге школе, а у жељи да, поред ученика који се уписују у гимназијска одељења, задржи и слабије ученике, школске 2003/2004. године гимназија отвара одељење Економско-трговинске школе из Враћа, занимање трговац. У том одељењу се уписује 26 ученика, са одељењским старешином Жаклином Младеновић Григоровом. У друга два одељења гимназије уписује се 22 односно 19 ученика којима су одељењске старешине Владимир Григоров и Еленка Владимирова. На крају те школске године Данка Стојанова, Бојан Стојев и Митра Симеонов изводе 53 матуранта.

Кабинет биологије

Школску 2004/2005. годину карактерише поново упис 67 ученика у три одељења, 27 и 24 у гимназијским одељењима и 16 у одељењу трговца. Одељењске старешине у тим одељењима су Данка Стојанова, Митра Симеонова и Жаклина Младеновић Григорова. На крају ове школске године Гимназија има 54 матуранта, по 18 у сваком одељењу, чије су одељењске старешине Снежана Стаменова, Стојан Величков и Виолета Александрова. Током ове школске године, на иницијативу локалне самоуправе и помоћ при обезбеђивању средстава, нострификује се одељење електротехничке струке, електромеханичар за термичке и расхладне уређаје и опрема кабинет за то одељење.

Одељење трговачке струке

Школске 2005/2006. године гимназија први пут уписује одељење електротехничке струке преко Техничке школе "Никола Тесла" у Врању, електромеханичар за термичке

Кабинет ликовне културе

и расхладне уређаје са 33 ученика. Поред њих, уписују се и 45 ученика у гимназијским одељењима, па се може рећи да је то година са највише уписаних ученика у нашој школи у 21. веку. Одељењске старешине у првом разреду су Снежана Стаменова, Никола Александров и Владимир Григоров. Савремено опремљен електрокабинет дао је могућност успешне реализације наставног процеса. Школску годину завршава 67 ученика у четири одељења, три гимназијска и једно одељење економске-трговачке струке – занимање трговац чије су одељењске старешине Верица Динова, Станислав Тодоров, Анани Накев и Жаклина Григорова Младеновић.

Школске 2006/2007. године гимназија уписује 47 ученика у два одељења општег типа гимназије и 16 ученика у одељење електромеханичар за термичке и расхладне уређаје којима се одељењске старешине Верица Динова, Анани Накев и Миле Цветков. На крају школске године имамо 56 матураната. Прво одељење 22 ученика са одељењским старешином Виолетом Александровом, Друго одељење има 20 ученика са одељењским старешином Станиславом Тодоровим и треће одељење трговаца има 14 ученика са одељењским старешином Жаклином Григоровом Младеновић.

Школска библиотека

Наредних неколико школских година карактерише упис по два гимназијска одељења и једно одељење електро-струке. Школску 2007/2008. годину почињемо са нових 60 ученика и то 26 и 24 у гимназијским одељењима са одељењским старешинама Виолета Александрова и Станислав Тодоров и 10 ученика у одељењу електро-струке, занимање електромонтер мрежа и постројења са одељењским старешином Вером Стојановом. Школску годину завршава 71 матурант, 23 и 24 у гимназијским одељењима, са одељењским старешинама Данком Стојановом и Митром Симеоновом и 24 ученика у електро-одељењу, електромеханичар за термичке и расхладне уређаје са одељењским старешином Владимиром Григоровим.

Турнир у шаху

Школска 2008/2009. је година у којој се поново уписује одељење електромонтера. У два гимназијска одељења уписују се по 22 и 21 ученик а у одељење електромонтер мрежа и постројења уписују се 16 ученика. Одељењске старешине у тим одељењима су Верица Динова, Антон Тончев и Бојан Стојев. Школску 2008/2009. годину завршава 55 матураната, у гимназијским одељењима 21 и 18 ученика и 16 у одељењу електромеханичар за термичке и расхладне уређаје. Одељењске старешине матураната су Снежана Стаменов, Никола Александров и Миле Цветков.

Републичко такмичење из бугарског језика

Школску 2009/2010. годину карактерише упис 69 ученика у три одељења, два гимназијска са по 27 и 26 ученика и једно одељење електро струке, електромеханичар за термичке и расхладне уређаје са 16 ученика. Одељењске старешине у тим одељењима су Снежана Стаменова, Никола Александров и Миле Цветков. Од ове школске године почиње сарадња наше школе и Фондације „Бугарска памет” из Софије на челу са доктором Миленом Врабевским. У оквиру те сарадње наши ученици конкуришу својим радовима, најчешће есејима, на конкурс фондације а најуспешнији међу њима учествују на семинарима у Варни. Семинари се организују у пролеће за време распуста а неретко и на јесен. Тема семинара су углавном млади као предузетници у оквиру Европске уније, која уједно и финансијски подржава исте. Школску годину завршава 48 матураната у два гимназијска одељења са 19 и 22 ученика и одељење електромонтера са 7 ученика, којима су одељењске старешине Владимир Григоров, Анани Накев и Вера Стојанова.

Наши ученици на семинару у Варни

Школска 2010/2011. година је година у којој гимназија уписује 65 ученика у три одељења. Тако имамо по 27 и 26 у гимназијским одељењима са одељењским старешинама Верицом Диновом и Стојаном Величковим и 12 ученика у одељењу електромеханичар за термичке и расхладне уређаје са одељењским старешином Ананијем Накевим. Школску годину завршава 58 матураната са одељењским старешинама Виолетом Александровом, Станиславом Тодоровим и Бојаном Стојевим, у одељењима од по 22 и 23 ученика у гимназији и 13 ученика у одељењу електромонтера.

Обележавање значајних датума

Школске 2011/2012. године гимназија поново уписује одељење електромонтер мрежа и постројења са 13 ученика којима је одељењски старешина Анани Накев. У друга два гимназијска одељења уписују се 21 и 19 ученика а одељењске старешине су Виолета Александрова и Марика Стојков. Школску годину завршава 51 матурант, по 20 и 19 у гимназијским одељењима и 12 у одељењу електромеханичар за термичке и расхладне уређаје којима су одељењске старешине Владимир Григоров, Снежана Стаменова и Миле Цветков.

Обележавање новогодишњих празника

Школске 2012/2013. године гимназија уписује 53 ученика у три одељења, по 21 и 19 у два гимназијска одељења и 13 ученика у одељењу електромонтера. Одељењске старешине у тим одељењима су Снежана Стаменова, Верица Динова и Миле Цветков. На крају школске године гимназију завршава 52 матураната, по 22 и 24 у гимназијским одељењима и 6 у одељењу електромеханочара за термичке и расхладне уређаје, којима су одељењске старешине Ирена Глигоров, Никола Александров и Вера Стојанова.

Учешће на турнирима у стоном тенису

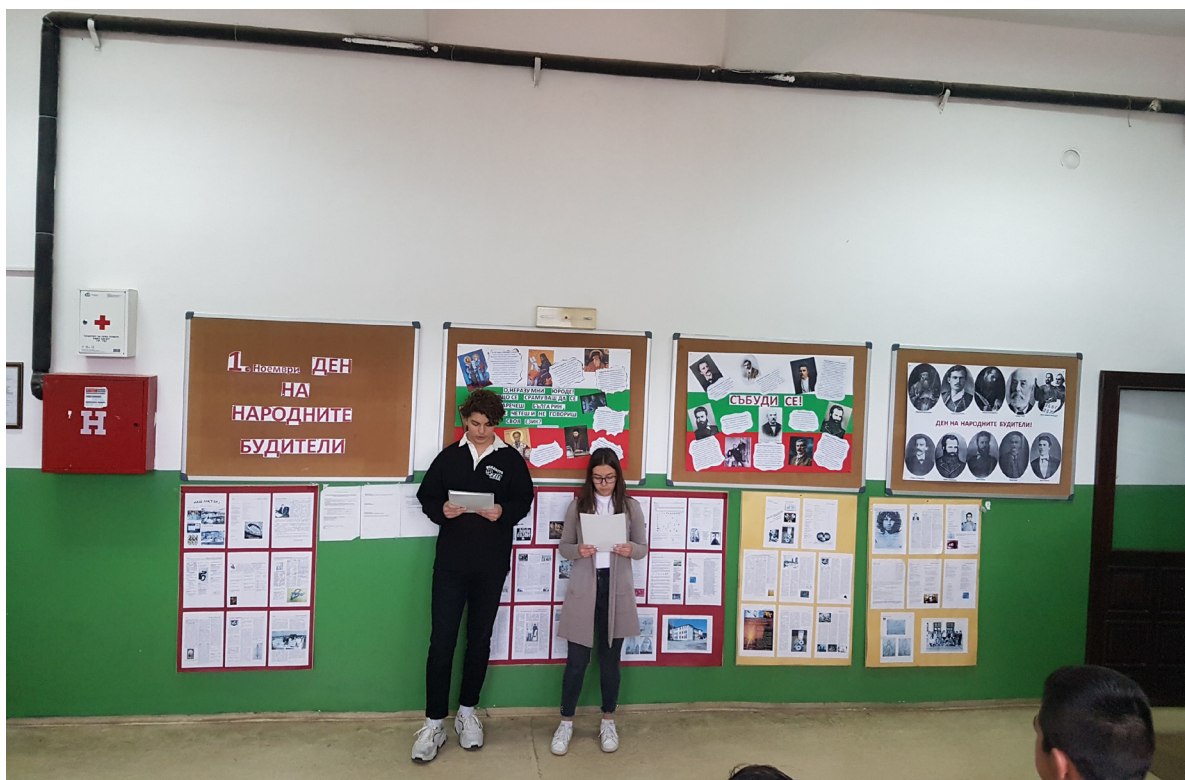
Школска 2013/2014. година је последња година у којој се уписују ученици у одељење електро струке. Приметан пад заинтересованости међу ученицима основне

Скуп генерације 60 година од матуре

школе с једне стране и чињеница да је пристизало одељење на матерњем бугарском језику у основној школи, навело је колектив гимназије да од Министарства затражи верификацију одељења на бугарском језику. Тако се у јесен 2013. године последњи пут уписује одељење електромеханичара за термичке и расхладне уређаје са 11 ученика. Поред њих школа уписује и два одељења општег типа гимназије са по 20 ученика. Тако се укупно уписује 51 ученик а одељењске старешине су Ирена Глигоров, Станислав Тодоров и у одељењу електро-струке Вера Стојанова. На крају школске године имамо 56 матураната у три одељења, 26 и 21 у гимназијским и 9 ученика у одељењу електромонтера којима су одељењске старешине Владимир Григоров, Митра Симеонов и Анани Накев.

Школске 2014/2015. године у гимназији започиње образовање прва генерација ученика на матерњем бугарском језику. Наставни планови и број часова су исти као и у одељењима на српском језику осим српског и бугарског језика који у новом одељењу имају измењен однос и то српски 2 а бугарски 4 часа. У том одељењу уписује се 10 ученика а одељењски старешина је Анани Накев, док се у остала два одељења, на српском језику уписује 45 ученика са одељењским старешинама Верицом Диновом и Митром Симеоновом. На крају школске године гимназију завршава 36 ученика у два гимназијска одељења, 19 и 17 ученика, и 12 ученика у одељењу електромонтера. Одељењске старешине матурантима су Виолета Александрова, Марика Стојкова и Миле Цветков.

Дан просветитеља

Школска 2015/2016. година је година у којој се поново уписују три одељења, два одељења гимназије општег типа на српском језику са по 22 и 25 ученика и једно одељење такође општег типа на бугарском језику са 18 ученика, којима су одељењске старешине Бојан Стојев, Анка Арсов и Миле Цветков. Почетком другог полугодишта на седници Наставничког већа доноси се одлука да се изврше припреме и на јесен обележи 75 година од оснивања гимназије. На крају те школске године завршава последња генерација електромеханичара за термичке и расхладне уређаје. У том одељењу трећег степена имамо само 7 ученика а у друга два гимназијска одељења завршавају 20 и 17 матуранта. Одељењске старешине су Снежана Стаменова, Владимир Григоров и Вера Стојанова у одељењу електро струке.

75 година од оснивања Гимназије

Школска 2016/2017. година је година јубилеја. Гимназија је на пригодан начин прославила 75 година од оснивања. Прослави су присуствовали Министар просвете Републике Србије Младен Шарчевић, Министар просвете републике Бугарске Меглена Кунева, Амбасадор Републике Бугарске у Београду Радко Влајков, Генерални конзул Републике Бугарске у Нишу Едвин Сугарев, Председник општине Босилеград Владимир Захаријев, Председник Националног савета бугарске националне мањине Стефан Стојков и многе друге званице из Србије, Бугарске и саме општине Босилеград. Директор гимназије Антон Тончев и Председник школског одбора Бојан Стојев заједно са ученицима и колективом гимназије дочекали су званице испред гимназије. У самој гимназији најпре су одржани разговори двеју делегација на државном нивоу. Затим је у сали Дома културе одржана свечаност на којој су говорили директор Антон Тончев, Министар просвете Младен Шарчевић, Министар просвете Републике Бугарске

Меглена Кунева и председник општине Босилеград Владимир Захаријев. На крају су наши ученици приредили пригодан програм. На почетку школске године у гимназији је уписано 57 ученика, по 21 и 22 у два одељења са наставом на српском и 14 ученика у одељењу са наставом на бугарском језику. Одељењске старешине у тим одељењима су Снежана Стаменова, Верица Динова и Вера Стојанова. На крају школску годину завршава 37 матураната у два одељења, 19 и 18 ученика са одељењским старешинама Иреном Глигоровом и Станиславом Тодоровим.

Завршна свечаност поводом 75 година од оснивања Гимназије

Школску 2017/2018. годину гимназију уписује 48 ученика, по 20 у два гимназијска одељења са наставом на српском језику и 8 ученика у одељењу на бугарском језику. Одељењске старешине у тим одељењима су Ирена Глигоров, Јелена Стојковић Стојанов и Сунчица Здравкова. На крају те школске године гимназију завршава 49 матураната и то 21 и 19 у одељењима са наставом на српском језику. Одељењске старешине су Данијел Стојнев и Митра Симеонов. По први пут имамо и одељење од 9 ученика који наставу завршавају на бугарском језику са одељењским старешином Дивном Стојев.

Колектив Гимназије

Школску 2018/2019. годину карактерише увођење електронског дневника. Гимназија је школску годину започела са нових 56 ученика, 22 и 20 у одељењима на српском језику и 14 у одељењима на бугарском језику. Одељењске старешине су Дивна Стојев, Верица Динова и Митра Симеонова. Крајем првог полугодишта добијамо кабловски интернет. Захваљујући јавним позивима Министарства просвете, школа купује 20 лаптопова, 4 пројектора и интерактивну таблу. Брзи интернет и лаптопови омогућавају да почетком другог полугодишта оставимо црвене папирне дневнике и почнемо са коришћењем ес дневника. Школску годину завршава укупно 213 ученика међу којима и 56 матураната у три одељења са по 21, 22 и 13 ученика чије су одељењске старешине Бојан Стојев, Анита Христова Пенева и Миле Цветков.

Увођење ес Дневника

Школску 2019/2020. годину карактерише уобичајени почетак наставе да би се од средине марта због пандемије корона вируса настава одвијала онлајн. Први разред гимназије уписује 50 ученика, који се распоређују у три одељења, по 19 ученика у два одељења на српском језику и 12 ученика у одељењу на бугарском језику. После неколико година почиње припрема и на крају првог полугодишта штампа се нови број Школског листа. Жеља је да се часопис штампа два пута годишње, на крају првог и на крају другог полугодишта. Средином марта, као и све друге школе у Србији, и наша школа од редовне прелази на онлајн наставу. Упркос проблемима, коришћењем Facebook-a, Viber-a, Messingera и других интернет мрежа успешно завршавамо школску годину. На крају те школске године Гимназија има 51 матурант, по 19 и 21 ученик у одељењима са наставом на српском и 11 ученика у одељењу са наставом на бугарском језику, којима су одељењске старешине Снежана Стаменова, Данијел Стојнев и Вера Стојанова. Децембра 2019. године гимназија добија донацију по пројекту „Европска Гимназија” и током летњег распуста 2020. године мења се целокупна столарија. Пројекат је реализован средствима Министарства спољних послова Републике Бугарске, из програма Европске помоћи за развој. Пред сам почетак нове школске године, 31.8.2020. год. нашу школу посећује амбасадор Републике Бугарске у Београду, господин Радко Влајков поводом успешне реализације пројекта „Европска Гимназија”.

Потписивање Уговора о донацији Министарства спољних послова Р. Бугарске за замену столарије

Школску 2020./2021. годину у целости проводимо у условима пандемије. Настава се одвија по комбинованом моделу, где су два разреда присутна на настави по групама недељу дана а друга два разреда су на онлајн настави па онда обрнуто. У једном периоду целокупна настава се одвија онлајн. Те школске године наставу похађа укупно 190 ученика у 12 одељења, од којих у првом разреду 51 ученик, 19 + 19 + 13, у другом 43, 16 + 16 + 11, у трећем 51, 23 + 16 + 12, а четврти разред завршава 45 ученика, по 20 и 18 у одељењима са наставом на српском и 7 ученика у одељењу са наставом на бугарском језику.

Коришћење сајта „уча се”

Школска 2021/2022. је година у којој се завршава циклус увођења нових наставних планова наставе и учења увођењем тих наставних планова у четвртом разреду. Упркос успешној дигитализацији, увођењу савремених наставних средстава, број уписаних ученика у првом разреду нагло пада. Основни разлог за тај пад је смањење броја ученика у осмом разреду основне школе, коју је претходне школске године завршио само 51 ученик. Тако Гимназија по први пут после дугог низа година уписује два одељења са укупно 27 ученика, 16 ученика у одељењу са наставом на српском језику и 11 ученика у одељењу са наставом на бугарском језику. Одељењске старешине у овим одељењима су Јелена Стојковић Стојанов и Ирена Глигоров. Гимназија има укупно 171 ученик у 11 одељења.

Састав по разредима и одељењима за школску 2021/2022.

Разред и одељење	Број ученика	Одељењски старешина
1-1	20	Јелена Стојковић Стојанов
1-2	12	Ирена Глигоров
1	32	
2-1	17	Снежана Стаменова
2-2	18	Верица Динова
2-3	12	Сунчица Здравкова
2	47	
3-1	16	Бојан Стојев
3-2	16	Анита Христова Пенева
3-3	10	Миле Цветков
3	42	
4-1	23	Дивна Стојев
4-2	16	Данијел Стојнев
4-3	12	Митра Симеонов
4	51	
Школа	172	

Седница наставничког већа

Директори Гимназије

Валчко Ташев

Први директор Гимназије. Гимназија нема података о њему. Директор Гимназије од 1941. до 1943. г.

Крум Бајтошев

Други директор Гимназије. Гимназија нема података о њему. Директор Гимназије од 1943. до 1944. г.

Живко Јорданов Николов

Рођен у селу Радичевци, општина Босилеград. Основно образовање завршио је у селу Рајчиловци, прогимназију у Босилеграду а гимназију у Ћустендилу. На Београдском универзитету завршава математику. Директор Гимназије од 1944. до 1945. г.

Никола Јорданов Николов

Рођен 1892. г. у с. Радичевци. Основно образовање завршио је у родном селу, прогимназију у Босилеграду, гимназију завршава у Ћустендилу а факултет физике и хемије на Београдском универзитету. Директор је Гимназије од 1945. до 1947. г.

Ефтим Стојков Митов

Рођен је у селу Бранковци 1905. г. општина Босилеград. У родном селу завршава прва четири разреда основне школе, прогимназију у Босилеграду, гимназију је завршио у Ћустендилу. Факултет физике и хемије почиње да студира на Београдском универзитету а завршава га касније на Загребачком универзитету. Директор је Гимназије од 1947. до 1952. г.

Занко Николов

Рођен 1927. г. у селу Доња Лисина општина Босилеград. У родном селу завршава прва четири разреда основне школе, а основну школу у Босилеграду. Средњу школу завршио је у Софији 1946. г. Вишу педагошку школу, група за математику и физику завршава у Београду. Директор Гимназије је од 1952. до 1956. г.

Љубен Стојев

Седми директор гимназије је Љубен Стојев, рођен 10.10.1928. г. у Босилеграду, махала Липа. Основну школу и Гимназију, завршио је у Босилеграду. Вишу педагошку, на групи за математику и физику, а касније и Природно-математички факултет завршава у Београду. Директор Гимназије је од 1956. до 1959. г.

Стојан Станков

Рођен 1934. г. у селу Плоча, општина Босилеград. Прва четири разреда завршава у свом селу, прогимназију у селу Горња Лисина, а гимназију у Босилеграду завршава 1953. г. Филозофски факултет на катедри за Југословенску књижевност завршава у Скопљу.

Директор тада Економске школе је у периоду од 1959. до 1965. г.

Љубен Рангелов

Рођен 1931.г. у селу Горња Лисина, општина Босилеград. Основну школу завршава у свом селу а затим школовање наставља у Врању. Вишу педагошку почиње у Врању а завршава у Димитровграду. Директор је Гимназије од 1965. до 1975. г.

Захари Стојанов

Десети директор гимназије, рођен је 1935. г. у Босилеграду. Прва четири разреда основне школе, прогимназију и гимназију завршава у Босилеграду. Југословенску књижевност завршава на филозофском факултету у Скопљу. Директор Гимназије од 1975. до 1977. г.

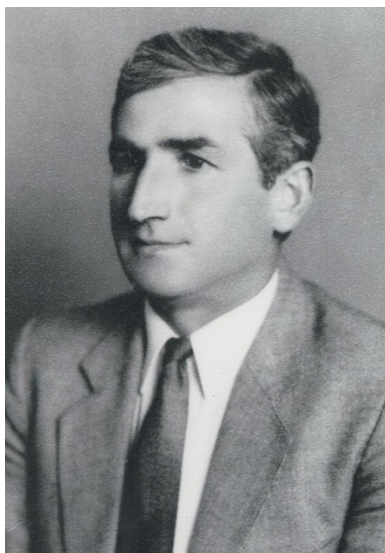
Асен Стојев

Рођен је 1928.г. у селу Рикачево, општина Босилеград. Прва четири разреда Основне школе завршава у родном селу, прогимназију у селу Долно Ујно, Република Бугарска а гимназију у Босилеграду. Вишу педагошку завршава 1953. г. у Нишу а факултет физике 1975. г. на универзитету у Београду. Директор је Гимназије 1977. до 1986. г.

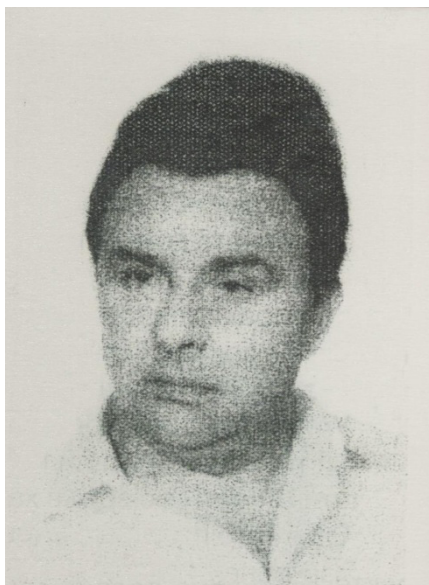
Ганче Василев

Рођен је 1948. г. у селу Доганица, општина Босилеград. Прва четири разреда завршава у родном селу а основну школу у селу Бистар. Гимназију је завршио у Босилеграду, а природно-математички факултет, групу за географију у Скопљу. Директор је Гимназије од 1986. до 1990. г.

Гоне Григоров

Рођен је у селу Милевци, општина Босилеград 1936.г. Прва четири разреда основне школе завршава у родном селу а прогимназију и гимназију у Босилеграду. У Скопљу завршава природно-математички факултет, групу за хемију. Директор је Гимназије од 1990. до 2001. г.

Антон Тончев

Рођење 1953.г. у Босилеграду. Основну школу и гимназију завршава у Босилеграду, а факултет на Софијском универзитету, група за физику. Директор Гимназије је од 2001. до 2006. г. и од 2010. до 2018. г.

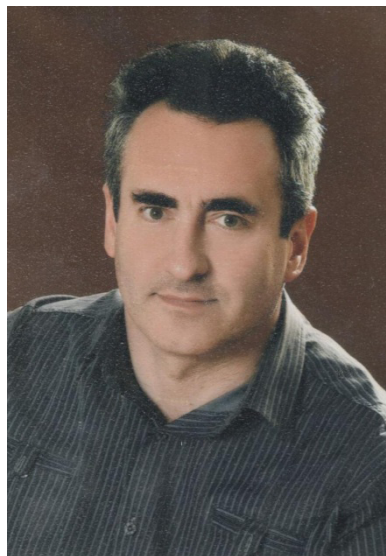
Стојан Величов

Рођен 1949. г. у селу Паралово, где завршава и прва четири разреда основне школе. Основну школу и гимназију завршава у Босилеграду а филозофски факултет, групу за историју у Скопљу. Директор Гимназије је од 2006. до 2010. г.

Владимир Григоров

Рођен 1966. г. у Босилеграду. Основну школу и прва два разреда средњег усмереног образовање завршава у Босилеграду. Трећи и четврти разред средње школе завршава у гимназији Бора Станковић у Нишу. Електронски факултет завршава такође у Нишу 1992. г. Директор Гимназије је од 2018. г.

Наставници Гимназије од њеног оснивања до данас

1. Пенко Новков
2. Филип Горанов
3. Вулчко Ташев
4. Илинка Илиева
5. Васил Младенов
6. Станка Христова
7. Филип Христов
8. В. Божков
9. Божкова
10. Л. Бонева
11. Илинка Антова
12. Крум Бајтошев
13. Митрофан Васецки
14. Христина Младенова
15. Ст.Стојнев
16. В.Павлова
17. Никола Јорданов
18. А.Чешмеджиева
19. И.В.
20. Јаначко Попов
21. Харалампи Иванов
22. Х.С.Манчев
23. Лазар Станчев
24. М.Цеков

25. Јорданка Константинова
26. Димитар Костадинов
27. З.Павлов
28. Васил Чавдаров
29. Асен Кирилов
30. С.Т.
31. Димитар Цеков
32. Олга Тошева
33. Јула Христова
34. Ветка Стојанова
35. В.Методиев
36. Цветанка Тодорова
37. Илија Арсов
38. Тодорка Белева
39. Елена Крстева
40. Еленка Васецка
41. Владимир Попов
42. Евтим Митов
43. Иван Керезов
44. Виолета Кацарова
45. Петар Бамбулов
46. Димитар Пенев
47. Николај Кондев
48. Ирина Кирова
49. Ст.Ангелов
50. Васил Пејчев
51. Стојо Ангелов
52. Милорад Најдановић

53. Еленка Гогова
54. Станка Николова
55. Милко Михајлов
56. Илија Константинов
57. Милутин Николић
58. Миљо Михајлов
59. Илија Илиев
60. Христо Богданов
61. Елена Крстева
62. Тодорка Васева
63. Ирина Нацова
64. Бајтошев
65. Дора Гелева
66. Ђорђе Игњатовић
67. Д.Богдановић
68. Аска Филипова
69. Занко Јорданов
70. Лазар Стојнев
71. Славчо Гагулски
72. Стојне Иванов
73. Радка Карађова
74. Рајна Андонова
75. Радка Крстева
76. Јован Чирић
77. Видосава Младенова
78. Калистрат Тошев
79. Видосава Венева
80. Иван Иванов

81. Пене Стојнев
82. Асен Чипев
83. Борис Јаначков
84. Борис Гелев
85. Симеон Тодоров
86. Асен Стоев
87. С.Михајлов
88. Пене Илиев
89. Владимир Јаначков
90. Кирил Томов
91. Марија Чипева
92. Ирина Николова
93. Георги Захариев
94. Крум Милков
95. Ванче Иванов
96. Бојан Манасиев
97. Олга Тошева
98. Љубен Стојев
99. В.Рангелов
100. Добри Рангелов
101. Борис Светозаров
102. Кринка Иванова
103. Димитар Петракиев
104. Милка Петракиева
105. Љубен Рангелов
106. Раде Зарев
107. Стефан Божилов
108. М. Сотирова

109. Бојан Алексов
110. Љиљана Стојева Стоичкова
111. Роза Стојанчова
112. В. Лазаров
113. Стојан Велинов
114. Д. Илиев
115. Љиљана Иванова
116. Стефан Крстев
117. Евтим Рангелов
118. Винко Андонов
119. Рајна Петрова
120. Костадин Димитров
121. Симеон Григоров
122. Голубина Зарева
123. Стоиценка Стојанова
124. Петар Илиев
125. Гоне Григоров
126. Асен Чипев
127. Прокопи Радованов
128. Стојан Арсов Станков
129. Стојан Захаријев
130. Раде Константинов
131. Драган Стоименов
132. Александар Митов
133. Зоран Такев
134. Милан Стоев
135. Љубинка Стаменова
136. Драган Стоев

137. Рада Иванчева
138. Д. Стојанов
139. Костадин Димитров
140. Иван С. Иванов
141. Спаско Спасков
142. Живка Тодорова
143. Крста Стојанов
144. Иван С. Иванов
145. Златка Евстратиева
146. Душанка Тодорова
147. Боривое Тодоров
148. Крум Милков
149. Станоја Тодоров
150. Лелка Станкова
151. Елица Чипева
152. Еленка Владимирова
153. Ванче Богоев
154. Миомир Тодоров
155. Драгиша Миливоевић
156. Сречко Димић
157. Ганче Василов
158. Мага Димчова
159. Виолета Александрова
160. Миланка Захаријева
161. Винко Николов
162. Златка Николова
163. Александар Драгојловић
164. Тачко Стоимиров

165. Самир Мухаидес
166. Иван Алексов
167. Стојан Анастасов
168. Стојан Величков
169. Никола Александров
170. Ранка Пенева
171. Славчо Анастасов
172. Васил Божилов
173. Анка Стојнева
174. Драгослав Новковић
175. Радоица Милошевић
176. Божен Пивац
177. Борка Михајлова
178. Пене Димитров
179. Антон Тончев
180. Добрила Љубеновић
181. Бојан Голубов
182. Никола Цветков
183. Александар Александров
184. Мирјана Ташић
185. Милка Стојанова
186. Марика Велчева
187. Стефан Димитров
188. Павлина Арсова
189. Верка Величкова
190. Бојанка Станчева
191. Славица Живковић
192. Васил Василев

193. Вера Костадинова
194. Данка Стојанова
195. Славчо Динов
196. Владимир Стоев
197. Бранислав Спасић
198. Данка Константинова
199. Љубиша Илић
200. Славчо Николов
201. Љубинка Глигорова
202. Цона Таскова
203. Верица Ризова
204. Ванче Јованчов
205. Верица Стаменковић
206. Винко Иванов
207. Снежана Стаменова
208. Весна Крајошкова
209. Стефан Димитров
210. Станислав Тодоров
211. Данка Тонева
212. Раде Спасов
213. Јасминка Тасева
214. Митра Симеонова
215. Валентина Христова
216. Вера Стоева
217. Владимир Григоров
218. Бојан Стојев
219. Катица Глигорова
220. Владимир Б. Стоилков

- 221. Анета Митова
- 222. Анани Накев
- 223. Зоран Атов
- 224. Тања Божилов
- 225. Методи Николов
- 226. Винко Васев
- 227. Љубица Стоилковић
- 228. Анка Арсова
- 229. Весна Величкова
- 230. Стефан Андонов
- 231. Димитар Димитров
- 232. Валентина Христова
- 233. Елена Жижова
- 234. Ненад Миладинов
- 235. Сотирка Божилова
- 236. Мича Асенов
- 237. Жаклина Младеновић
- 238. Љубинка Радованова
- 239. Дејан Миленов
- 240. Снежана Стоилковић
- 241. Перица Пенев
- 242. Љиљна Антимова
- 243. Миле Цветков
- 244. Зора Чипева
- 245. Зорица Тодорова
- 246. Евгенија Миланова
- 247. Ирена Сотирова
- 248. Сунчица Здравкова

249. Гордана Божилов
250. Анита Христов
251. Зоран Стојанов
252. Силвија Тодорова
253. Раде Венев
254. Васил Јорданов
255. Нена Василева
256. Јелена Стојковић
257. Весна Андонов
258. Александар Златков
259. Драгана Симеонова
260. Марина Станчев
261. Дивна Стојев
262. Данијел Стојнев
263. Аница Арсова
264. Марија Михајловић
265. Лела Јорданов
266. Митко Николов
267. Слађан Дончев
268. Сандра Вучковић
269. Лазар Стојнев
270. Горан Младенов
271. Владица Николов
272. Борислав Божилов
273. Владица Митов
274. Борис Чипев
275. Маријела Рангелов
276. Наташа Стојев

277. Јелена Младенов Захаријев

278. Снежана Иванов

279. Марина Јакимов

280. Оливера Евтимов

281. Милена Миленов

282. Слађана Ангелов

283. Јовица Гигов

284. Љубиша Пенев

285. Радица Велинов Миткова

286. Мирослав Александров

Пензионери - наставници наше школе

Антон Тончев

Рођен сам 1953. године у Босилеграду. Прича о Гимназији и мени започиње од првих средњошколских дана када сам као ученик похађао гимназију. Управо је знање стечено у гимназији пресудно утицало на моје даље школовање. После завршене гимназије уписао сам Природно-математички факултет, одсек Примењена физика, специјализација Квантна електроника – технологија и примена ласера на Универзитету „Климент Охридски“ у Софији. После завршених студија, вратио сам се у Босилеград и почео да радим као професор физике у Гимназији. Да Гимназију могу назвати својим другим домом сведочи цео мој радни век. Упркос томе што сам био примљен да радим на Институту за примењену физику у Београду, донео сам одлуку да отпочнем са радом у Гимназији у Босилеграду. Стицајем околности испало је да останем и у њој градим каријеру.

Уколико се осврнем на период када сам радио као професор, сматрам да сам постигао запажене резултате поштујући основне принципе о томе како научити и васпитати децу. За то дугујем захвалност мојим професорима.

Мишљења сам да сам као директор постигао већи успех. У прилог томе истакао бих неколико битнијих догађаја којима се посебно поносим. Током свог мандата успешно сам завршио тек започету реконструкцију зграде и обезбедио средства за потпуно опремање учионица и кабинета. Тиме смо створили врло добре услове за квалитетно образовање. Највећим успехом, свакако, сматрам то што сам 2014. године отворио одељење на бугарском језику након 65 година прекида захваљујући подршци целог колектива. Истакао бих, свакако, и то што сам организовао прославу 75 година од оснивања Гимназије, на којој су, између осталих, били присутни министри образовања Р. Бугарске и Р. Србије. За све успехе које сам постигао изузетно сам захвалан колективу Гимназије и њиховој безрезервној подршци.

Виолета Александрова

Зовем се Виолета Александрова. Рођена сам 13.12.1949. године у граду Свети Николе, Република Северна Македонија. Касније сам се са родитељима преселила у Скопље, где сам завршила основну школу и гимназију. Школовање сам наставила на Природно-математичком факултету, група примењена хемија, такође у Скопљу. Дипломирала сам и добила звање дипломирани инжењер хемије. Прво запошљење ми је било у Образовном центру „Иван Караиванов” у Босилеграду као професор хемије. У међувремену сам дипломирала на Хемијском факултету у Скопљу у групи наставна хемија и добила звање дипломирани професор хемије. Цео свој радни век сам провела у босилеградској гимназији, тачније од 1976. године до 2015. године, када сам отишла у пензију. Извела сам 39 генерација од којих је било ученика, који су добили висока звања и постали доктори наука. Радни век сам провела без иједног дана боловања. Удата сам и мајка сам две кћери, од којих имам три предивне унуке и једног унука. Тренутно живим на релацији Босилеград – Нови Сад.

Станислав Тодоров

Рођен сам 1952. у Босилеграду. Основну школу и гимназију завршио сам у родном месту. Филолошки факултет, односно, руски језик и књижевност на Одсеку за славистку завршио сам у Београду 1976. Године 1975. у склопу међународне размене студената провео сам месец дана у Лењинграду и Москви на усавршавању. У периоду од 1976. до 1991. радио сам као професор руског језика у Ковачици. Године 1991. враћам се у Босилеград и почињем рад у Гимназији. О мојој преданости наставничком послу и подучавању сведоче успеси мојих ученика на републичким и савезним, као и међународним такмичењима из руског језика.

Еленка Бојанова Владимирова

Ја, Еленка Бојанова Владимирова, рођена сам 02.10.1949. године у селу Горња Лисина у многољудној породици. Осмогодишњу школу сам завршила у родном селу. Од 1963. до 1968. похађала сам Гимназију у Босилеграду. После завршене средње школе, продужила сам школовање у Софији, у Републици Бугарској. Студирала сам на Софијском универзитету „Св. Климент Охридски, Факултет за словенске филологије, специјалност Бугарска филологија. Након дипломирања 1972. године, запослила сам се у Гимназију у Босилеграду и ту провела цео радни век до пензије. Удата, мајка двоје деце, сина и ћерке. На личном и професионалном плану остварена као професор, супруга, мајка и домаћица, а то је много за једну жену.

Златка Николова

Рођена сам 1947. године у селу Топли Дол, општина Сурдулица. Основну школу сам похађала у родном селу, као и у Горњој Лисини, а Гимназију у Босилеграду. После завршене Гимназије, уписала сам Филозофски факултет у Скопљу, одсек Југословенска филологија и Српскохрватски језик, где сам и дипломирала. Почела сам да радим као апсолвент у Машинској школи у Босилеграду (истурено одељење Машинског центра у Врању) 1972. године. Септембра месеца 1976. Машинска школа и Гимназија су се сјединиле у Образовни центар. Од тада па све до пензије, августа 2005. радила сам у Гимназији.

Доктори наука, ученици наше школе

Академик Јордан Захаријев

Академик и дописни члан БАН-а и, сигурно, најзначајнија личност коју је дао Босилеград крајем 19. и почетком 20. века. Рођен је 03. марта 1877. у Босилеграду. Прва четири разреда основне школе и прогимназију завршава у родном месту а гимназију у Ћустендилу. Године 1897. уписује Филолошки факултет у Софији и исти завршава у редовном року. Постаје наставник Гимназије у Босилеграду а касније се премешта у Ћустендил. Захаријев проучава географију и његово најпознатије дело је Босилеградско крајиште које објављује 1912. године. Јордан Захаријев као учитељ, географ, етнограф био је и биће пример доброте и хуманости младима из Босилеградског краја. Умро је 08. маја 1965. године.

Професор Емануил Поп Димитров

Рођен је 05. новембра 1885. године у селу Груинци, општина Босилеград. Основну школу завршио је у селу Извор а затим своје образовање наставља у Ћустендилу. Као учитељ почиње да пише стихове. У жељи да продуби своја знања напушта школу и уписује Софијски универзитет. Започео је студије књижевности у Монпељеу, Француска, а завршава Филозофију и књижевност у Фрајбургу, Немачка. Осим књижевног стваралаштва био је познат и као преводилац јер је знао 12 језика. Емануил Поп Димитров је умро 23. маја 1943. у Софији.

Проф. др Кирил Стојнев Харалампијев

Рођен је 1933. у Босилеграду. Основну школу, прогимназију и Гимназију завршио је у Босилеграду. Студије медицине завршио је у Скопљу и специјализирао „Ухо, рло и нос“. Ради као лекар на ВМА у Београду. Има преко 150 професионалних научних радова објављених у земљи и иностранству. Био је члан комисије за одбрану 25 докторских и магистарских радова и један од рецензената. Члан је Светског удружења оториноларинголога. Године 1990. изабран је за начелника клинике на ВМА.

Доктор Љубомир Мирчев Стојанов

Рођен је у селу Сухи Дол. Прва четири разреда основне школе завршава у свом селу, а основну школу у селу Клисура. Гимназију у Босилеграду завршава 1959. године, а Медицински факултет у Београду 1964. као студент генерације. Као лекар почиње да ради у Аранђеловцу. Специјализацију из области педијатрије започиње у Београду, а завршава у Канади. По повратку у Београд постаје професор на Медицинском факултету. Објавио је више десетина научних радова из области генетике како у земљи тако и у иностранству.

Професор др. Дојчин Стефанов Дојчинов

Рођен је 1927. у Босилеграду. Основну школу завршава у Босилеграду, а Гимназију 1944. у Ћустендилу. Године 1950. дипломира на Медицинском факултету у Софији. Свој радни век почиње на Институту за патологију у Софији, а уједно је и асистент на Медицинском факултету где магистрира а потом и докторира. Године 1962. прелази у Београд, а потом у Ниш где на Медицинском факултету, као професор те установе, оснива Институт за патологију на чијем је и челу био. Умро је 2004. године у Београду, а сахрањен у Босилеграду.

Професор др. Леонид Стоименов

Рођен је 1967. у Босилеграду. Основну школу и гимназију завршава у Босилеграду, а Електронски факултет у Нишу 1992. године. Магистрирао је 1997. а докторирао 2003. Аутор је више десетина научних и специјалистичких радова објављених у земљи и иностранству. Члан је више међународних организација и асоцијација. Од 2014. редовни професор Електронског факултета из области Рачунарства и информатике.

Најбољи ученици у периоду од 2003. до 2021. године

Босилеградска гимназија јесте школа која може да се похвали изузетним резултатима али и изузетним појединцима. Наиме, да није даровитих и успешних појединаца не би било ни изузетних резултата. У периоду од 2003. године до данас изашао је велики број ученика који су оставили траг широм наше земље, али и изван граница Србије. Од свих ученика издвојићемо најбоље појединце из сваке генерације - ученике генерације.

Ученик генерације 2003/04. године – Анита Стоилков

Анита Стоилков рођена је у Босилеграду где завршава основну школу, након завршене гимназије у родном граду уписује Грађевинско-архитектонски факултет на коме постиже изузетне резултате. Дипломирала је 2011. године као студент са највишом просечном оценом у генерацији и добитник је три признања за најбољег студента у генерацији. За време студирања, завршава додатна два семестра на Универзитету у Мисурију, Колумбија, Мисури, САД, у оквиру програма размене студената, који је финансиран од стране УСАИД-а. Након дипломирања уписује докторске студије на Архитектонском факултету у Београду и ради на докторској тези из области урбанизма. Још током студија радно је ангажована на изради бројних архитектонских пројеката - радила је као студент демонстратор на факултету, завршила стручну праксу у Лођу у Пољској, радила је и у грађевинској инспекцији градске управе града Ниша. Активан је пројектант на разним архитектонским пројектима стамбених, пословних и јавних објеката. Ради у пројектном бироу „Конески“. Добитник је бројних стипендија и награда. Објавила је више научних радова на домаћим и међународним конференцијама и у локалним научним часописима. Члан је Инжењерске коморе Србије, Друштва архитеката Ниша, Менсе и других организација. Удата је, има две ћерке. Живи и ради у Нишу.

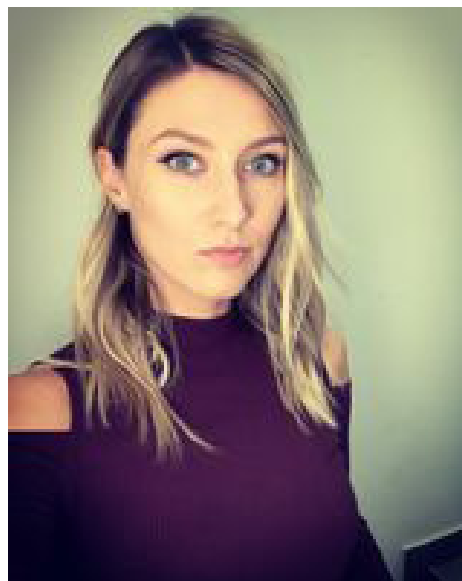
Ученик генерације 2004/05. године – Драган Алексов

Драган Алексов рођен је 13.12.1986. године у Сурдулици. Основну школу завршава у Босилеграду као вуковац и ђак генерације, а након тога уписује гимназију у Босилеграду коју завршава такође, као вуковац и ученик генерације. Године 2005. уписује Основне академске студије на Медицинском факултету у Нишу – смер медицина, студије завршава 2012. године са просечном оценом 8,77. Тренутно ради као доктор опште праксе у ДЗ Босилеград.

Ученик генерације 2005/06. године – Нина Миленов

Нина Миленов рођена је у Босилеграду. У родном граду завршава основну школу и гимназију а након средње школе уписује Факултет за медије на Универзитету у Софији. Још као студент почиње да ради, те преко размене студената у оквиру програма Workandtravel одлази у САД на неколико месеци, а касније, до дипломирања ради у Софији као оператер у кол центру. Након завршетка студија враћа се у родни град где око две године волонтира на Радио-телевизији Босилеград. Након тога, неко време радила је и као слободни преводилац. Тренутно живи у Београду и ради за инострану софтверску компанију на позицији пројектног менаџера. Говори четири језика.

Ученик генерације 2006/07. године – Василије Цветков

Василије Цветков рођен је 25.04.1988. године у Нишу. Основну и средњу школу завршио је у Босилеграду као вуковац и ђак генерације. Грађевински факултет на ГАФ-у у Нишу уписао је 2007. године. Основне и мастер студије завршио је у року са просечном оценом 8,93. На завршној години Основних академских студија примао је државну стипендију као један од 1000 најбољих студената у Србији. Одмах по завршетку студија добио је посао у грађевинској фирми «EuroAliance»-Софија. Ожењен је, има двоје деце. Тренутно ради као технички директор у грађевинској фирми “УГЦ” д.о.о – Београд.

Ученик генерације 2007/08. године – Нена Велинов

Нена Велинов, доктор наука – хемијске науке, рођена је 11. јуна 1989. године у Босилеграду, где је завршила основну школу са одличним успехом и носилац је Вукове дипломе. Гимназију у Босилеграду - општи тип, завршила је са одличним успехом, као ђак генерације и носилац Вукове дипломе. Основне академске студије на Департману за хемију, Природно-математичког факултета у Нишу, уписала је 2008. године и завршила 05.09.2011. са просечном оценом 9,53, те стекла звање Хемичар. Године 2012. добила је специјално признање Српског хемијског друштва за изузетан успех током основних академских студија. На истом факултету уписала је мастер академске студије 2011. године. Мастер тезу, под називом „Биосорбент на бази ксантоване коре *Lagenaria vulgaris*: примена за уклањање Cu (II) јона из воде“, одбранила је 16.10.2013. са оценом 10 и завршила мастер

студије са просечном оценом 9,85, чиме је стекла звање Мастер хемичар. Од стране Фонда „Ана Бјелетић и Иван Марковић“ проглашена је за најбољег студента Департмана за хемију у школској 2012/2013. На истом факултету уписала је и докторске академске студије 2013. године и положила је све испите предвиђене студијским програмом са оценом 10 (десет). Докторску дисертацију, под називом: „Синтеза, карактеризација и примена биосорбената на бази различитих лигно-целулозних материјала хемијски модификованих помоћу Al_2O_3 “, одбранила је 19.09.2019. године, чиме је стекла звање Доктор наука – хемијске науке 2020. године добила је стипендију Министарства просвете, науке и технолошког развоја за суфинансирање постдокторског усавршавања, које тренутно реализује на Хемијском Институту у Љубљани, Словенија, у периоду од септембра 2020. године до децембра 2021. године.

Запошљена је на Природно-математичком факултету у Нишу као научни сарадник и ангажована је за извођење практичне наставе на предметима Катедре за Примењену хемију и хемију животне средине, на Департману за хемију Природно-математичког факултета у Нишу. У циљу промоције Департмана за хемију била је део екипе демонстратора на Фестивалу науке „Наук није баук“ у периоду од 2013. до 2018. године, и на манифестацији „Ноћ истраживача“ који се финансира из програма ХОРИЗОНТ 2020, у периоду од 2014. до 2019. године.

Члан је Српског хемијског друштва и Међународног друштва за електрохемију.

Ученик генерације 2008/09. године – Борис Стоилков

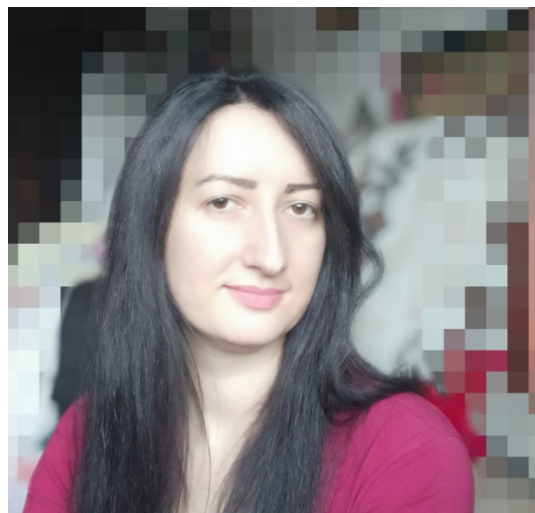
Борис Стоилков рођен је 4. августа 1990. године. Средњошколско образовање стиче у босилеградској гимназији, коју је завршио 2009. године. Током средњошколског образовања учествовао је у програму размене ученика као стипендиста Стејт Департмента у САД у трајању од годину дана.

Дипломирао је на Медицинском факултету у Београду, јуна 2015. године. Након завршеног приправничког стажа и положеног државног испита, радну каријеру започиње у Немачкој, где од 2016. године ради као лекар на специјализацији из урологије. Тренутно је на докторским студијама на Медицинском факултету у Есену из области урогениталне хирургије. Члан је Друштва уролога Немачке и Европске асоцијације уролога. Живи у Диселдорфу, ожењен је и отац је једног детета.

Ученик генерације 2009/10. године – Емилија Миланов

Емилија Миланова рођена је 14.02.1991. године у Кривој Паланци, Р. Македонија. Основну школу завршила је у селу Бистар (2006), гимназију у Босилеграду завршава 2010. године као одличан ученик и ђак генерације. Након тога, уписује Економски факултет у Медвеђи, да би 2014. године дипломирала и стекла звање Дипломирани економиста. Тренутно живи у селу Бистар (Босилеград) и ради у руднику Босил Метал.

Ученик генерације 2010/11. године – Оља Стаменов

Оља Стаменов рођена је 4. септембра 1992. године у Сурдулици. Основно и средње образовање завршила је у Босилеграду. Кроз целокупно школовање била је одличан ученик. На крају основне школе добитник је Вукове дипломе, која јој је, како каже, била подстрек да још више учи и напредује, те је на крају четворогодишњег средњег образовања у босилеградској гимназији била проглашена учеником генерације. Године 2011. уписала је Фармацеутски факултет у Софији где је као редовни студент дипломирала 2016. године. Убрзо се након завршетка студија запослила, где до дан-данас ради као дипломирани магистар фармације. Недавно се удала и свила своје породично гнездо у Софији. Напомиње да никада неће заборавити свој родни град Босилеград и увек ће му се радо враћати јер је за њега вежу лепе успомене.

Ученик генерације 2011/12. године – Ирена Стаменков

Ирена Б. Стаменков рођена је 25. октобра 1993. године у Сурдулици. Основну школу „Георги Димитров“ завршила је 2008. године у Босилеграду, потом уписује гимназију у истом граду. Гимназију завршава 2012. године као вуковац и ђак генерације, а након тога, исте године уписује основне академске студије на Грађевинско-архитектонском факултету у Нишу, смер Архитектура. Студије завршава 2016. године и стиче звање – Дипломирани инжењер архитектуре. Исте године уписује мастер академске студије које завршава 2017. године са просечном оценом 9,67 и стиче звање – Мастер инжењер архитектуре. Током студија учествовала је на бројним конкурсима на којима је остварила запажене резултате. Након завршеног приправничког стажа, почиње да ради у архитектонском бироу „Кубирон“ у Нишу, где ради на бројним пројектима како у земљи, тако и у иностранству.

Ученик генерације 2012/13. године – Маја Глигоров

Маја Григоров рођена је 30.07.1994. године. Основну школу Георги Димитрову Босилеграду завршила је 2009. године као вуковац и ученик генерације. Исте године уписује гимназију у Босилеграду коју завршава 2013. године, такође као вуковац и ђак генерације. Током четворогодишњег гимназијског образовања, стекла је, како каже, знање које јој је у многоме помогло и олакшало даље школовање. Студије фармације на Медицинском факултету у Нишу уписује 2013., а дипломира 2018. са просечном оценом 9,47. Током студирања била је добитник стипендије Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и стипендије Фонда за младе таленте Доситеј. Године 2018. уписује докторске студије - Фармацеутске науке, на истом факултету. Тренутно је на трећој години докторских студија и ангажована је као стипендиста на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Ученик генерације 2013/14. године –Данијел Асков

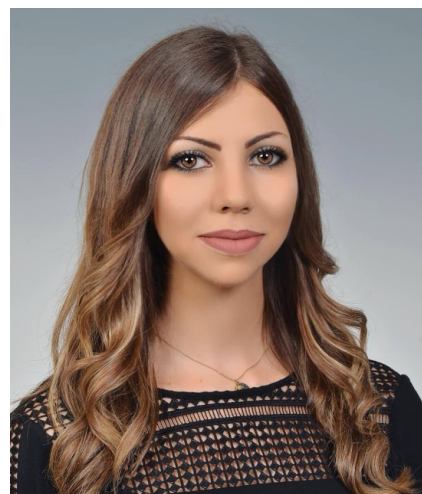
Данијел Асков рођен је 18. маја 1995. године у Врању. Прва два разреда основне школе (од 2002. до 2004.) завршио је у с. Бистар, док је остатак основног образовања стекао у основној школи у Босилеграду. Године 2010. наставља образовање у Гимназији у Босилеграду. Након завршетка средњег образовања, 2014. године, уписао је Софтверско инжењерство на Електротехничком факултету Универзитета у Београду. Науку и технику заволео је у детињству јер га је интересовало шта заправо покреће ствари, а један од кључних тренутака у његовом животу биће када схвати могућности рачунара и свет који он отвара, тако ће веома рано пронаћи и свој животни позив. Тренутно ради у Београду, на позицији C++ програмера у Убисофту, једној од највећих софтверских компанија на тржишту AAA видео-игара. Слободно време користи за читање, физичке активности, слушање музике и одлазак у биоскоп и позориште.

Ученик генерације 2014/15. године –Катарина Наков

Катарина Наков рођена је 17.01.1997. године, детињство је провела у свом родном граду Босилеграду, где је завршила основну школу „Георги Димитров“. Као ученик основне школе учествовала је на многобројним такмичењима као и ваннаставним активностима и остварила запажене резултате. Основну школу завршила је 2011. године као носилац Вукове дипломе.

Средњу школу, гимназију, завршила је 2015. године, такође у Босилеграду. Као гимназијалка учествовала је на многобројним Републичким такмичењима. Средњу школу завршава као вуковац и ђак генерације. Даље школовање наставља у Софији, где уписује фармацију на Фармацеутском факултету - Медицински Универзитет Софија, и то, како истиче, захваљујући средњој школи где се родила њена љубав према животном позиву. Факултет завршава 2020. године као најбољи студент генерације(2015-2020) и носилац награде „*Златен Гален*“. Након завршених магистарских студија почиње да ради у једној фирми за истраживање и развој лекова (*Research and Development - R&D*) у Софији.

Ученик генерације 2015/16. године – Драгана Стојнев

Драгана Стојнев, рођена 10.08.1997. у Врању, основну и средњу школу завршила је у Босилеграду као носилац Вукове дипломе и ученик генерације. Учествовала је на многим такмичењима, радионицама и осталим бројним школским и ваншколским активностима. Даље образовање наставља на Електронском факултету, Универзитета у Нишу на смеру за рачунарство и информатику. Током студија била је добитник бројних признања и стипендија за најбоље студенте. Основне студије завршила је у року са просечном оценом 9,88 и оценом 10 на дипломском раду са темом Супер-

резолюција за примену у микроскопији са структурним осветљењем. Наставља мастер академске студије на поменутом факултету на смеру за софтверско инжењерство. Тренутно ради као инжењер-истраживач у области рачунарског вида и машинског учења за примену у медицини и дигиталној хистопатологији и ангажована је као стручни консултант за истраживачки институт *Reveal Biosciences* у Сан Диегу. У слободно време бави се планинарењем, пливањем и читањем руске литературе на изворном руском језику.

Ученик генерације 2016/17. године – Александар Христов

Александар Христов рођен је 06.03.1999. у Сурдулици. ОШ “Георги Димитров” завршио је као носилац Вукове дипломе. Био је учесник многих окружних такмичења из математике, биологије, међуопштинских смотри рецитатора и семинара. Носилац је 2. и 3. места на државним такмичењима из бугарског језика. Гимназију у Босилеграду завршио је као ученик генерације. Током средњошколског образовања наставља са учешћем на многим такмичењима и радионицама. Полазник је семинара антропологије у Истраживачкој станици Петница. Након успешног полагања пријемних испита на три факултета Универзитета у Београду, даље образовање наставља на Фармацеутском факултету. Тренутно је на завршној години студија са просечном оценом 9.26. Аутор је два научно-истраживачка рада из области хумане биологије. У слободно време игра тенис, учи стране језике и заљубљеник је у часопис *National Geographic*.

Ученик генерације 2017/18. године – Бојана Дончев

Бојана Дончев рођена је 04.05.1999.г. у Врању. Прва четири разреда основне школе похађала је у селу Рајчиловци, где и тренутно живи са оцем Борчом, мајком Оливером и млађим братом Немањом. Од V до VIII разреда похађа основну школу у Босилеграду. Носилац је Вукове дипломе.

Године 2014. уписала је Гимназију у Босилеграду, општи смер. Током читавог свог школовања показује афинитете према књижевности, страним језицима и биологији.

Од резултата које је постигла током средњошколског образовања може се издвојити такмичење из бугарског језика, на коме је освајала 1. место на Републичком такмичењу три године заредом.

Гимназију је завршила као вуковац и ђак генерације. Тренутно је на трећој години Медицинског факултета у Софији.

Ученик генерације 2018/19. године – Стефан Митов

Стефан Митов рођен је 7. јануара 2001. године. Основну школу завршио је у Босилеграду. Образовање наставља у босилеградској гимназији, као гимназијалац више пута учествовао је на окружним такмичењима из математике као и на такмичењу које организује Математичко друштво “Архимедес”. Гимназију у Босилеграду завршио је као вуковац и ђак генерације. Од 2019. године студира на Техничком Унверзитету у Софији.

Ученик генерације 2019/20. године – Анђела Митов

Анђела Митов рођена је у Босилеграду 10.07.2001. године. Основну и средњу школу завршила је у родном граду као вуковац и ђак генерације, школовање наставила на Правном факултету Универзитета у Нишу. Радо се сећа времена проведеног у гимназији, напомиње да јој је знање које је стекла у овој установи веома користило за припрему пријемног испита, а радне навике и вештине итекако јој користе и олакшавају припремање испита и савладавање градива. Такође, истиче да јој је од велике користи и искуство са различитих такмичења на којима је учествовала. Што се факултета тиче, она каже следеће: „Пронашла сам се у овој области, што је јако важно, а што се будућег занимања тиче, открила сам доста интересантних занимања које, поред општепознатих, нуди диплома правног факултета, тако да ће време показати шта ми највише одговара“.

Ученик генерације 2020/21. године – Кристијан Иванов

Кристијан Иванов рођен је 5. фебруара 2003. године у Босилеграду. Од малена показује интересовање према књизи и сазнајним вредностима, а то интересовање ће се одразити врло рано, те ће пре поласка у школу научити да чита и пише. Његов развојни пут ђака почиње у селу Бресница, где је завршио прва четири разреда основне школе, затим прелази у Босилеград, где ће завршити још четири разреда основне школе са одличним успехом, као вуковац и ђак генерације, а након тога уписује гимназију у Босилеграду. Као гимназијалац учествује на бројним такмичењима и радионицама, и како каже, на тај начин стиче огромно искуство које ће му користити у будућности. Гимназију завршава 2021. године као вуковац и ђак генерације. Исте године уписује факултет у Софији, смер – Компјутерски и софтверски инжењеринг. Поред науке, Кристијан воли да слуша музику, чита белетристику, истражује на интернету и велики је заљубљеник у фудбал.

Сви наведени ученици гимназије, као и многи други који нису споменути, стекли су велико знање у гимназији које им је, како кажу, омогућило да успешно наставе образовање, а касније да постану успешни људи. Управо они су најбољи показатељ да је образовање у Босилеграду на високом нивоу, а рад гимназије, по свим мерилима, успешан. Ови успешни људи дају подстрек, али истовремено постављају и императив пред наставним кадром у гимназији да вредно и успешно настави са радом.

Успеси ученика на републичким такмичењима

Наши ученици, сада већ традиционално, активни су учесници многих конкурса и смотри на којима остварују запажене резултате. У ту сврху, треба споменути такмичење „Мислиша“ из математике, или навести само пример „Смотре ћириличке писмености - Тител“, на којој су наши ученици сваке године награђивани првим местима. Са поносом истичемо и републичко такмичење из бугарског језика на коме ученици наше школе, сваке године, показавши завидан ниво знања, освајају прва места.

Ученици гимназије редовно учествују и постижу значајне резултате на такмичењима из: Енглеског језика, Руског језика, Српског језика и књижевности, Физичког васпитања, Математике. У том контексту као репрезенте студиозног и марљивог рада наводимо:

Успех ученика на републичким такмичењима из руског језика под менторством професора Тодоров Станислава:

- Небојша Милков, треће место (1995)
- Маја Стојнев, друго место (2002)
- Анита Стоилков, треће место (2004)
- Нина Миленов, прво место (2006)
- Оља Стојнев, четврто место (2007)
- Ивана Миланов, друго место (2008)
- Оља Стаменов, друго место (2011)

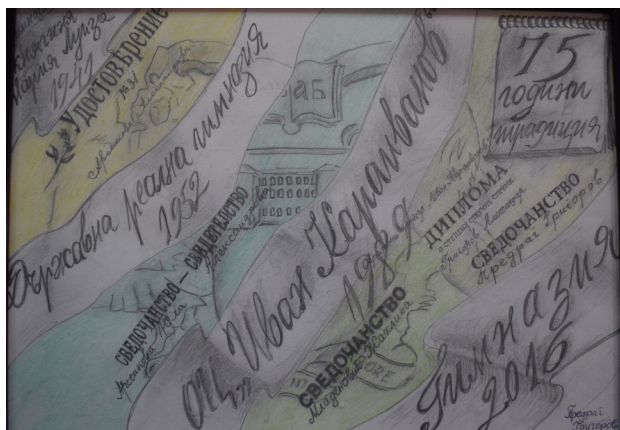

Успех ученика на републичком такмичењу из српског језика под менторством професора Стојнев Данијела:

- Анђела Митов, треће место (2018)
- Драгана Станојев, треће место (2019)

Радови ученика

Ученици Гимназије у школској 2021/2022. години

I-1

1. Хелена Анастасов

2. Ивана Васев

3. Михајло Величков

4. Кристијан Демиревски

5. Андрија Евтимов

6. Петар Зарев

7. Никола Захаријев

8. Јована Иванова

9. Викторија Младенов

10. Миљана Николов

11. Марија Рангелов

12. Бојана Стаменов

13. Милица Станојков

14. Габријел Стојнев

15. Никола Стојчев

16. Андријана Тасев

17. Александар Тасев

18. Кристина Тодоров

19. Миљан Цеков

I-2

1. Тања Андонов

2. Бранко Васев

3. Данило Васев

4. Милица Иванова

5. Никола Миланов

6. Јасмина Митов

7. Јана Ников

8. Сашка Петков

9. Давид Рангелов

10. Анастасија Стојанов

11. Ана Стојнев

12. Игор Цветков

II-1

1. Андонов Винко

2. Теодора Андонов

3. Михајло Василев

4. Драгана Гонев

5. Ненад Гонев

6. Тијана Гошев

7. Наталија Димитријевић

8. Дарио Иванов

9. Марија Јовчев

10. Денис Јорданов

11. Ивана Костадинов

12. Љиља Костова

13. Маша Пенев

14. Андрија Стоилков

15. Сара Тошев

16. Лука Христов

17. Дарјан Цеков

II-2

1. Миљан Анастасов
2. Тијана Апостолов
3. Андријана Борисов
4. Јасна Васева
5. Анастасија Василев
6. Марио Велинов
7. Бојана Владимиров
8. Магдалена Гонев
9. Миодраг Занев

10. Јована Иванов
11. Владица Костадинов
12. Влада Методијев
13. Денис Миланов
14. Мери Михалков
15. Кристијан Николов
16. Марко Николов
17. Марија Петков
18. Исидора Стоименов

II-3

1. Сара Велинов

2. Јелена Давитков

3. Данијел Занков

4. Андријана Илијев

5. Игор Јорданов

6. Сандра Миладинов

7. Наталија Миткова

8. Владан Митрев

9. Јована Станојков

10. Перица Стојанов

11. Братислав Стојименов

12. Тамара Христова

III-1

1. Кристина Анастасов
2. Михајло Арсов
3. Габријела Гонев
4. Тијана Евтимов
5. Кристина Ивков
6. Ксенија Јанев
7. Кристина Јовев
8. Викторија Јорданов

9. Вељко Мицов
10. Наталија Недељковић
11. Лука Николов
12. Бојана Радованов
13. Предраг Станковић
14. Алек Стоименов
15. Нинослав Стоименов
16. Александара Стојанов

III-2

1. Давид Апостолов

2. Ивана Борисов

3. Стефана Васев

4. Марина Гонев

5. Дејан Димитров

6. Анастасија Зарев

7. Сања Јовановић

8. Александар Лазаров

9. Анита Митов

10. Драгана Митов

11. Јелена Митов

12. Бојана Станков

13. Рашко Стоименов

14. Дарија Тасев

15. Јелисавета Тодоров

16. Ева Цветков

III-3

1. Милица Александрова
2. Димитар Григоров
3. Михаела Григорова
4. Викторија Занев
5. Тања Иванов

6. Стефан Костов
7. Радица Стојков
8. Алекса Стојнев
9. Анђела Стојнев
10. Марко Тошев

IV-1

1. Анђела Аначков
2. Александар Божилов
3. Михајло Глигоров
4. Дарко Димитров
5. Мартин Дионисијев
6. Јован Занев
7. Анђела Захаријев
8. Исидора Иванов
9. Андреј Кирилов
10. Славица Миладинов
11. Денис Митов

12. Миљана Митов
13. Мила Митрев
14. Валерија Николов
15. Миљана Николов
16. Сања Николов
17. Никола Постолов
18. Марија Стаменков
19. Емилија Стаменова
20. Милован Станчев
21. Дарија Стојчев
22. Даниел Христов
23. Андријана Цеков

IV-2

1. Александра Бојков

2. Дејан Василев

3. Миљана Василев

4. Санела Владев

5. Андријана Владимиров

6. Габријела Георгијев

7. Анђела Јакева

8. Манојло Јанев

9. Марија Костадинов

10. Дејан Љубенов

11. Стефан Пенев

12. Анђела Петров

13. Борис Стојанов

14. Димитар Стојнев

15. Андријана Стојчев

16. Ана Христов

IV-3

1. Дамњан Александров
2. Анастасија Василов
3. Кристина Георгиева
4. Димитар Димитров
5. Бојан Зарев
6. Бојана Зарева

7. Тамара Захаријева
8. Игор Јованчов
9. Анђелка Недељков
10. Александра Николов
11. Анелија Станков
12. Михајло Христов

Запослени у Гимназији у школској 2021/2022. години

Владимир Григоров, директор школе

Јелена Стојковић Стојанов, наставник српског језика

Данијел Стојнев, наставник српског језика

Анита Христова Пенева, наставник бугарског језика

Маријела Рангелов, наставник бугарског језика

Ирена Глигоров, наставник енглеског језика

Сандра Вучковић, наставник енглеског језика

Драган Дионисијев, наставник енглеског језика

Митра Симеонов, наставник руског језика

Марина Јакимов, наставник руског језика

Снежана Иванов, наставник руског језика

Верица Динова, наставник ликовне културе

Горан Младенов, наставник музичке културе

Евгенија Миланова, психолог

Перица Пенев, наставник филозофије

Сунчица Здравкова, наставник историје

Јовица Гигов, наставник историје

Владица Николов, наставник географије

Снежана Стаменова, наставник биологије

Мирослав Александров, наставник биологије

Дивна Стојев, наставник хемије

Слађана Ангелов, наставник хемије

Вера Стојанова, наставник математике

Миле Цветков, наставник математике

Борислав Божилов, наставник математике

Бојан Стојев, наставник физике

Митко Николов, наставник рачунарства и информатике

Владица Митов, наставник физичког васпитања

Борис Чипев, наставник физичког васпитања

Лазар Стојнев, наставник грађанског васпитања

Зоран Стојанов, наставник верске наставе

Александра Станчев, библиотекар

Зорица Жижова, секретар школе

Силвија Тодорова, књиговођа

Васил Јорданов, ложач

Љиљана Антимова, помоћни радник

Зора Чипева, помоћни радник

Лела Јорданова, помоћни радник

Колектив Гимназије школске 2021/22

Захвалност

Захваљујемо се свима који су учествовали у активностима и допринели изради монографије.

Велики допринос својим преводом са бугарског на српски језик дали су наставници: Ирена Глигоров, Дивна Стојев, Миле Цветков, Митра Симеонов, Бојан Стојев, Вера Стојанова, Маријела Рангелов, Перица Пенев и Владица Николов.

Драгоцену помоћ у изради монографије дали су и Верица Динова, Евгенија Миланова, Александра Станчев, Зорица Жижова и Силвија Тодорова.

Захваљујемо се свим ученицима генерације који су и овом приликом дали свој допринос у изради монографије.

Захваљујемо се и нашим радницима, сада пензионерима, који су се одазвали нашем позиву и дали свој допринос.

